Bibliotek...

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 48 (1503) 1978 LAPKRITIS - NOVEMBER 30 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 25 ct.

Lietuvis lietuviui...

Sakoma "homo homini lupus" — žmogus žmogui vilkas. Tai senas posakis, kilęs iš gyvenimo patirties ir išreiškiąs žiaurumo aspektą, kuris, nežiūrint krikščioniškosios meilės atėjimo ir dviejų tūkstantmečių mokymo, neišnyko iš žmonijos gyvenimo. Jis ne tik neišnyko, bet ir daug kur sustiprėjo. Jeigu išliko net krikščioniškosios kultūros kraštuose, tai ateistinio siaubo šalyse tapo vyraujančios sistemos dalimi. II D. karo metu nacionalsocializmas, išaugęs krikščioniškosios kultūros orbitoje, bet kilęs iš antikrikščioniškų versmių, plačiu mastu parodė, kad ir labai civilizuotas žmogus gali būti nemažiau žiaurus už laukinį. Visas pasaulis pamatė, kad tikrai žmogus žmogui gali būti vilkas. Tie, kurie tuo dar abejojo, įsitikino pažvelgę iš arčiau į komunistinę sistemą, kurioje masinis žmonių naikinimas, ypač Stalino laikais, buvo tikras plėšrių vilkų siautimas. Tai sistema, kuri naikino ne tik priešus, bet ir savo apaštalus. Didesnis žiaurumas žmogui vargu ar begalimas. Ir visa tai dėlto, kad žiaurumo sistemos gimė neapykantos versmėje. Nacionalsocializmas kilo kaip agresyvi reakcija prieš Vokietijos nugalėtojus, o komunizmas — kaip siaubi reakcija prieš carizmą, kapitalizmą, buržuazinius sluogsnius.

LIETUVIUI teko nelemtis išgyventi abiejų žiaurumo sistemų siautėjimą savame krašte ir kitur. Nacionalsocializmas Lietuvai buvo bent tuo lengvesnis, kad neilgai siautėjo ir mažiau jos žmonių sunaikino. Komunizmas, atriedėjęs ant sovietinių tankų, pareikalavo daug gausesnių aukų ir karo fronte, ir sibirinėse stovyklose, ir pačioje Lietuvoje. Jis, deja, tebesiaučia Lietuvoje ir šiandieną. Gimęs iš agresyvios neapykantos, jis nuodija visą lietuvių ir kitų tautų gyvenimą. Tada, kai krikščionybė, gimusi iš dieviškos meilės versmių, skelbia artimo meilę, kovoja už pagrindines žmogaus teises, — komunizmas skleidžia neapykantą žmogui. Tai ryškiai matome dabartiniame Lietuvos gyvenime. Ten yra išplėsta policinė sekimo sistema, kuri kiekvieną lietuvį daro vilku. Angažuotas informatorius seka savo tautietį, kad jį įskųstų, kad jam pakenktų. Lietuvis mokytojas seka tokius pat lietuvius mokinius, kad nelankytų pamaldų, neskaitytų religinių knygų. Įstaigos viršininkas seka savo valdinius, kad būtų ištikimi komunistinei partijos linijai, ir pranešinėja Saugumui įtariamuosius. Pasamdytas tautietis seka kunigo veiklą ir pranešinėja valdantiesiems. Žodžiu, vienas seka kitą, sėdami įtarinėjimus, gilindami neapykantą. Ir taip mūsų tautiečiai Lietuvoje tapo aukomis nelemtos sistemos, kurioje neišvengiamai žmogus žmogui yra vilkas.

KAIP yra išeivijoje? Ar ir čia lietuvis lietuviui vilkas? Čia taip pat netrūksta vilkų, kaip matyti iš viešų apsiskaldymų kaikuriuose laikraščiuose, tačiau dažnos dejonės apie nuolatines tarpusavio kovas yra perdėtos. Išskyrus čikagiškes kovas, kitur tokios įtemptos neapykantos lietuvio lietuviui nėra. Tiesa, vienur kitur pasitaiko asmeninių ir grupinių susidūrimų, nemalonių ginčų, bet jie tėra sporadiniai, daugiausia laikinio pobūdžio. Iš Pasaulio Lietuvių Dienų Toronte buvo matyti, kad masėse vyrauja tarpusavė meilė, vienas kito respektavimas. Jei pagrindinis išeivijos tonas būtų neapykanta, Pasaulio Lietuvių Dienos būtų neįmanomos arba taptų didžiųjų kovų arena. Bet antra vertus, negalima sakyti, kad išeivija būtų angeliška. Ir čia pasitaiko gana aitrios neapykantos net mažose lietuvių gyvenvietėse. Tai griaunanti jėga. Ir ten, kur ji įsigali, sunaikina betkokią pozityvią visuomeninę veiklą. Dėlto svarbu, kad lietuvis lietuviui netaptų vilku, nes tada prasidėtų tautinis nykimas. Pagrindinė jungiamoji jėga yra tarpusavė meilė. Tai cementas, kuris laiko visą išeiviją tautinėje šeimoje. Kai nebus tos vidinės jungties, tai ir gražiausio pastato dalys iširs. Tautos ateitį laimėsime skleisdami meilę tautinėje bendruomenėje bei parodydami, kad lietuvis lietuviui nėra vilkas. **Pr. G.**

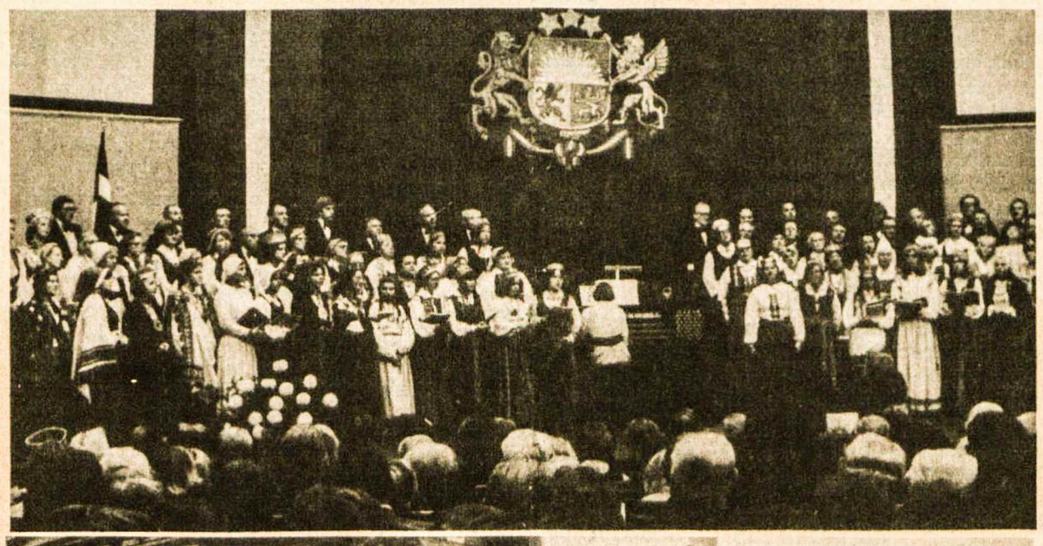

Latvijos nepriklausomybės šešiasdešimtmečio iškilmėje Toronto universiteto salėje š.m. lapkričio 19 d. latvių choras, vadovaujamas muziko A. Purvs, atlieka meninę programą. Apačioje — Kanados latviai demonstruoja prie Sovietų Sąjungos ambasados Otavoje lapkričio 18 d. Nuotraukos — J. Kreilio ir A. Kalninš

Kalinių laiškai iš Sibiro

Jie paskelbti "LKB Kronikos" 34 numeryje

Rašo VLADAS LAPIENIS

Esant šiltam orui, įkyriai mus puola daugybė uodų. Jie puola lauke, barake, valgykloje, t.y. dirbant, ilsintis ir valgant. Kai tik atidarai duris, jie nepastebimai patenka į patalpas. Prie barako yra kelios lysvės. Vieną kartą pamačiau kalinį Paulaitį ravintį piktžoles ir šalia degė laužas, o aplink — dūmų kamuoliai. Uodai nemėgsta dūmų ir tokiu būdu nors šiek tiek nuo jų apsiginama . . .

Gera malda yra nepaprastai galingas ginklas, niekada neišsemiamas turtas, visų brangenybių šaltinis ir geriausioji mūsų mokytoja . . .

Atėmimas dvasinės bei fizinės laisvės iš daugelio žmonių vieno ar keleto žmonių naudai yra didelis nusikaltimas prigimtinei teisei . . .

Tapus kaliniu (ypač tardymų metu) tenka spręsti greitai, nėra galimybės pasitarti, ramiai apgalvoti. Lieka vienintelė galimybė — paklausyti savo sąžinės balso. Didelis vargas vėliau būna tam žmogui, kuris tokiais atvejais eina į konfliktus su savo sąžine.

1978 m. birželio 3 d.

* * *

Birželio mėn. pirmoje pusėje, laukdamas kažkokios komisijos, trečios kolonos penktos zonos viršininkas majoras Aleksandrovas taip pradėjo "švarinėti" bei 'tvarkyti" gyvenamąjį baraką bei siuvimo cechą, kad iš manęs paėmė Tavo atvežtus česnakus, iš lagerio parduotuvės pirktą tuščią aliejaus bonką. Pats viršininkas atnešė iš pašto laikraščius bei žurnalus: "Tiesą", "Komjaunimo Tiesą", "Czerwony Sztandar" "Za rubežom" ir, nepraslinkus nė 40 min., pats viršininkas neperskaitytus laikraščius paėmė iš manęs, nunešė į katilinę ir sudegino . . . Kalinio gyvenime reikia daug kantrybės . . .

Prašyčiau religinių paveikslėlių į Mordoviją man nesiųsti. Esu kalinys ir daromos kratos. Kokia garantija, kad tas pats zonos viršininkas neatims ir nesudegins religinių paveikslėlių . . . Nepatarčiau siųsti maldų ir religinių minčių, parašytų rašoma mašinėle, nes tai sudaro nemažai naujų rūpesčių ir papildomo darbo saugumiečiams. Tardymo metu nekartą girdėjau iš čekistų lūpų, kad jie ir taip turi gana daug darbo . . .

Citatos iš Šv. Rašto, "Kristaus sekimo" bei kitų religinių knygų yra reikalingos ir naudingos. Jų labai laukiu . . .

Būdamas laisvėje mačiau daug fizinių ligonių. Tačiau būdamas kalėjimuose ir lageriuose pamačiau, kad už kūno ligonius yra baisesnių dvasinių ligonių: luošų, aklų, nebylių. O Kristus yra pasakęs, kad reikia labiau bijoti tų, kurie sužaloja dvasios sveikatą . . .

1978 m. birželio 20 d.

* * *

Liepos 5 d. mane ir keletą kitų kalinių iš trečio lagerio, penktos zonos, esančios Paraševo gyvenvietėje, atvežė į devynioliktą lagerį, esantį Liesnoj gyvenvietėje, t.y. arčiau Potmos. Šis lageris yra kelis kartus didesnis, negu tas, kuriame iki liepos 5 d. buvau. Sakė, kad vien tik lietuvių kalinių čia yra penkiolika ar daugiau.

Kai važiuosi manęs aplankyti, iš Potmos pirk bilietą iki Javas, o ten sėsk į dreziną. Jei jos nebus, teks važiuoti autobusu. Kelias duobėtas, ir važiuojant autobusu kaikuriems būna bloga . . .

Nors atvažiavau į šią koloniją liepos 5 d., o dabar jau yra liepos 15 d., tačiau dar negavau jokio laikraščio, nė laiško.

Mano išmokimas siūti pirštines nuėjo niekais, nes čia kitokie darbai . . .

Dabar rašyk laišką šiuo adresu: Mordovskaja ASSR, st. Potma, p/o Lesnoj, učr. žch 385/19-3, Lapienis Vladas, Antano.

1978 m. liepos 15 d.

Rašo NIJOLĖ SADŪNAITĖ

Mordovijos lageryje Nijolė Sadūnaitė parašydavo savo dėdei, gyvenančiam JAV, trumpus laiškučius. Dauguma tų atvirukų-laiškelių dėdės nepasiekdavo. Nijolė taip pat negavo nė vieno dėdės laiško.

Būdama ištrėmime — Sibire, Sadūnaitė gauna tik mažą dalį jai siunčiamų laiškų, banderolių, siuntinėlių. Jos rašyti laiškai adresatų taip pat dažnai nepasiekia.

1977 m. lapkričio 14 d. laiške Nijolė rašė: "Man rašyti Antano, Stefos ir kitų pirmieji laiškai dingo . . . Jų negavau ir turbūt negausiu. Daug laiko praėjo nuo jų išsiuntimo.".

Kiek vėliau N. Sadūnaitė rašė: "Nežinau priežasties, nors ją nujaučiu, kaikurie vilniečių laiškai ilgai užsibūna Vilniuje, o tik po to skrenda į Bogučanus. Lapkričio 7 d. rašytas laiškas iš Vilniaus iškeliavo tiktai lapkričio 12 d. ir Bogučanuose buvo lapkričio 18 d."

1977 m. lapkričio 29 d. Nijolė rašė: "Mano laiškų (parašiau šešis) negavo, tik atviručių komplektą. Keista, kam jų prireikė, tų paprasčiausių laiškučių?! Nebuvo juose nieko įdomaus nė slapto . . . "

1978 m. balandžio 3 d. Sadūnaitė rašė: "Th. Scharf iš Vakarų Vokietijos parašė rusiškai laišką centrinio pašto viršininkui, klausdama, kaip siųsti man siuntinėlius, kokiu adresu adresuoti, kad jų negrąžintų? Ji jau turi mano rašytą adresą, jį perfotografavo ir klijuoja ant man siunčiamo laiško voko. Prietelių siuntinėlių dalį grąžino atgal į užsienį su užrašu — "nepilnas adresas" . . . Bet tie siuntinėliai jau buvo Bogučanuose, o pašto darbuotojai mane pažįsta!"

1978 m. vasario 1 d. Claudia Damm iš Vakarų Vokietijos Sadūnaitei rašė:"Jau pusantrų metų kas 14 dienų rašau Jums po laišką . . ." Nijolė iš Claudia Damm gavo tik tris laiškus. Nijolė jai rašė registruotus laiškus

(Nukelta į 9-tą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Pertvarkyta vyriausybė

Premjeras P. E. Trudeau pertvarkė savo ministerių kabinetą, atleisdamas du ministerius ir įvesdamas tris naujus. Atleidimo susilaukė į senatą paskirtas valdžios pajamų min. J. Guay ir sekančiuose parlamento rinkimuose nedalyvausiantis tiekimo bei paslaugų min. J. P. Goyer. Naujuoju darbo ministeriu P. E. Trudeau pasirinko 1972 m. šias pareigas ėjusį M. O'Connell, federacinių-provincinių reikalų ministeriu — J. Reid, tiekimo ir paslaugų ministeriu — kvebekietį P. de Bane. Septyniems ministeriams buvo pakeistos ministerijos: teisingumo ministeriją iš O. Lango perėmė M. Lalonde, O. Langui liko susisiekimo ministerija, viešųjų darbų ministeriją gavo A. Ouellet, iždo tarybos — J. Buchanan, valdžios pajamų — A. Abbot, mokslo ir technologijos — A. Gillespie, naujai įsteigtą ekonominius krašto reikalus tvarkančią ministerių tarybą gavo R. Andras, lig šiol tvarkęs iždo reikalus.

JAV valstybės sekretorius C. Vance lankėsi Otavoje. Su premjeru P. E. Trudeau jis aptarė Artimųjų Rytų, nusiginklavimo problemas, Bonnoje padarytų ekonominių įsipareigojimų vykdymą. Pagrindiniai svečio pokalbiai betgi vyko su užsienio reikalų min. D. Jamiesonu. Abu ministeriai įsipareigojo dabartinius JAV ir Kanados žvejybos nesutarimus užbaigti nauja sutartimi iki šių metų pabaigos. Nedarnos į žvejų santykius atnešė abiejų šalių pakrantėse įvesta saviem žvejams skirta 200 mylių zona. C. Vance ir D. Jamiesonas taipgi pareiškė pilną pritarimą suplanuotam Aliaskos dujotiekiui, kuris per Kanadą pasieks šiaurines JAV valstijas. Jo nutiesimas pareikalaus $12 bilijonų. Abu ministeriai Otavoje pasirašė sutartį, kurios dėka iki 1982 m. sausio 31 d. bus sustabdyta abipusė didžiųjų ežerų tarša specialiais valymo įrenginiais į juos grąžinamam vandeniui. C. Vance, nu-

(Nukelta į 8 psl.)

Pasaulio įvykiai

VISAME PASAULYJE NUSKAMBĖJO GAJANOS DŽIUNGLĖSE įvykusi amerikiečių sekto "Liaudies šventovė" tragedija. Ją buvo įsteigęs save kunigu vadinantis J. Jonesas, rasinės vienybės pažadais viliojęs Amerikos negrus, baltuosius, indėnus, geltonosios rasės atstovus. Sektos nariai tai "Liaudies šventovei" atiduodavo visą savo turtą, kurį iš tikrųjų perimdavo pats J. Jonesas. Jo veiklos bazė buvo netoli San Francisco, bet ją teko perkelti į specialiai įsteigtą koloniją Gajanoje, kai sektos veikla susidomėjo spauda ir demokratų atstovas JAV kongrese L. Ryanas. Pasigirdo kaltinimų, kad J. Jonesas sektos narius yra pavertęs savo vergais ir kad Gajanos kolonijoje daugelį jų laiko prievarta, neleisdamas grįžti į JAV. Šiuos kaltinimus pačioje Gajanoje nutarė ištirti kongreso atstovas L. Rayanas. Kai jis, aplankęs sektos koloniją, su savo palyda ir keliais norinčiais išvažiuoti sektos nariais grįžo prie dviejų lėktuvų, į juos buvo pradėta šaudyti. Nuo šūvių vietoje žuvo: L. Rayanas, NBC žurnalistas D. Harris, filmuotojas R. Brownas, laikraščio "San Francisco Examiner" fotografas G. Robinsonas, viena į JAV norėjusi grįžti sektos narė, keli asmenys buvo sužeisti. Po šio incidento sektos vadas J. Jonesas įsakė visiems sektos nariams nusižudyti. Šiam tikslui buvo panaudotas cianidas, atskiestas vaisvandenių gėrimu. Nelaimingoms aukoms neleido pasitraukti ginkluoti sektos vyrai. Gyvi išlikę liudininkai atskleidė šiurpias scenas, kaip nuodais buvo girdomi kūdikiai, vaikai, verčiami juos gerti suaugusieji. Pasipriešinusieji buvo nuodijami injekcijomis. Skausmingos konvulsijos trukdavo apie penkias minutes. Pats J. Jonesas mirė nuo šūvio į galvą — nusišovė ar buvo nušautas. Gajanos kariai suskaičiavo apie 400 lavonų. Kai lavonus pradėjo rankioti amerikiečiai kariai, paaiškėjo, jog nusižudžiusių ir nužudytų sektos narių skaičius siekia net 914. Daugelis jų buvo suvirtę viens ant kito. Gajaniečiai suskaičiavo tik viršutinį sluogsnį. Amerikoje yra apie 3.000 įvairių religinių sektų. Po Gajanos tragedijos didėja spaudimas vyriausybei, kad jas visas pradėtų tirti FBI pareigūnai.

Kraujo vėžys?

Izraelio žurnalo "Ha'olam Haze" pranešimu, buvusi premjerė Golda Meir serga chroniškų kraujo vėžiu nuo 1969 m. Lig šiol ligą pavyko sukontroliuoti, bet dabar jos sveikata yra pablogėjusi. Belieka chemoterapijos gydymas, kurio nenori 80 metų amžiaus sulaukusi G. Meir, nes dėl jo prarastų savo plaukus. Jeruzalės ligoninė, kurioj gydosi G. Meir, atsisakė betkokių komentarų.

Varšuvos Sąjunga

Kremliuje dvi dienas posėdžiavo Varšuvos Sąjungos šalių kompartijų vadai ir premjerai. Be pačios Sovietų Sąjungos, šią karinę organizaciją sudaro Bulgarija, Čekoslovakija, R. Vokietija, Vengrija, Lenkija ir Rumunija. Oficialiame pranešime buvo pažerta priekaištų Vakarams, Š. Atlanto Sąjungai, pasisakyta už platesnes nusiginklavimo derybas. Kartu statoma sąlyga, kad Vakarų pasaulis atsisakytų žmogaus teisių gynimo ir nesikištų į Sovietų Sąjungos bei jos satelitų vidaus reikalus. Į Sovietų Sąjungos ir JAV derybas atominiams ginklams apriboti siūloma įjungti ir kitas tokius ginklus turinčias valstybes — Britaniją, Prancūziją, komunistinę Kiniją.

Sukilimas Bolivijoj

Aviacijos gen. J. Peredos režimą be kraujo praliejimo nuvertė jaunųjų karininkų sukilimas. Gen. J. Pereda valdžion taip pat buvo atėjęs sukilimo keliu. Per 153 nepriklausomybės metus Bolivija jau yra turėjusi net 184 sukilimus. Naujuoju prezidentu dabar pasiskelbė kariuomenės štabo viršininkas gen. D. Padilla. Bolivijos gyventojams jis pažadėjo demokratinius rinkimus ir civilinę valdžią iki 1979 m. rugpjūčio 6 d. Šį pažadą džiaugsmingai sutiko opozicinės partijos sostinėje La Paze.

Nauja konstitucija

Ispanijos kongresas ir senatas patvirtino naują konstituciją, kuri šią šalį paskelbė parlamentine karalyste. Konstituciją specialiu referendumu gruodžio mėnesį turės priimti Ispanijos gyventojai. Beveik tuo pačiu metu karinė žvalgyba išaiškino kaikurių kariuomenės ir policijos karininkų "Galaktikos operaciją" dabartiniam premjerui A. Suarezui nuversti. Sąmokslininkai, išvykus karaliui J. Carlos aplankyti P. Amerikos šalių, planavo suimti A. Suarezą ir sudaryti naują tautinės vienybės vyriausybę.

Svetima širdis

Marselyje gyvenantis prancūzas E. Vitria, 58 metų amžiaus, atšventė dešimtąsias sėkmingo širdies persodinimo metines. Chirurgų dėka automobilio nelaimėje žuvusio kareivio širdį jis gavo 1968 m. lapkričio 27 d. Lig šiol jo organizmas persodintos širdies neatmetė, nors šis pavojus nėra praėjęs. Dešimties metų laikotarpyje nuo širdies atakos mirė persodinimo operacijai vadovavęs chirurgas prof. J. Henry. Sukakties proga specialų priėmimą su svetima širdimi gyvenančiam E. Vitriai surengė Marselio burmistras G. Deferre.

Šiame numeryje:

Lietuvis lietuviui . . .
Žmogus žmogui vilkas, o lietuvis lietuviui . . .?

Kalinių laiškai iš Sibiro
Ištraukos iš naujausio "LKB Kronikos" numerio

Spauda tarp visuomenės ir vadų
Lietuviškosios spaudos vaidmuo dabartinėje studijoje

Nuo Džengiskano iki Brežnevo
Istorinis žvilgsnis į ištisą grandinę didžiųjų įvykių

Ar barbarai laikraščių neskaito?
Dabartinė išeivijos spauda ir jos tobulinimas

Ištvermingai keliavęs kunigas
Su a.a. kun. Lionginu Kemėšiu atsisveikinus

Pasiektos laisvės akiračiuose
Pokalbis apie solisto Ričardo Daunoro odisėją

Moljeras "Aukuro" rankose
Hamiltoniečiai daugiakultūriame teatrų festivalyje

Nagys Kanados poezijoje
Kanados poetų antologijoje tarp 200 autorių

Plataus užmojo veikalas
Dr. J. Jakštas apie Z. Ivinskio veikalą "Lietuvos istorija"

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $12, pusmetinė — $6.50. Rėmėjo prenumerata $20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $12.00 per year, $6.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

★ **POPIEŽIUS JONAS PAULIUS II** įvedybų iškilmėse kreipėsi į savo tautiečius lenkus šiais žodžiais: "Kreipiuosi į jus, mano brangūs tėvynainiai, keliauninkai iš Lenkijos: broliai vyskupai su savo prakilniuoju primu priešakyje, lenkiškųjų vienuolijų seserys ir broliai, atstovai iš Lenkijos ir viso pasaulio! Ką gi galiu jums pasakyti, atvykusiems iš manosios Krokuvos, iš Šv. Stepono sosto, kurio nevertu įpėdiniu buvau 14 metų? Ką gi galiu pasakyti? Visa, ką sakyčiau, nubluktų palyginus su tuo, ką jaučia mano širdis ir ką jaučia jūsų širdys šiuo metu. Tad palikime žodžius. Vietoj jų teužviešpatauja Dievo akivaizdoje didi tyla ir tampa malda. Aš jus prašau: būkite su manimi! Prie Jasno Gora ir visur. Nenustokite buvę su popiežiumi, kuris šiandien meldžiasi poeto žodžiais: 'Dievo Motina, kuri gini Čenstakavą ir švieti Aušros Vartuose'. Tais pačiais žodžiais šiuo metu ir aš kreipiuosi į jus."

★ **LIETUVOS VYSKUPAI** — Kauno ir Vilkaviškio vyskupijų koadjutorius Liudas Povilonis ir Panevėžio vyskupijos apaštalinis administratorius Romualdas Krikščiūnas buvo paskirai priimti Jono Pauliaus II privačioje audiencijoje, kuri užtruko pusvalandį. Tai įvyko antrąją dieną po popiežiaus įvesdinimo iškilmių. Taipgi tą pačią dieną atskiroje privačioje audiencijoje buvo priimtas Rygos ir Liepojos apaštalinis administratorius Julijonas Vaivods. Vėliau visi trys vyskupai ir juos lydėję kunigai nusifotografavo su naujuoju popiežium. UPI agentūra buvo klaidingai pranešusi, kad trys lietuviai vyskupai buvo popiežiaus priimti. Agentūra priskaitė latvį vyskupą prie lietuvių.

★ **ANGLIKONŲ SAVAITRAŠTIS "CHRISTIAN WORLD"**, belaukdamas naujo popiežiaus rinkimų po Jono Pauliaus I mirties, išreiškė mintį, kad kardinolai, rinkdami naują popiežių, turi žiūrėti ne tik savo Bendrijos dvasinės gerovės, bet ir ekumenizmo uždėtosios pareigos. Jie turi atstovauti ir tiems įvairių Bendrijų krikščionims, kurie yra pasiruošę žiūrėti į popiežių kaip į krikščioniškosios vienybės centrą, kuris yra pilnai visuotinis, nes išreiškia pilnatvę krikščioniškojo tikėjimo ir patirties, išgyvenamos įvairių viena nuo kitos atsiskyrusių krikščioniškųjų grupių šiame pasaulyje. Pasak savaitraščio, įvairių įsitikinimų krikščionys alkte alksta matomo ir asmeniško vienybės centro. Tuo centru, nesigilinant net į teologinius bei istorinius šaltinius, vieninteliu tegali būti Romos vyskupas. Jeigu popiežius būtų tiktai Romos Katalikų Bendrijos galva, anglikonams būtų arogantiška duoti nurodymus kokių savybių asmenį rinkti popiežium. Tačiau juo toliau, juo labiau jaučiamas įsitikinimas, kad žmonės nori popiežių laikyti visų krikščionių tėvu. Jeigu tai tiesa, anglikonai turi nepaprastai rūpintis naujojo popiežiaus rinkimais, kad juo būtų išrinktas asmuo, pajėgiąs būti visų Dievo žmonių ganytojas, o ne kurijinės biurokratijos atstovas. Savo kalbose jis turėtų atstovauti visai krikščioniškajai Bendrijai — išsibarsčiusiai, pasklidusiai po dabartinį pasaulį ir nusidriekiančiai per šimtmečius. Tai reiška, kad reikia asmens, atsakingo už visą krikščioniją.

★ **JAV LIUTERONŲ IR KATALIKŲ TEOLOGINĖ KOMISIJA** išleido bendrą dokumentą apie mokomąjį autoritetą. Dokumente ji pabrėžia, kad krikščionys galiausiai remiasi ne Šv. Raštu, Bendrijos ar popiežiaus neklaidingumu, o Kristumi. Dokumente nurodomi panašumai tarp liuteronų doktrinos apie Bendrijos atsparumą ir katalikų doktrinos apie popiežiaus neklaidingumą. Liuteronai tiki, jog Dievas išlaikys Bendriją ištikimą Evangelijos tiesoms iki pasaulio pabaigos. Tokioje šviesoje jiems tampa suprantamos katalikų santarybos bei popiežiaus neklaidingumo sąvokos. Tačiau pilno abipusio sutarimo dar nėra. Katalikai ir daugelis liuteronų apgaili visuotinio mokomojo autoriteto stoką liuteronų Bendrijoje. Liuteronai ir daugelis katalikų mato, kad popiežiaus mokomojo autoriteto ir neklaidingumo doktrina bei praktika dar nėra pilnai apsaugota nuo piktnaudžiavimo. Katalikai laiko popiežystę didele atsakomybe, kurios pagalbon ateina Kristaus šv. Petrui pažadėtoji Šv. Dvasia. Liuteronai mano, kad katalikai perlengvai sutapatina Šv. Dvasios veikimą su tam tikru asmeniu ar jo pareigomis. Visdėlto abi pusės pripažįsta, jog ir viena, ir kita stengiasi būti ištikimos Evangelijai. Dokumentas siūlo abiem Bendrijom pasinaudoti "mokomuoju bendrumu" formuluojant savąsias doktrinas. Esą atkreipimas dėmesio į kitų galvoseną formuluojant savąjį mokymą išvystytų vieningesnį krikščioniškojo liudijimo balsą pasaulyje. Dokumentą parašiusios komisijos katalikų vadovas buvo vysk. T. Austin Murphy iš Baltimorės arkivyskupijos, o liuteronų — Paul C. Empie, buvęs Pasaulio Liuteronų Federacijos tautinio komiteto generalinis sekretorius.

★ **VENGRIJOS VYSKUPAI** paskelbė ganytojinį laišką, kuriame išvardina abortus, smurtą ir branduolinius ginklus, kaip tris pagrindinius pasikėsintojus į šiandieninę žmogaus gyvybę. Laiškas buvo parašytas ryšium su 10 metų sukaktim nuo Pauliaus VI enciklikos "Humanae vitae" paskelbimo. Laiške vyskupai pastebi, kad Vengrija yra tų valstybių tarpe, kurios leidžia ir net užgiria abortus. Jie pripažįsta, kad smurto veiksmai Vengrijoje yra retesni nei kaikuriuose kituose kraštuose, tačiau priduria, kad savižudybių nuošimtis Vengrijoje yra bene augščiausias visame pasaulyje.

★ **ROBERT WAGNER**, 68 m. amžiaus, buvęs Niujorko burmistras nuo 1954 m. iki 1966 m., paskirtas naujuoju JAV prezidento asmeniniu pasiuntiniu prie Šv. Sosto. Jis užėmė šią vasarą atsistatydinusio David Walters vietą. Tai jau antras katalikas paskirtas šioms pareigoms.

★ **KENT KUNIGAIKŠČIO MICHAEL IR BARONIENĖS MARIE-CHRISTINE VON REIBNITZ SANTUOKA** buvo sukėlusi daug painiavų ir nemalonumų. Baronienė yra katalikė. Jos pirmoji santuoka buvo Vatikano anuliuota (t.y. paskelbta negaliojanti). Taigi ji galėjo tuoktis katalikiškai. Tačiau ji viešai paskelbė, jog vaikus augins anglikonais. Tada Vatikanas neleido jai tuoktis katalikiškai. Anglikonų Bendrija taipgi atsisakė pritarti santuokai anglikono kunigaikščio su išsiskyrusia baroniene. Dėlto jiedu susituokė Austrijoje civiliškai. Dabar, po kurio laiko, anglikonų primas arkiv. Donald Coggan juodviejų santuoką galų gale palaimino, tuo pripažindamas Vatikano suteiktąją pirmosios santuokos anuliaciją.

★ **VARGSTANČIAI K. BENDRIJAI REMTI DRAUGIJA (ACN)** pažadėjo popiežiui Jonui Pauliui II įteikti pradinę $100,000 dovaną vyskupų už Geležinės Uždangos pagalbai. Tos draugijos vadovas kun. Werenfried van Straaten, paklaustas apie naująjį popiežių, pareiškė, kad jį pažįstąs labai gerai, dažnai su juo yra kalbėjęsis ir gavęs iš jo paskutinį laišką š.m. spalio 9 d. Pasirodo, ši draugija iš dalies finansavo naujojo popiežiaus buvusioj arkivyskupijoj statomą šventovę Nova Huta mieste. Pasak kun. van Straateno, Lenkijos žmonės jį laikė vienu sumaniausių ir geriausių hierarchų. Jis buvo žinomas kaip ganytojas, kuris nepaprastai rūpinosi naujų kunigų formavimu ir palaikė asmeninius ryšius su visais savo klierikais bei kunigais. Jis gyveno labai paprastai ir nebuvo raidės žmogus. Jo durys buvo atviros visiems. Jis buvo žinomas kaip didelis socialinio teisingumo rėmėjas ir priespaudos priešas. Jis visada buvęs drąsus ir nedviprasmiškas. Jo klasiškas atsakymas teigiantiems, kad galima suderinti marksizmą su krikščionybe yra toks: "Mes negalim būti kartu ir krikščionys, ir materialistai, negalime būti kartu tikintys ir netikintys". Kaip jaunesniosios kartos atstovas hierarchijoje jis visada rėmė Lenkijos episkopato vieningumą. Jo didžiausia patirtis esanti valstybės — K. Bendrijos santykių srityje ne tik Lenkijoje, bet ir kituose kraštuose už Geležinės Uždangos. Kun. van Straateno manymu, naujasis popiežius daug lems Vatikano politikoje su komunistais.

★ **TURINO DROBULĖS TYRIMAI** jau baigti. Juos atliko 44 JAV ir Italijos mokslininkai. Tačiau tyrimų rezultatai paaiškės tik po poros metų, kai visa surinktoji medžiaga bus išanalizuota. Daugelis mokslininkų patys apsimokėjo su tyrimais susijusias išlaidas ir naudojo savo atsigabentus instrumentus. Manoma, kad išlaidų tyrimams susidarė apie $1,200,000. Pirmą kartą istorijoje buvo nufotografuota antroji drobės pusė, atardžius nuo jos pamušalą, kuris dengė ją per šimtmečius.

KUN. J. STŠ.

DISKUSINĖS MINTYS

Spauda tarp visuomenės ir vadų

V. RASTENIS

VLIKo pirmininkas, "TŽ" redaktoriaus telefonu pakalbintas, pareiškė sunkų priekaištą mūsų spaudai, imtinai su "TŽ". Spauda **ignoruojanti** VLIKo atliekamus darbus arba nepakankamai informuojanti visuomenę apie juos ("TŽ" '78 spalio 19, nr. 42).

Nuostabu. Stačiai į galvą netelpa priekaištas už ignoravimą, sakomas redaktoriui iš tolimo miesto, iš kitos valstybės telefonu besiteiraujančiam pas VLIKo pirmininką žinių apie VLIKo darbus . . .

Priekaištas apie nepakankamą visuomenės informavimą, jei iš esmės ir netoks jau nepagrįstas, šiuo atveju atrodo visiškai klaidingu adresu nukreiptas. Kaip tik gi pats VLIKo pirmininkas, įsakmiai klausiamas, ar yra VLIKo veikloje reikšmingų dalykų, apie kuriuos reikėtų spaudoje rašyti, tarė, kad yra, bet pakalbėjo apie šį ir apie tą, o apie VLIKo darbus taip ir nepasakė nieko tokio, kuo visuomenė būtų tapusi apšviesta bent kiek geriau, negu jau yra.

Sakė, gruodyje būsiąs VLIKo seimas, gal būsiąs išrinktas naujas pirmininkas su valdyba, bet gi tai reguliarus rutininis susirikiavimas ar persirikiavimas, o ne darbas. Kad po Belgrado konferencijos svarbu ruoštis numatomai panašiai konferencijai Madride, — jau nekartą kalbėta ir rašyta. Smalsu ir net svarbu būtų išgirsti, ką VLIKas mano galįs tuo reikalu padaryt ar ką daro. Bet kol iš VLIKo lūpų apie tai dar nė žodžio, tai negi spauda turėtų už VLIKą apie tai ką sufantazuot?

Neatskleidė apie VLIKo veiklą daugiau šviesos ir pirmininko pakartojimas jau ELTOS spaudai praneštos žinios, kad jis lankysis net šešiose Europos sostinėse. Ta žinia tik sukėlė ir paliko neatsakytą klausimą: kur ir kokius žygius Lietuvos reikalu pirmininkas numato galėsiąs šiuo metu atlikti tose sostinėse? Jei nežinia, tai tas pranešimas apie kelionę neduoda visuomenei nieko daugiau žinotino, kaip kieno nors pasigarsinimas, kad skrenda į Floridą ar Havajus . . . Todėl nebūtų pagrindo priekaištauti, jei kuris laikraštis tą ELTOS pranešimą ir būtų ignoravęs. Kad gi pirmininkas, taip klausinėjamas, bent būtų susipratęs atsiliepti į prieš porą mėnesių kaip tik "T. Žiburių" visoms viršūnėms pareikštą priekaištą už nepakankamą rūpinimąsi lietuviais politiniais kaliniais Sovietijoje. Nes VLIKas, vyriausioji viršūnė, kad ir maža ką tegalėdamas, visdėlto bandė ir tebebando savo jėgomis ir ypač kitų pagalba bei talka šį tą daryti tuo reikalu. Tą, gal ir dar vieną kitą konkretų darbelį nutylėjęs, VLIKo pirmininkas pasirodė tartum pats, o ne spauda, ignoruoja kaikuriuos VLIKo darbus, kurie gi tikri, tik gal nelabai teatrališki.

* * *

Bet argi toks vadovybių apie save teikiamos informacijos liesumas savaime jau ir išteisina spaudą dėl nepakankamo visuomenės informavimo apie jų veiklą?

Gal taip, gal ne, bet pabandykime pirma išsiaiškinti, kas gi tai yra tas pakankamas ar nepakankamas informavimas. Vadai, tai, regis, visada norėtų, kad spauda apie juos kalbėtų dažnai, daug ir gerai. O visuomenei nėra — normaliai bent neturėtų būti — svarbu tos informacijos dažnumas, gausumas ar pagyrimais išpuošimas. Visuomenei geriau patirti apie vadovybių darbus tik tiesą. Gerą ar blogą, malonią ar nemalonią, bet tik tiesą. Visą tiesą, o ne kokią atranką. Kaip tik tokios informacijos mūsų visuomenė iš spaudos pakankamai ir negauna. Savotiška ironija: viešoj veikloj, pasirodo, neviskas viešа. Tai šį, tai tą, žiūrėk, kas nors ir vengia atvirai parodyt arba rodo tik gerokai iškreipiančioje šviesoje. Spaudai prasiskverbti pro miglas ar klaidinančius apšvietimus netaip jau paprasta. Mat, mūsų spauda, būdama netvirta finansiškai, nepajėgė ir turbūt nebepajėgs prisiugdyti ir išlaikyti profesijonalių reporterių, visur prieinančių ir sugebančių detektyviškai tiesą tarp supainiotų duomenų surasti, išpainioti ir sąžiningai, atvirai, išsamiai atskleisti visuomenei.

Mūsų spauda neturi ir nepraktikuoja vadinamojo "investigative reporting", t.y. tyrinėjamojo arba kvočiamojo reportažo. To neturim ne tik dėl nepakankamo finansinio pajėgumo, o ir dėl nepalankios mūsų spaudos tradicijos. Nuo pat "Aušros" laikų mūsų laikraščiai buvo neatsiejami nuo viešosios veiklos vadų, kurie patys buvo laikraščių steigėjai, leidėjai, redaktoriai, ir kuriems jų laikraščiai buvo jų pačių tiesiogiai vartojami įrankiai visai visuomeninei veiklai vesti. Taigi laikraščių paskirtis iš pat pradžių buvo — ir dabar dar gerokai tebėra — visų pirma visuomenės **indoktrinacija** (vadovų puoselėjamų idėjų skiepijimas) ir **agitacija** (raginimas tas idėjas įgyvendinti), o tik šalia to dar kiek praktikuojama ir vadovų pageidaujamo turinio **informacija.**

Dabar, išeivijoj, mūsų spauda jau nėra taip glaudžiai susijusi su vadovybėmis. Ypač ji nėra tiesiogiai priklausoma vadinamiesiems politiniams veiksniams. Todėl ji, regis, jau galėtų stoti tarp visuomenės ir jos vadų maždaug kaip "trečioji jėga" ir iš tos pozicijos stebėti veiksnius, objektyviai kritiškai vertinti jų darbus ir savo įspūdžius, susidarytas nuomones bei motyvuotus sprendimus atvirai, be nutylėjimų pasakyti visuomenei.

Tačiau ta mūsų spauda, išskyrus retas išimtis, tebėra linkusi pasilikti tradicinėj pozicijoj tarp visuomenės ir jos vadų. Būtent, vis dar nesiryžta patarnauti visuomenei tikroviškomis informacijomis apie faktiškąjį vadovybių veikimą, o tebeprisilaiko maždaug vadovybių dispozicijoj, pasirengusi visuomenę net ir indoktrinuoti ar agituoti pagal vadovybių pageidavimus. Spaudos informacija apie vadovybes, ypač apie politinius veiksnius, vis dar daugiausia sukasi tik apie dailiai padekoruotus jų fasadus. Nebent kurios vadovybės susipeša, — tada jų atitinkami "oficiozai" nebetaupo priemonių priešingos šalies fasadui murzinti. Nei vienu, nei kitu atveju visuomenė negauna jai reikiamos teisingos informacijos.

* * *

Bet ir vėl "gyvenimiška ironija". Mūsų visuomenės didžiuma visiškai nepyksta ant spaudos už tą nepakankamą ar netgi klaidinančią informaciją. Gražių fasadų rodymas kaip tik plačiai mėgstamas. Lyg ir pasiteisina sena, dar lotyniškai kadai sakyta patarlė: "Mundus vult decipi, ergo decipiatur." Atseit, žmonės nori būti apmulkinti, tad ir tebūnie mulkinami . . . Mūsų visuomenei tikrai malonu tikėt veiksnių ir vadų kad ir tariamu galingumu, veiklumu ir pergalėmis. Tad spauda, gal kartais dabar jau kiek ir kitaip dalykus matydama, vis dar nesiryžta nusidėt veiksniams ir nesiryžta nuliūdint ar net papiktint visuomenės kokiu nors prasitarimu, kad tas malonusis tikėjimas iš tikrųjų remiasi gerokai klaidingomis iliuzijomis.

Štai ir dr. A. Štromas pasakoja (tame pačiame 42 "TŽ" numeryje), kad ir Lietuvoj esanti susikurta labai graži iliuzija apie mūsų visų, ypač apie VLIKo čionykščius veikimus. Ir kai jie tenai pamatę mūsiškės spaudos kaip tik tą retąją išimtį "Akiračius", kurie bent kada nekada išdrista atvirai pasakyt, kad tas ar kitas mūsų karalius andai išjojo viešojon aikštėn visai ne sabaline mantija, o tik paprastu emigrantišku švarkeliu apsisiautęs, tai, sako, ne juokais pasipiktinę tokiu, ju nuomone, antipatriotišku, stačiai kenkėjišku mūsų vyriausios vadovybės suniekinimu. Dabar, ketverius metus mūsų veikimus iš arčiau stebėjęs ir su veikėjais pabendravęs, tas pats dr. A. Štromas jau pamažu ima sutikti, kad atvirai pareiškiamos kritiškos nuomonės apie kaikuriuos vadovybių į padanges leidžiamus spalvingus balionus gal ir turi tam tikros racijos.

Patikėkim — tikrai turi. Mūsų visuomenėje šiuo metu praverstų naujas vyskupas Valančius, kuris suvarytų mus naujon blaivybės draugijon, skatinančion atprasti nuo svaiginimosi kad ir maloniomis, bet klaidingomis, todėl ir žalingomis iliuzijomis visuomeninėje veikloje. Nesant Valančiaus, jį patenkinamai atstoti, man regis, galėtų redaktoriai, ypač plačiau skaitomųjų laikraščių. Be detektyviškai tiriančių reporterių jie, žinoma, niekad negalės smulkmeniškai išsiaiškinti, kas dedasi visuose veiklos vadovybių užkampiuose. Bet visdėlto jie galėtų užimti poziciją kiek atokesnę nuo vadovybių, negu dabar, kiek artimesnę prie pusiaukelės tarp vadovybių ir plačiųjų visuomenės sluogsnių ir čia sudaryti savo laikraščiuose atmosferą, palankią atviriems pasikeitimams kritiškais įspūdžiais bei nuomonėmis, kylančiomis bestebint mūsų viešosios veiklos viešai matomuosius fasadus, o kartais gal ir iš uždarų kabinetų kada nekada kokį balsą išgirstant.

Sveiko proto mastu grindžiami atviri svarstymai spaudoje turėtų tapti ne reta išimtimi, o visuotine taisykle. Retomis arba net ir visai išvestinomis išimtimis tegu lieka tik beatodairiškai negatyvūs niekinimai ir pagyrūniški tuščiais puodais skambinimai.

Leiskite pavaizduoti e s a m ą padėtį tik vienu, bet b ū d i n g u pavyzdžiu.

Vienas iš labiausiai apgailėtinų mūsų laikraštijos su politiniais veiksniais besąlyginio konformizmo atvejų buvo Brazinskų byla. Visi politiniai veiksniai, imtinai su konsulais, kaip žaibo trenkti, u ž s i l i e p snojo deklaruoti tarptautinėj plotmėj Brazinskus kaip politinius pabėgėlius, sovietų persekiojamus Lietuvos laisvės kovotojus, ir todėl jų vadavimą laikyti lyg ir integralia visos Lietuvos vadavimo dalimi. Mūsų laikraščiai tą tezę absorbavo nesvarstydami, ją sustiprino ir paskleidė visuomenėje, kuri irgi bematant užsiliepsnojo ta pačia mintimi.

Niekas neabejojo, kad bėdon patekusiems tautiečiams d e r a įmanomai p a d ė t i, paliekant nuošaliai klausimus, kokiais teigiamais ar neigiamais nuopelnais nešini jie tokiu gana nedalingu būdu atsidūrė Turkijoje. Bet buvo labai rimto pagrindo kvestijonuoti veiksnių užsidegimą tą pagalbą būtinai motyvuoti politiškai ir tų pabėgėlių bylą susieti su Lietuvos laisvės byla. Tačiau ne tik t o k i a m klausimui atvirai pasvarstyti palankios atmosferos m ū s ų spaudoje nebuvo, bet nė abejonės dėl tokios taktikos pareikšti nebuvo kur, išskyrus nebent pirma minėtąją išimtį. Menkiausias pyptelėjimas apie tą reikalą kiek kitaip buvo tučtuojau — balsų iš visuomenės! — šaukte užšaukiamas k a i p antipatriotiškas. . . Tai b u v o ženklas, kad ir patys laikraščių redaktoriai buvo palankūs ar bent nuolankūs vienažiūriškai nuomonei apie tą reikalą.

Po keleto metų, vien tik VLIKui tai bylai išleidus, sako, kone pusantrų metų biudžeto, o viso to erzelio kaltininkams "atklydus" Amerikon, daug kas kitaip paaiškėjo veiksniams ir konsulams. Dabar, jei norėtum ką iš jų suerzinti, t a i i m k teirautis apie tų herojų bylą. O visuomenėj vis dar tebeplaukioja legenda. . . Veiksniuose nėra ryžto atvirai pasakyti spaudai, per ją ir visuomenei, kad paaškėjo, jog nebūta gero pateisinimo tą privatų pabėgimą skelbti buvus Lietuvos laisvės kovos žygiu ir kad visdėlto b ū t a netikslinga materialinės ar teisinės pagalbos parūpinimą šioj byloj VLIKui prisiimti kaip politinį savo uždavinį. Gal net ir pačių Brazinskų padėtį tas jų b y l o s supolitinimas — jiems patiems to labiausiai norint! — tik sunkino. O Lietuvos laisvės bylai tai tas dalykas tikrai atsiliepė, gal net ir ateity dar galės atsiliepti, tik kaip vienas iš nemaloniausių ir brangiausiai atsiėjusių balastų. Tačiau, p e r spaudos malonę, tiesa apie tą dalyką visuomenės dar beveik nepasiekė. Nes kai veiksniai apie tą bylą jau vengia užsiminti, tai tyli ir spauda.

Tai gal reikia visdėlto sutikti su dr. Valiūnu, kad mūsų spauda tikrai nepakankamai informuoja v i s u o m e n ę apie VLIKo darbus?

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
Naujas adresas:
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

A†A
ANTANUI KERŠIUI
Lietuvoje mirus,

brolį ALEKSĄ KERŠĮ su šeima nuoširdžiai užjaučiame.

Jūsų draugai:

D. Puzerienė — *J. A. Trinkūnai*
G. Romanof — *I. J. Birštonai*
K. J. Janulaičiai

A†A
MOTIEJUI SIMONAIČIUI
mirus Niujorke,

brolį VLADĄ su žmona DOMA ir žmonos seserį MARCELĘ nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

Bronius ir Marija Rickevičiai
Vladas ir Lina Rickevičiai

MYLIMAI MAMYTEI
BRONEI MIKALAUSKIENEI
mirus, dukrą B. PARĖŠTIENĘ, jos šeimą, brolius ALEKSĄ, STEPĄ ir POVILĄ su šeimomis skaudaus liūdesio valandoje giliai užjaučiame ir kartu liūdime —

Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ontario L5H 1G4
LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniška darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

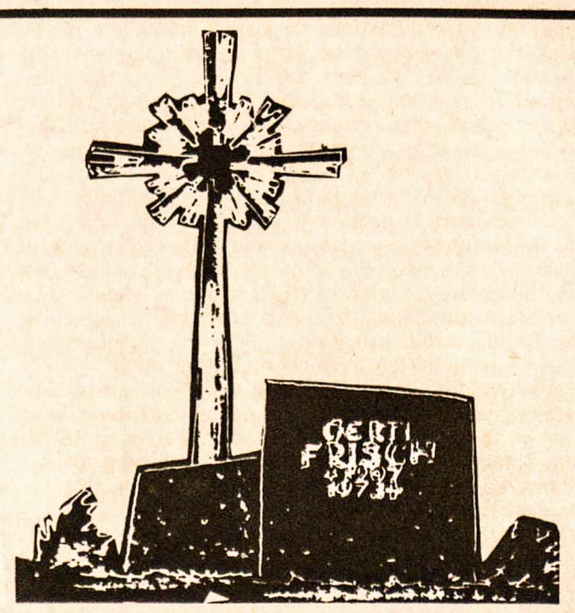

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton),
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
EŠTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Mohawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
Nemokamas pristatymas į namus.
★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamosios mašinos
★ Rašomosios mašinėlės
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Nepriklausomoje Lietuvoje buvo keturios kunigų seminarijos su keliais šimtais klierikų. Dabartinėje okupuotoje Lietuvoje, kurioje vyksta intensyvus religijos persekiojimas, yra tik viena kunigų seminarija Kaune, veikianti labai vargingose sąlygose. Šioje nuotraukoje matyti visa kunigų seminarija su savo dėstytojais, rektoriumi kun. A. Butkumi ir vysk. L. Povilioniu. Nors religija persekiojama, bet atsiranda pakankamai drąsaus jaunimo

Nuo Džengiskano iki Brežnevo

P. Lelis

Sovietinė imperija yra seno rusų imperializmo tęsinys • Nediktatūrinės imperijos laikosi šimtus metų, o diktatūrinės — dešimtis

Rusai po totorių jungu

Nuo IX š. pabaigos, kai Kijevo Rusia priėmė iš Bizantijos graikų apeigų krikščionybę ir raštą, rusų tauta tapo labai religinga. Tą religiją išlaikė per 1000 metų. Mongolų-totorių invazija, nusiaubusi rytinę Europą ir panaikinusi Kijevo Rusią, pietinę Rusiją valdė 300 metų, bet jos tikybos ir vidaus santvarkos nepakeitė.

Rusiją užkariavo Džengiskano anūkas Batu 1236 m., kai rusų kunigaikščiai atsisakė geruoju mokėti duoklę — vieną dešimtadalį pajamų ir žmonių. Kai vėliau rusai sutiko mokėti duoklę, Batu savo kariuomenę atitraukė, palikdamas tik ginkluotus valdininkus "baskakus" mokesčiams ir žmonėms surinkti. Šiaurinę Rusiją — Maskvos, Vladimiro, Suzdalio kunigaikštijas ir Novgorodo respubliką — totoriai valdė ne tiesiogiai, o per jų pačių kunigaikščius, kurių vieną paskirdavo vyresniuoju ir duodavo jam vad. "jarlyką", t.y. teisę rinkti mokesčius ir valdyti kitus kunigaikščius. "Jarlykui" gauti rusų kunigaikščiai turėjo vykti į Aukso Ordos sostinę Sarajų (prie Volgos), nusilenkti kanui ir įteikti jam brangias dovanas. Jei kanas būdavo nepatenkintas dovanomis ir neduodavo "jarlyko", tai prašytojas turėjo vykti 3000 mylių į Didžiojo Kano sostinę Karakorum (Mongolijoj) ir užtrukti kelionėj daugiau kaip metus laiko. Mindaugo bendraamžis kunig. Aleksandras Nevskis keliavo į Sarajų 4 kartus, o į Karakorum vieną kartą.

Mongolai-totoriai buvo pagonys-šamanitai. Jie nesikišo į Rusijos tikybinius reikalus, pripažino visas tikybas lygiomis ir jas atleido nuo betkokių valstybinių pareigų. Jie ir negalėjo kištis į tikybinius reikalus, nes Rusija buvo tik maža dalis Džengiskano (1167-1227) sukurtos milžiniškos imperijos, apimančios Kiniją, Mongoliją, Tibetą Afganistaną, Turkestaną, Persiją, Siriją, kuriose buvo šimtai įvairiausių tikybų ir sektų.

Džengiskano anūkai — Kublaikan, Batu, Mangu, Hulagu pasidalijo imperiją sritimis ("ulusais") ir valdė kiekvienas atskirai, o nuo 1355 m. tie "ulusai" virto atskiromis impreijomis, būtent: Kinija-Mongolija, Sibiras, Kipčakas (Aukso Orda), Jagatai, (Turkestanas), Ilkan (Persija).

Aukso Ordos galybė buvo labai sutiprėjusi prie kano Uzbeko (1282-1341), kuris įvedė totoriams Mahometo tikybą. Jis buvo Gedimino bendraamžis — mirė tais pat metais. Uzbekas stipriai rėmė Maskvos kunigaikštį Joną Kalitą, išsiaugindamas sau didelį priešą — Maskvą. Įsigalėjus turkų Otomanų imperijai, Aukso Orda suskilo į Krymo ir Kazanės totorių ordas. Pasinaudodami Ordos suskilimu ir nusilpnėjimu, didieji Lietuvos kunigaikščiai — Gediminas, Algirdas ir Vytautas prijungė pietinės Rusijos kunigaikštijas su Kijevu prie Lietuvos. Krymo totoriai tapo turkų sultono vasalais, bet išsilaikė iki XVIII š., o Kazanės totorius užkariavo caras Jonas IV 1556 m.

Totorių jungas per 300 metų plėšė ir alino Rusiją, bet sujungė rusus į vieną stiprią valstybę, palikęs joje mongolišką valdymo būdą, kuris praktikuojamas iki šiol.

Pirmasis autokratas

Maskvos kunigaikštis Jonas III (1452-1505) buvo Sofijos Vytautaitės ir Vosyliaus I anūkas. Jis buvo vedęs paskutinio Bizantijos imperatoriaus Paleologo dukterėčią Sofiją, kuri, turkams užėmus Konstantinopolį ir sunaikinus tūkstantmetę Bizantijos imperiją, gyveno Romoje popiežiaus globoje kaip įkaitas.

Popiežius Sikstas IV, norėdamas sujungti graikų ir lotynų Bendrijas, pasiūlė Jonui III vesti Paleologaitę su sąlyga, kad priims lotynų Bendrijos apeigas. Jonas su tomis sąlygomis sutiko, bet kai jaunoji su palydovais ir kardinolu atvyko į Maskvą, tai juos prie vartų pasitiko ortodoksų dvasiškiai su kunigaikščiu ir "kreivais" kryžiais. Derybose su kardinolu Maskvos metropolitas griežtai atsisakė priimti Vakarų apeigas, ir, nesant kitos išeities, vedybos įvyko ortodoksų apeigomis. Pati Sofija, būdama graikų apeigų (ortodoksė), laikėsi išdidžiai. Ji laikė save Bizantijos imperijos įpėdine ir norėjo tą įpėdinystę perduoti Maskvai, padarant ją trečiąja Roma (antrąja Roma buvo pavadintas Konstantinopolis nuo 1204 m., kai ketvirtojo kryžiaus karo vadas prancūzas Balduin, vykdamas į Šventąją Žemę, savo laivyną nukreipė į turtingąjį Konstantinopolį, jį nukariavo, labai apiplėšė, imperatorių išvijo į Nikėją, o pats pasiskelbė II Romos imperatorium; 1261 m. jis buvo išvytas, ir graikų imperatorius grįžo atgal; laikinai Nikėja buvo stačiatikių centru).

Sofija įkalbėjo Jonui priimti caro-autokrato titulą ir Bizantijos imperijos emblemą — dvigalvį erelį. Tas simbolis reiškė, kad caras yra ne tik valstybės, bet ir tikinčiųjų Bendrijos galva. Ji įvedė į kunigaikščių rūmus Bizantijos iškilmingumą, prisikvietė iš Italijos dailininkų bei architektų, kurie puošė paniurusią Maskvą gražiais rūmais ir šventovėmis, kaip kad darė kita italė — DLK Zigmanto žmona Bona Sforza Vilniuje.

Caro Jono III politikos ir Bendrijos reikaluose Sofijos įtaka buvo lemianti. Ji įkalbėjo carui atsiimti iš Lietuvos-Lenkijos visas rusiškas žemes, Livoniją ir Novgorodą, kurie buvo Lietuvos-Lenkijos įtakoje. Dėl tų žemių vyko nenutrūkstami karai. DLK Aleksandras, norėdamas pagerinti santykius su Maskva, 1495 m. vedė Jono ir Sofijos dukterį Eleną, bet santykiai mažai tepagerėjo. Atlydėta ortodoksų dvasiškių į Vilnių, Elena susituokė ortodoksų apeigomis — jai nebuvo leista priimti katalikų tikėjimo. Jai pastatyta Vilniuje cerkvė. Nors ji mylėjo savo vyrą ir naują tėvynę Lietuvą, bet motinos kurstomo tėvo negalėjo paveikti.

Elenos brolis, caro įpėdinis Vosylius III buvo vedęs lietuvę Eleną Glinskaitę, bet jų vedybos irgi nebuvo laimingos. Po septynerių metų vyras mirė, palikęs ją su mažamečiu vaiku. Ji sumaniai regentavo penkerius metus, bet dvariškių intrigose buvo nunuodyta. Aštuonerių metų vaikas, likęs našlaičiu ir užaugęs caro rūmų tarnautojų intrigose, pasidarė žiaurus ir, tapęs caru, buvo pavadintas Jonu Žiauriuoju.

Carinė imperija

Ją sukūrė "dvigalvis erelis", o išugdė 300 metų trukusi Romanovų dinastija. Ortodoksų Bendrijos galvos, vad. patriarchai, kaip Filaretas (pirmojo caro tėvas) ir Nikonas, buvo kartu dvasiškiai ir politikai. Jie buvo svarbiausieji caro patarėjai. Vėliau Bendrijos reikalams tvarkyti buvo įsteigtas ortodoksų sinodas, kuriam vadovavo caro patarėjai. Sinodo galva K. Pobiedonoscevas (1827-1907) mokė du carus griežčiausios autokratijos, ortodoksijos ir rusiško nacionalizmo. Jis buvo įsitikinęs, kad Vakarų Europos liberalinės idėjos yra klaidingos, kenksmingos Rusijai.

Sinodas vertė ir kitų tikybų dvasiškius savo šventovėse, sinagogose melstis už carą, garbinti šventuosius rusų kunigaikščius — kirilus, vladimirus, sviatoslavus.

Norėdami padidinti savo imperiją, carai vedė imperialistinius karus Europoje ir Azijoje. Jie varė į mūšius sumobilizuotas ir menkai ginkluotas kaimiečių mases, nešančias priekyje caro paveikslus ir šventas ikonas. Neišvystyta pramonė nepagamindavo pakankamai ginklų ir šovinių. Priešas iššudydavo šimtus tūkstančių rusų kareivių. Neatsižvelgdami į didelius nuostolius žmonėms, carai užgrobė daug svetimų žemių ir įjungė jas į savo imperiją.

Caras Aleksiejus 1655 m. įsiveržė į Lietuvą su kazokų pulkais ir iššudė Vilniuje 20.000 gyventojų, Kaune ir Gardine — po 10.000. Prisigrobęs daug Lietuvos turto, pasitraukė, bet pasisavino Smolenską ir rytinę Ukrainą. Caras Petras I užgrobė Pabaltijo kraštus ir pietinę Kareliją, o Kotryna II — visą Lietuvą, Ukrainą, Krymą ir dalį Lenkijos. Aleksandras I užėmė Suomiją, Lenkiją, Besarabiją ir Kaukazo dalį; Nikalojus I — Gruziją; Aleksandras II, nors vadinamas "išlaisvintoju", užgrobė daugiau svetimų žemių, negu kiti carai, būtent: Amūro kraštą, Turkestaną, Kirgiziją ir visą Užkaukazę. Aleksandras III, vadinamas "taikinguoju", nebegalėjo grobti svetimų žemių dėlto, kad po Krymo ir Balkanų karų Rusija buvo labai nusilpninta. Caras Nikalojus II buvo pagrobęs iš Kinijos Mandžiūriją, bet užspringo Korėjoj. 1905 m. japonai sumušė rusus, atėmė iš jų Mandžiūriją ir pusę Sachalino.

I D. karas sugriovė carinę imperiją, bet sudarė sąlygas įsteigti kitos rūšies imperijai.

Komunistinė imperija

Carų laikais svetimųjų žemių grobimas buvo dengiamas šūkiu "už carą, tikėjimą ir tėvynę", o valdžią pagrobę bolševikai sugalvojo mandresnį šūkį — "visų šalių proletarai, vienykitės". Po 60 metų komunistinės diktatūros Rusijoje jau beveik pusė pasaulio "proletariato", padedant rusų tankams, "susivienijo".

Rusai bolševikai su Rusijos ir Amerikos žydų pagalba 1917 m. spalio mėn. pagrobė valdžią ir pradėjo vykdyti Lenino bei Trockio planą. Revoliucijos kurstyti Leninas su 50 šalininkų atvyko iš Šveicarijos, o Trockis su 200 agitatorių ir pinigais — iš Niujorko (pinigus davė "Shiff & Loeb" bankinis koncernas Niujorke).

Kiek įsistiprinę valdžioje, suorganizavę Raudonąją Armiją, bolševikai pasiuntė dalinius užgrobti Suomijos, Baltijos kraštų, Lenkijos, Ukrainos ir Kaukazo. Tų kraštų tautos buvo jau iš rusų jungo išsivadavusios ir paskelbusios savo nepriklausomybes. Nors Suomija ir Baltijos valstybės išvijo iš savo kraštų bolševikus bei padarė su jais taikos sutartis 1920 m., bet karas dar ėjo su Lenkija, ir nebuvo garantijos, kad nugalėję lenkus rusai paliks tuos kraštus laisvus. Lenkų pergalė prie Varšuvos, R. Armijos pakrikimas ir chaotiškas pasitraukimas, o po to taikos sudarymas su Lenkija užtikrino Baltijos tautų nepriklausomybę. Lenkija su 20 mil. gyventojų, Vakarų sąjungininkų remiama, buvo rimčiausias priešas bolševikams. Padarę su ja taiką, lengviau susidorojo su baltųjų rusų generolų (Kolčako, Denikino, Vrangelio) armijomis, su Ukraina ir Kaukazo tautomis.

1924 m. Leninui mirus, vairą perėmė generalinis kompartijos sekretorius Stalinas, kuris greit pasidarė diktatorium. Jis, nepritardamas kitų komunizmo teoretikų — Trockio, Zinovjevo, Bucharino nuomonei, manė, kad komunizmą reikia pirma įgyvendinti viename krašte, t.y. Rusijoj, o tik po to galvoti apie pasaulinę revoliuciją. Kai jo oponentai nesutiko, juos ištrėmė ar nužudė. Per 30 savo valdymo metų Stalinas iššudė ar badu išmarino 60 mil. rusų ir kitų tautybių žmonių.

Iki 1939 m. Sovietų Sąjunga tarptautinėje politikoje beveik nedalyvavo. Ji, užsidariusi savo kiaute, vykdė "piatilietkas", kolektyvizaciją, industrializaciją, steigė "gulagus", trėmė žmones, o 1934-38 m. vykdė masines žudynes, vadinamas "Ježovščina". Tuo metu Stalinas iššudė tūkstančius žymesnių R. Armijos ir partijos vadų, įskaitant žudynių vykdytoją Ježovą.

Plėtimosi linkme

1938 m., pradėjus Hitleriui siautėti Europoje, išsigando ir Stalinas. Po armijos vadų ir daugybės karininkų iššudymo jos karingumas smarkiai nukentėjo. Stalinas, bijodamas priešintis Hitleriui ir norėdamas laimėti laiko, jieškojo būdų susitarti su juo. Pirmiausia atleido Vakarams palankų, o Hitleriui nepriimtiną užs. reikalų komisarą žydą Litvinovą. Jo vieton paskyrė partijos biurokratą Molotovą, o pats pasiėmė "premjero" vietą, kurios anksčiau nebuvo.

Tada nebeliko kliūčių susitarti su Hitleriu. Taip 1939 m. rugpjūčio 23 d. į Maskvą atskrido Hitlerio užs. reik. min. Ribbentropas. Tą pat dieną pasirašyta vad. Molotovo-Ribbentropo sutartis su slaptu protokolu, kuris sudarė Hitleriui palankias sąlygas pradėti pasaulinį karą.

Beveik šešerius metus trukusi pasaulinė tragedija, sunaikinusi miestus, nualinusi kraštus ir pražudžiusi milijonus žmonių, pasibaigė ne garbinga taika, laisvės atgavimu ir tautų teisių respektavimu, bet laimėtojų kivirčais, pasaulio suskaldymu ir mažųjų tautų pavergimu. Sovietinė imperija, jos sąjungininkų išgelbėta nuo sunaikinimo, pasidarė galingesnė ir pradėjo toliau plėstis.

Nors jos gyventojams trūksta maisto, drabužių, butų ir kitų reikmenų, bet imperijos valdovai apsiginklavimo ir grėsmės laisvajam pasauliui nemažina. Komunistinių satelitų skaičius Atlanto Sąjungos dėka Europoje yra pastovus, bet Afrikoje ir Azijoje vis didėja. Amerika neturi noro ir nepajėgia komunizmo plėtimosi sulaikyti. Geras pavyzdys — Indokinija, kur JAV prarado 56.000 karių, 150 bilijonų dol. ir negarbingai pasitraukė.

Sovietų imperiją valdo ne diktatorius L. Brežnevas, kuris pasirodo iškilmėse ir važinėja vizituoti kitų valstybių prezidentų, bet Kremliuje užsidariusi tam tikra žmonių grupė, vadinama Politbiuru. Greičiau tai bus triumviratas, nes pagrindines imperijos valdymo funkcijos yra sukoncentruotos trijų asmenų rankose. (Partiją valdo Suslovas, kariuomenę — Ustinovas, vidaus reikalus, t.y. KGB — Andropovas). Brežnevas nieko nevaldo, jis yra tik imperijos papuošalas. Džengiskanas irgi ne pats valdė savo imperiją — turėjo didžiąją tarybą, vad. "kuriltai". Jo imperija išsilaikė tik 100 metų.

Klausimas, kiek ilgai išsilaikys komunistinė imperija? Nediktatūrinės imperijos išsilaiko gana ilgai. Pvz. Romos imperija išsilaikė 500 metų, Bizantijos — 1000 metų, Šv. Romos arba Habsburgų — 700 metų. Tokių imperijų pats griuvimo procesas trunka šimtus metų. Diktatūrinės imperijos griūva greitai. Pvz. Napoleono ir Hitlerio imperijos gyvavo tik po 10 metų. Jei Amalrikas ir dr. A. Štromas pranašauja, kad sovietų imperija greit grius, tai jie turbūt remiasi istorinės raidos dėsningumu. Juk sovietinė imperija yra ne demokratinė, o diktatūrinė.

Ar barbarai laikraščių neskaito?

Periodinė mūsų spauda ir siūlymai jai pagerinti

DR. JONAS GRINIUS

Sunku buvo iš toli (už jūrių marių) gerai orientuotis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo darbuose Toronte. Tačiau gal nebus klaida pasakius, kad šis seimas nesvarstė laisvosios lietuvių spaudos rūpesčių. Nieko nebuvo kalbėta apie lietuvių laikraščių ateitį turbūt todėl, kad PLB valdyba teleidžia tik vieną "Pasaulio Lietuvį". Bet kad PLB vadovybėms rūpi, kad lietuviai skaitytų laikraščius savo gimtąją kalba, liudija jų šio rudens nutarimas šių metų paskutinius tris mėnesius paskelbti lietuvių spaudos platinimo mėnesiais. Šis kvietimas — nutarimas turėtų būti išgirstas visų lietuvių laisvajame pasaulyje. Šio kviečiamo balso paskatintas, norėčiau ir aš pasakyti keletą minčių apie lietuvišką periodinę spaudą.

Pirmiausia — iš nemažo skaitomų laikraščių skaičiaus turiu susidaręs įspūdį, kad tarp mūsų periodinės spaudos redaktorių stinga tautinio ir profesinio solidarumo arba kartais dar blogiau — vieni laikraščiai į kitus žiūri lyg į savo priešus arba varžovus. Iš kur šitoks įspūdis? Iš to, kad dauguma mūsų laikraščių vengia geru žodžiu prisiminti savo kolegas. Svarbiausia, jie nenori savo skaitytojų painformuoti apie tai, ką tie kiti laikraščiai rašo gero, prasto, įdomaus, žinotino. . .

* * *

Atrodo, kad draugiškiausias visų laikraščių atžvilgių yra "Europos Lietuvis". Jis mielai trumpiau ar ilgiau papasakoja savo skaitytojams pacituodamas, ką kiti laikraščiai skelbia žinotino lietuviams apie save, savo tėvynę ir pasaulį. Ir už tai jam tikriausiai visi skaitytojai yra dėkingi, nes jiem neįmanoma nė pavartyti visų laikraščių, kuriuos lietuviai išleidžia laisvajame pasaulyje ir pavergtoje tėvynėje.

Antras laikraštis, kuris ne tik nevengia kitų, bet sistemingai juos cituoja ir komentuoja, yra "Akiračiai". Lietuviškų laikraščių apžvalga — gyviausios to žurnalo skiltys. Tik gaila, kad jose dažnai vyrauja tokios kitų laikraščių citatos, iš kurių "Akiračiai" nori pasišaipyti, jose rasti klaidų ir jas atmesti. Be abejonės, iš viešų klaidų ir kvailysčių galima viešai ir pasišaipyti bei jas neigiamai kritikuoti. Tačiau, kai kitoje mūsų periodinėje spaudoje žurnalas beveik neberanda nieko įdomaus ir pozityvaus, bet dažniausiai šaiposi iš kitų silpnybių, taip susidaro įspūdis, kad tik vieni "Akiračiai" teturi išminties monopolį, o visi kiti neverti jų olimpiškos didybės. Bet argi šitokio įspūdžio siekia tas žurnalas? Ar tai patarnauja tautiniam solidarumui?

Atrodo, savo skiltims pajvairinti ir skaitytojams patarnauti kitų lietuvių laikraščių ištraukėlėmis bei jų komentarais būtų lengviausia "Draugo" dienraščiui, nes jis pajėgesnis, platesnis už žurnalus ir savaitraščius. Tačiau, deja, jų atžvilgiu jis gana šykštus — tik retkarčiais savo skaitytojams "tenumeta" vieną antrą grūdelį svetimos ištraukos ir savų komentarų pavidalu. Ir džiaukitės, skaitytojai, šitokia mano "malone"! Bet kodėl tai turėtų būti malonė, o ne pareiga? Ar "Draugas" nori įsivaizduoti, kad tik jis vienas įdomiai, prasmingai ir aktualiai teparašo? Gal jo redaktoriams ir leidėjams atrodo, kad jie savo dialogais perdaug išreklamuotų lietuvių savaitinius laikraščius ir mėnesinius žurnalus? Jei šiokia tokie reklama ir susidarytų, ko stipriam ir geram dienraščiui pavydėti didesnio garso savo mažesniems broliams ir kolegoms? Antra vertus, ar čia išeitų kokia reklama, jeigu retkarčiais būtų pacituojami bei pakomentuojami lietuvių laikraščiai, kurie išeina Australijoje ir Pietų Amerikoje?

Man atrodo, kad sistemingai spausdinamas lietuvių spaudos apžvalgėles "Draugas" pasitarnautų keleriopai: praturtintų bei pajvairintų pats save, patenkintų savo skaitytojų smalsumą, tarp visų skleistų tautinio solidarumo nuotaiką ir netiesiogiai paskatintų kitų laikraščių redaktorius "pasitempti" straipsniais, kad į juos "Draugas" dažniau atkreiptų savo dėmesį bei dažniau pasikalbėtų, šitaip "pareklamuodamas".

Kas čia pasakyta dėl spaudos apžvalgėlių dienraštyje, tas pats, tik gal silpnesniu laipsniu tinka lietuvių savaitraščiams. Jiems viešai "pasikalbėti" su kitais lietuvių laikraščiais yra itin naudinga ir patogu, nes per savaitę kitų laikraščių citatų "viešiems dialogams" gali susidaryti apsčiai.

* * *

Antra sritis, kurioje visi mūsų laikraščiai apsileidžia, yra naujų lietuviškų knygų recenzijos. Jeigu dažnai kalbama ir rašoma, kad mūsų stovis svetimuosiuose reikalauja palaikyti ir kurti lietuvišką kultūrą, tai tuojau pat reiktų pridurti, kad tai taptų beveik neįmanoma, jeigu nebebūtų lietuviškų literatūros, mokslo, religijos, filosofijos, istorijos ir kitokių leidinių knygų pavidalu, jeigu neliktų jų skaitymo, komentavimo, kritikos, viešų ir privačių pokalbių apie jas. Be viso to greit lietuviška kultūra taptų elgetiška ar nykstanti. Ar šitokio pavojaus mūsų laikraščiai nejaučia ir nemato? Tikriausiai mato ir visdėlto jų puslapiuose informacinių straipsnių apie naujas lietuvių knygas yra mažiausia (palyginus su kitokiais straipsniais). Arba, knygai išėjus, jos recenzijų laikraštyje negali sulaukti mėnesių mėnesiais. Žiūrėk, kitas laikraštis apie naują lietuvišką knygą gal tik "per klaidą" teparašo. Susilaukęs priekaišto, redaktorius ima teisintis, kad knygoms recenzentų labai sunku rasti, kad recenzentai ilgai užtrunka. . . Taip, tai tiesa, nes recenzijai parašyti dažnai reikia daugiau laiko ir pastangų, negu publicistiniam straipsniui. Bet visdėlto tie laikraščiai, kurie naujų knygų minėjimu ir vertinimu rūpinasi sistemingai, recenzentų dar suranda.

Jeigu apsileidę laikraščiai jaustų nedovanotiną pareigą lietuviškoms knygoms, jie pradėtų ugdyti jaunus recenzentus, juos draugiškai pamokydami, pasiūlydami didesnį honorarą. O tie savaitiniai laikraščiai, kurie savo negalioje jaučiasi tiek nusilpę, kad nepajėgia lietuviškoms knygoms patarnauti jokia recenzija, tie bent turėtų įvesti pastovią naujų knygų skiltį, kurioje bent mėnesį laiko pakartotinai skelbtų pasirodžiusius lietuvių leidinius.

* * *

Be abejonės, norint laikraščius gerinti, reiktų naujų didesnių išlaidų. Bet ar joms padengti leidėjai negalėtų pakelti leidinių prenumeratos? Tai, aišku, nemaloni operacija, tačiau vis geresnė už laikraščių nususinimą. To vengdami, kaikurie laikraščiai elgetauja. Susilaukę 2-5 dolerių prenumeratos priedo, jie kartais pakyla į tokį dirbtinį džiaugsmą, kad viešojoje savo padėkoje griebiasi karališkojo stiliaus, "nos majestaticum": nuoširdžiai dėkojame. . .

Gal šitokiais iškilmingais dėkojimais laikraščiai jaučia pareigą palaikyti gyvą kontaktą su savo nuoširdžiais skaitytojais. Tai, žinoma, gerai. Bet jeigu tie skaitytojai nuoširdūs ir mėgsta savo laikraštį, ar jie atsisakytų jo, jei jo prenumerata būtų keliais doleriais pakelta? Ar skaitytojai jaustųsi nuskriausti, jei prenumeratos kaina per mėnesį pakiltų vienu doleriu? Kad lietuvių laikraščiai taptų įdomesni, kad jų redakcinis personalas būtų pakankamas ar atnaujintas, kad jų darbas būtų deramai apmokamas, kad būtų galima užsakyti apmokamų straipsnių bei naujų knygų recenzijų, laikraščių leidėjai Amerikos kontinente turėtų pakelti prenumeratas iki tokio augščio, kad mėnraščiai, savaitraščiai ir dienraščiai išsiverstų be nususimo pavojaus.

Kad lietuviški laikraščiai neužsnūstų, PLB valdyba turėtų paprašyti Lietuvių Fondo pagalbos. Šis savo subsidijomis yra daug padėjęs lietuvių mokyklų vadovėliams. Jis gražiai yra pripažinęs rašytojų ir dailininkų darbus, skirdamas kasmet po 1.000 dolerių arba paremdamas kitoms organizacijoms ir asmenims knygų išleidimą. Dabar turėtų ateiti pagalbos eilė periodinei spaudai — skirti premijas tiems laikraščiams, kurie geriausiai įvykdo tautinį solidarumą, bendradarbiaudami tarp savęs, ir rodo aktyvią paramą straipsniais lietuviškoms knygoms. Į šią premijų akciją periodinei spaudai gal reiktų kviesti mūsų žymųjį laikraštininką kun. dr. Prunskį, kuris taip pat turi savo fondelį. Kol Lietuvių Fondas išsijudins, gal kun. dr. J. Prunskis galėtų duoti pirmąjį pavyzdį — nukreipti vienerių metų premijas tiems lietuvių leidiniams, kurie aktyviausiai domisi lietuvių knygomis ir laikraščiais. Tik premijų nereiktų skirti tiems žurnalams, kurie išeina su mėnesio pavėlavimu.

Premijuojant geresniuosius laikraščius, gal sumažėtų skundai, kad mūsų civilizuoti, gausiai motorizuoti tautiečiai, baigę įvairias mokyklas, tampa barbarais, kurie laikraščių neskaito?

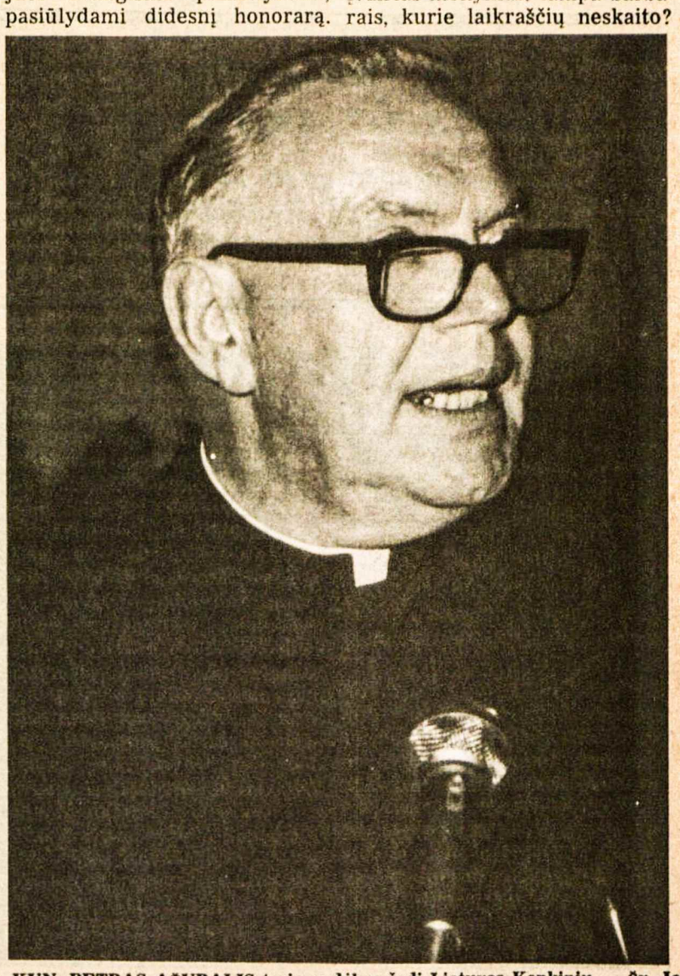

KUN. PETRAS AŽUBALIS taria padėkos žodį Lietuvos Kankinių — Šv. Jono Kr. parapijos auksinės sukakties iškilmėje Anapilyje Nuotr. O. Burzdžiaus

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

DIDŽIAUSIAS TILTAS

Lietuvoje dabar yra beveik 3.000 tiltų. Didžiausias tiltas, kurio statyba pradėta 1975 m., nutiestas per Nemuną ties Jurbarku. Jo projektas paruoštas Kijeve, statybos darbus vykdė Rygos tiltų statymo trestas, o jiems vadovavo A. Jankauskas. Pasak jo, sunkiausia buvo išbetonuoti tilto atramas dėl pasitaikiusio blogo grunto. Kiekvienai atramai teko daryti po aštuonis gręžinius keliolikos metrų gylio, apsitveriant metaline siena, pro kurią sunkdavosi vanduo. Pats tiltas surinktas iš įtempto gelžbetonio konstrukcijų. Naujasis tiltas sujungė Žemaitiją ir Suvalkiją — nereikės važinėti per Kauną. Minimi ir kiti šiuo metu Lietuvoje statomi tiltai: per Nerį ties Vilnaus pedagoginiu institutu, per Nemuną Kaune, Vilniaus — Ukmergės plento tiltas per Šventąją prie Ukmergės, Kauno — Klaipėdos plento tiltas per Dubysą ties Ariogala. Du tiltai pėstiesiems numatomi Vilniuje.

PAŠTO ŽENKLAI

Vilniaus karininkų namuose vilniečiai filatelistai surengė pašto ženklų parodą, kuri buvo skirta sovietinio komjaunimo šešiasdešimtmečiui. Dalyvavo 14 pašto ženklų rinkėjų, užpildžiusių 56 stovus. Spaudos pranešime minimi sovietinei propagandai tarnaujantys rinkiniai: "60 šlovingų metų", "Tavo vardas — komjaunimas", "Mano tėvynė — Sovietų Sąjunga", "Nuo suvažiavimo iki suvažiavimo".

MAIŠAS IŠ KUBOS

Klaipėdos kraštotyros muzėjus pasipildė kiek neįprastu rodiniu — maišu iš Kubos. Tai ne b e t k o k s šiaip sau m a i š a s, o milijoninis, paženklintas didžiule žvaigžde, kuriame būta cukraus. Jį surasti padėjo Orientės darbininkų profsąjungos prie lydraščio pridėtas laiškas: "Mums labai malonu pranešti, kad cukraus krovinyje, kurį gabena prekybinis laivas "Augustas Paulina" yra milijoninis maišas, išsiųstas į Sovietų Sąjungą iš mūsų uosto. Tegyvuoja proletarinis internacionalizmas!..." Muzėjaus vadovai, matyt, susižavėjo tokiu maloniu kubiečių pranešimu, nes juk to Sovietų Sąjungai siunčiamo cukraus teko paragauti ir lietuviams. O tai yra aiškus žingsnis "kraštotyros" kryptimi.

TEATRO VETERANAI

Teatro Draugijos patalpose Vilniuje aštuonioliktąjį metinį susibūrimą turėjo Lietuvos teatro veteranai. Dalyvavo ir trys buvusio "Vilkolakio" teatro aktorės — veteranų sekcijai vadovaujanti Nelė Vosyliūtė-Dauguvietienė, Potencija Pinkauskaitė ir Elena Žalinkevičaitė-Petrauskienė, trys p i r m o j o G. Verdi "Traviatos" spektaklio dainininkai — Antanas Sodeika, Vincas Marcinkus, tada chore dainavęs Antanas Zauka. Prie šio šešetuko tenka prijungti ir baleto šokėją Jadvygą Jovaišaitę-Olekienę. Gyvas tebėra ir bosas Antanas Kučingis — neužmirštamas Mefistofelio vaidmens atlikėjas Ch. Gounod operoje "Faustas". Spaudos aprašyme minimi veteranų sekcijai priklausantys teatralai: S. Dautartas, V. Sipaitis, A. Šabaniauskas, N. Andriejauskaitė, A. Žitkevičius, G. Jakavičiūtė, O. Juodytė-Chadaravičienė, O. Sauleckaitė, P. Baravykas, A. Ruzgaitė, V. Varčikas. Žodį tarė Teatro Draugijos pirmininko pavaduotojas P. Dabulevičius, Kauno muzikinio teatro direktorius V. Blažys, apžvalginį pranešimą padarė veteranų sekcijos pirm. N. Vosyliūtė. Koncertą teatro veteranams surengė Tulūzos konkurso laureatas bosas Vacys Daunoras, dramos aktorius Tomas Vaisieta, Vilniaus operos sol. Gražina Apanavičiūtė, smuikininkas R. Katilius, pianistės G. Ručytė, I. Lobkova. Kauno dramos teatro kino saviveiklininkai parodė du filmus apie paskutinį scenos veteranų susibūrimą ir K. Jarašūno pagerbimą deimantinės amžiaus sukakties proga. Meno reikalų valdybos viršininkas R. Jakučionis įteikė garbės raštus šiemetiniams sukaktuvininkams: I. Demidovui, J. Jovaišaitei-Olekienei, J. Stupeliui, V. Mockutei, L. Šveikauskaitei ir A. Zaukai

MEDŽIOKLĖS SEZONAS

Medžiotojų ir žvejų Draugijos tarybos pirm. M. Kielos pranešimu, kiškių, lapių ir kiaunių medžioklė Lietuvos laukuose bei miškuose pradėta lapkričio 5 d. Sumedžioti leidžiama 17.000 kiškių, 2.650 lapių ir 1.100 kiaunių. Kiškius bus galima medžioti tik penkis kartus: lapkričio 5 ir 25 d. d., gruodžio 10 ir 24 d. d., paskutinį kartą — 1979 m. sausio 14 d. Daugiausia dalyvių susilaukia kiškių medžioklės. Šiemet kiekvienas medžiotojas per dieną galės nušauti nedaugiau kaip du kiškius. Medžioklės vietos iš anksto nustatomos, leidžiant jose medžioti tik vieną kartą. Nušautų kiškių, lapių ir kiaunių kailiukai per 20 dienų turi būti parduoti juos surenkančioms gamybinėms įmonėms. Kailiukų nuslėpimas laikomas grubiu medžioklės taisyklių pažeidimu. Kai medžioklėse dalyvauja iš kitur atvykę svečiai, apie jų laimikius reikia raštu pranešti vietiniams tų svečių draugijos skyriams.

ORDINAS POLITRUKUI

Augščiausiojo sovieto prezidiumas Maskvoje pirm. L. Brežnevo ir sekr. M. Georgadzės pasirašytu įsaku spalio 31 d. paskyrė "Garbės ženklo" ordiną antrajam Lietuvos kompartijos centro komiteto sekr. Valerijui Charazovui amžiaus šešiasdešimtmečio proga. Apdovanotasis yra rusas, Maskvos atsiųstas Vilniun prižiūrėti vietinių kompartijos vadų. Savo karjerą jis pradėjo jau A. Sniečkaus laikais, o dabar seka Maskvos įsakymus vykdantį I sekr. P. Griškevičių. Vilniaus spaudoje L. Brežnevo įsaką papildo vilniškės kompartijos centro komiteto, augščiausiosios tarybos prezidiumo ir ministerių tarybos sveikinimas atėjūnui: "Nuoširdžiai linkime Jums, gerbiamas Valerijau Inokentjevičiau, geros sveikatos, tolesnės sėkmės, dirbant mūsų didžiosios Tėvynės labui, įgyvendinant didingus komunizmo statybos uždavinius".

AUGANTIS ALYTUS

Alytuje dabar sparčiai plečiamas naujasis gyvenamasis Vidugirio rajonas. Ant jo kalvelių statomi devynaugščiai ir penkiaaugščiai namai, pastatyta vidurinė mokykla, maisto gaminių parduotuvė, du lopšeliai ir darželiai. Per šių metų pirmuosius tris ketvirčius pastatyti 9 gyvenamieji namai, turintys apie 300 butų. Augantis Alytus kasmet suvartoja vis daugiau vandens. Jo paklausai patenkinti įrengiama trečioji vandenvietė — baigiami tiesti šešių km ilgio pagrindiniai vamzdžiai. Dar šiemet darbą pradės 10 šios vandenvietės gręžinių, kurie per parą Alytui duos 10.000 kubinių metrų vandens. Ateityje naujosios vandenvietės pajėgumas bus padidintas iki 26.000 kubinių metrų vandens per parą.

V. Kst.

Jaunavedžiai Gintautas Taoras ir Julija Ignatavičiūtė tarp pamergių ir pajaunių po sutuoktuvių lietuvių šventovėje Klevelande. Abu yra baigę augštuosius mokslus, veiklūs skautai Nuotr. J. Garlos

KLB Hamiltono apylinkės valdyba rengia tradicinį

Naujų metų SUTIKIMA

• Šilta vakarienė ir šaltas bufetas
• Laimėjimai su įėjimo bilietais
• Stiprieji gėrimai nemokamai (įskaityta į bilieto kainą)

gruodžio 31, sekmadienį, Hamiltono Jaunimo Centre, 48 Dundurn St. N.

Įėjimas vienam asmeniui — $22.50, porai — $45.00
Bilietai gaunami sekmadieniais Jaunimo Centro salėje pas A. Šeštoką ir kiekvieną dieną pas M. Gudinską tel. 547-1967

• Pradžia — 7.30 v.v. Orkestras pradės groti — 8.30 v.v.

Rengėjai

ST. CATHARINES, ONTARIO

VISUOMENĖS VEIKĖJŲ ŠEIMOJE. Per eilę metų, būnant lietuviškose organizacijose, teko su įvairiais reikalais lankytis pas Albiną ir Adolfą Šetikus, nes jų vaikai — skautai, taut. šokių šokėjai — visuomet pagelbėdavo tautinių švenčių minėjimuose.

Tautybių festivalyje Vaidilutė Šetikaitė atstovavo lietuvių kolonijai kaip "Miss Lithuania". Šiais metais Daiva Šetikaitė atliko tą pareigą. Viena ir kita dalyvavo "Folk Arts" ir vynuogių festivaliuose, paraduose bei įvairiose iškilmėse, garsindamos lietuvių ir Lietuvos vardą.

Vaidilutė Šetikaitė, studijuodama Toronto York universitete sociologiją, skaitė paskaitas Motinos Dienos ir kituose minėjimuose. Ji š.m. baigė sociologiją (ketverių metų kursą) bakalaurės laipsniu ir gavo darbą tame pačiame universitete.

Jaunesnioji Šetikų dukra Daiva jau trečius metus studijuoja Brock universitete ir, kiek leidžia laikas, padeda Bendruomenės veikloje. Daiva yra pavyzdinga studentė ir pareiginga darbe. Jau kelinti metai per atostogas dirba valdiškoje jaunimo sporto institucijoje. Ir sutdijuodama dažnai savaitgaliais tą darbą atlieka.

A. ir A. Šetikų sūnus Arūnas iš pat jaunų dienų buvo įrašytas į skautų organizaciją, vėliau įjungtas į tautinių šokių grupę. Visą laiką kartu su tėvais dalyvaudamas lietuviškoje veikloje, užaugo pavyzdingas jaunuolis: nerūko, negeria ir gerai mokosi .Per atostogas ir mokslo metų savaitgaliais dirba AP maisto krautuvėje. Iš savo santaupų nusipirko automobilį ir brangų plokštelių muzikos aparatą. Retkarčiais per tautines šventes duoda plokštelių muziką St. Catharines lietuvių kolonijai. Jis pats apsimoka už mokslą. Yra pasižymėjęs ir sporte — dažnai vietos anglų spaudoje minima jo pavardė.

Arūnas dabar yra 19 metų, augšto ūgio, stambus. Kadangi nerūko ir negeria svaiginančių gėrimų, yra tvirtas kaip ąžuolas, o sporto aikštėje vikrus kaip vijūnas. Šiais metais Arūnas žaidė St. Catharines Collegiate Saints Senior Football komandoje, kuri laimėjo I v. apygardoje (ši komanda buvo laimėjusi irgi I v. 1963 m.). Rungtynes stebėjo daug žmonių. Buvo atvykę stebėtojų ir iš kitų miestų. Iš Guelph miesto atvykęs futbolo žinovas įvertino Arūną kaip geriausią žaidėją. Po rungtynių Arūnui buvo pasiūlyta studijuoti Guelph universitete, jei sutiks žaisti vienoje komandoje. Pastaroji apmokėtų visas studijų išlaidas. Jei A. Šetikas ras savo mėgstamas mokslo šakas Guelph universitete, gal ir apsipręs pasinaudoti šia pasiūla.

J. Šarapnickas

Hamilton, Ontario

MEDŽIOTOJŲ BALIUS. Hamiltono ir apylinkės tautiečiai yra kviečiami jau dabar ruoštis būsimajam Žūklautojų ir Medžiotojų Klubo Giedraitis zuikių baliui, kuris įvyks 1979 m. sausio 27 Hamiltone, J. Centre. Meninę programos dalį sutiko atlikti Toronto lietuvių vyrų choras, vad. sol. V. Verikaičio. **Valdyba**

Sault Ste. Marie, Ont.

APIE a. a. KUN. LIONGINO KEMĖŠIO mirtį vietinis dienraštis "The Sault Daily Star" 1978. XI. 14 išspausdino platoką informaciją su didele antrašte "Thessalon priest dies". Joje suglaustai atpasakota velionies biografija ir pabrėžta, kad laidotuvės bus Toronte.

Velionies kun. L. Kemėšio laidotuvėse iš mūsų miesto dalyvavo p. p. Vanagai ir p. Skardžius.

PATIKSLINIMAS. "TŽ" 46 nr., rašant apie pamaldas Sault Ste. Marie m i e s t e, ne dėl korespondento kaltės įsibrovė netikslumas. Sudburietė Kusinskytė padarė staigmeną ne giedojimu, o vargonavimu. **Kor.**

Windsor, Ontario

V. BALTRAŠIŪNAS sėkmingai reiškiasi verslo srityje — turi ABC motelį su visais moderniais įrengimais ir mielai patarnauja pravažiuojantiems tautiečiams. Adresas: ABC Motel, 3048 Dougall Ave., on Hwy 401 a. 3B. Tel. (519) 969-5090. N. Metų proga savininkas yra išleidęs kišeninį kalendorių, tinkamą keliaujančio užrašams.

Talentų pasirodymas

KLB krašto valdybos kultūros komisija nutarė 1979 m. pavasarį surengti Hamiltone talentų pasirodymą. Tam tikslui sudarytas komitetas: kultūros k-jos pirm. M. Chainauskas, vicepirm. R. Bagdonienė ir A. Juozapavičius, sekr. K. Baronas, ižd. J. Pleinys. Artimiausiu metu KLB Hamiltono apylinkės valdyba paskirs savo atstovą.

Talentų pasirodyme galės dalyvauti mėgėjai: 1. šokio meno (baletas, išraiškos šokis, moderniškas ir pan.), 2. muzikos (vokalinės ir instrumentinės), 3. žodžio ir vaidybos (deklamacija, vaidyba ir pan.).

Kultūros komisija prašo KLB apylinkių valdybas, lituanistinių mokyklų vedėjus raginti jaunesnės ir vyresnės kartos atstovus dalyvauti šiame talentų pasirodyme ir jam iš anksto ruoštis. Tiksli data ir smulki informacija bus pranešta po š.m. gruodžio 10 d. komiteto posėdžio. **KLB kultūros komisija**

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas TALKA

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.
Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Kapitalas — virš $12,000,000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santaupas 9%
term. depozitus 1 m. 10%
term. depozitus 3 m. 9¾%
pensijų fondas 9¾%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas 11%
nekiln. turto pask. 11%

PIGIOS ATOSTOGOS

• Bilietai, rezervacijos, kainos į Lietuvą ir visas kitas šalis • Grupiniai skrydžiai bei ekskursijos • Kelionės laivais ir autobusais • Jau per 50 metų patarnaujame Hamiltono ir apylinkės keleiviams

1922 – 55 metai – 1977

• Greitas, mandagus, žinoviškas patarnavimas
• Visais kelionių reikalais kreipkitės į

Floridoje, Meksikoje, Havajuose, Barbadoje, Ispanijoje, Karibuose, Pietų Amerikoje

Tasi TRAVEL SERVICE
58 JAMES ST. N. HAMILTON
525-8686
AMERICAN EXPRESS Travel Service REPRESENTATIVE

Du klausimai laikraščio skaitytojui

1. Ar esate KANADOS LIETUVIŲ FONDO nariai?
2. Ar žinote, kad įnašai į KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ atleidžiami nuo pajamų mokesčių (income tax)?

Spaudos baliuje Londone, Ont., Evelina Petrauskaitė sveikina svečius

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

LIETUVĖS KATALIKĖS MOTERYS Brooklyno Kultūros Židinyje paminėjo dvigubą sukaktį — organizuotos veiklos septyniasdešimtmetį ir Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos trisdešimtmetį. Iškilmė buvo pradėta šiom sukaktim skirtu K. Grigaitytės-Graudienės eilėraščiu, kurį perskaitė I. Sandanavičiūtė-Merlino. Įvadinį žodį tarė PLKO Sąjungos pirm. dr. A. Šlepetytė-Janačienė, invokaciją sukalbėjo prel. J. Balkūnas, atvykęs iš Floridos. Sveikintojų eilėse buvo Lietuvos konsulas A. Simutis, VLIKo atstovas J. Valaitis, iš Australijos Melburno atvykusi J. Petraitienė bei kiti įvairių organizacijų atstovai. Su organizuota lietuvių katalikių veikla minėjimo dalyvius supažindino B. Šlepetytė-Venskuvienė, PLKO Sąjungos atstovė tarptautiniams ryšiams Paryžiuje. Pradžią organizuotai veiklai davė 1908 m. kovo 21 d. rusų okupacinės valdžios patvirtinta Lietuvių Katalikių Moterų Draugija, 1910 m. pradėjusi leisti laikraštį "Lietuvaitė", 1919 m. — "Moterų Balsą". 1919 m. buvo sušauktas pirmasis lietuvių moterų kongresas Kaune, pradėta leisti "Moteris". Draugija nepriklausomoje Lietuvoje steigė abstinenčių, eucharistininkių, mergaičių globos, motinos ir vaiko, šeimininkių sekcijas, socialinės globos fondą, įvairius kursus moterims. Paskutinis lietuvių katalikių moterų suvažiavimas Lietuvoje įvyko 1940 m. gegužės 12-13 d. d. Gražią veiklą nutraukė II D. karas ir Lietuvą užgriuvusios okupacijos. Ji vėl buvo atgaivinta 1946 m. Tuebingene, V. Vokietijoje. Dabar katalikes moteris išeivijoje jungia Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjunga, švenčianti savo trisdešimtmetį. Gėlės prisegimu buvo pagerbta sesuo Augusta Sereikytė, pasižymėjusi organizacinėje moterų veikloje, o PLKO Sąjungos garbės nare paskelbta B. Šlepetytė-Venskuvienė. Dabartinę PLKO Sąjungos valdybą sudaro: dvasios vadas prel. J. Balkūnas, garbės pirm. M. Galdikienė, pirm. dr. A. Šlepetytė-Janačienė, ryšininkė B. Šlepetytė-Venskuvienė, narės — P. Ąžuolienė, M. Lušienė, B. Reventienė, dr. A. Radzivanienė, M. Galušytė-Vasiliauskienė ir V. Lušytė-Penikienė. Koncertinę programą atliko montrealietė sol. Gina Čapkauskienė ir bostonietis pianistas Saulius Cibas.

KLEVELANDE LEIDŽIAMAS SAVAITRAŠTIS "Dirva", prieš trejus metus nusiaubtas gaisro, vėl įsigijo nuosavas patalpas. "Vilties" draugija pradžioje buvo išnuomojusi patalpas St. Clair gatvėje. Spaustuvės prietaisų bei patalpų įsigijimui lėšas telkė du rėmėjų komitetai — pagrindinis Čikagoje su pirm. P. Buču ir specialusis Klevelande su pirm. dr. V. Blože. Buvo apžiūrėta daug pastatų, bet nepavyko rasti tinkamesnio už nuomojamas patalpas. Pradžioje savininkai šio pastato nenorėjo parduoti, bet dabar juos pavyko prikalbinti. Dviaugštis namas, kurio antrame augšte yra vienas butas, nupirktas už prieinamą kainą be jokių skolų. Iš "Dirvos" pastogės lengva pasiekti pagrindinį Klevelando lietuvių kolonijos branduolį greitkeliu per 10 minučių. Lengvai pasiekiama ir spausdinimo darbą atliekanti amerikiečių spaustuvė.

Argentina

ARGENTINOS LIETUVIŲ CENTRAS Buenos Aires mieste spalio mėnesį minėjo 52 metų veiklos sukaktį. Spalio 1 d. kun. J. Petraitis, MIC, atnašavo Mišias už visus mirusius narius. Pamaldų metu buvo perskaitytas ilgas jų sąrašas. Pagrindinis minėjimas įvyko spalio 7 d. AL Centro salėje, kurią užpildė gausūs dalyviai. Meninę programą atliko Berisso "Nemuno" draugijos mažųjų ansamblis "Skaidra", vietinis ansamblis "Žilvitis", šokėjų grupė "Inkaras" ir "Gintarėlių" oktetas su vadove A. Čikštaite. AL Centrą sveikino: Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybos vardu — R. Stalioraitis, Susivienijimo Lietuvių Argentinoje — A. Mikučionytė, Argentinos Lietuvių Jaunimo Sąjungos — G. Morkūnaitė bei gausūs kitų organizacijų atstovai. Padėkos žodį programos atlikėjams ir sveikintojams tarė ALC pirm. J. Mičiūdas. Sukaktuvinio torto žvakutes užpūtė veteranės — buvusi lietuviškos mokyklos mokytoja E. Ryselienė, buvusi tautinių šokių mokytoja A. Mikelionienė su dabartine mokytoja bei "Žilvičio" vadove N. Zavickaite-Mahne. A. Mikelionienė, pjaudama tortą, prabilo apie lietuviškų tautinių šokių reikšmę. Jos buvusieji mokiniai šiandien jau yra sukūrę šeimas, augina savo atžalyną ir dalyvauja lietuviškoje veikloje. AL Centro minėjimas buvo užbaigtas spalio 28 d. bendra vakariene, kurioje dalyvavo beveik 300 asmenų. Keletą dainų padainavo jaunoji sol. Adriana Jocytė, viešnia iš Beriso. Š. Amerikos lietuvių sveikinimus perdavė Vl. Survilienė, neseniai grįžusi į Buenos Aires po ilgesnės kelionės. Šokiams grojo vokiškas "Hamburgo" orkestras.

ALTos VICEPIRM. DR. JONAS VALAITIS, grįždamas iš patologų kongreso Brazilijoje, užsuko į Buenos Aires. Svečias, lydimas J. Mičiūdo ir B. Survilos, aplankė Aušros Vartų parapiją, Argentinos Lietuvių Centrą, Susivienijimo Lietuvių Argentinoje patalpas. Jis taipgi buvo plačiau supažindintas su Buenos Aires lietuvių veikla.

Urugvajus

MONTEVIDEO LIETUVIUS spalio 21 d. aplankė A. Čikštaitės vadovaujamas merginų oktetas "Gintarėlės" iš Buenos Aires. Argentiniečių grupėje taipgi buvo Argentinos Lietuvių Centro pirm. J. Mičiūdas, B. Survila, V. Zenkienė, V. Žiukaitė ir A. Ruplėnas su šeima. Montevideo aerodrome svečius sutiko lietuvių kapelionas kun. J. Giedrys, SJ, Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos pirm. St. Goda ir V. Dorelis. Tą patį vakarą gražią dainų programą draugijos salėje atliko "Gintarėlės", o tautiniais šokiais ją papildė Montevideo ansamblis "Ąžuolynas". Padėkos žodį tarė pirm. St. Goda. Svečių vardu kalbėjo J. Mičiūdas, pabrėždamas, kad "Gintarėlių" išvyka buvo atsilyginta už "Ąžuolyno" apsilankymą Buenos Aires mieste. Sekančią dieną buvo surengti bendri pietūs. Nuotaiką šiek tiek sudrumstė laimingai pasibaigusi automobilio nelaimė. Kun. J. Giedrys, SJ, vežtamas "Gintarėlių" nares iš aerodromo, susidūrė su trijų turistų iš Brazilijos automobiliu. Niekas nenukentėjo, išskyrus abu automobilius. Sekančią dieną rimtesnę automobilio nelaimę turėjo Romas Mačanskas, susidūręs su taksiu. Sąmonę jis atgavo tik ligoninėje; žmonai Birutei buvo sužeista kakta. Dukra Audra tebuvo sutrenkta ir išgąsdinta. Tačiau ir ši nelaimė baigėsi laimingai — po poros dienų R. Mačanskas jau grįžo į darbą.

Australija

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ KLUBAS savo metiniame narių susirinkime peržiūrėjo ir patvirtino veiklos planus. Valdybos pirm. V. Simniškio pasiūlymu pirmiausia tylos minute buvo prisiminti pastarųjų metų laikotarpyje mirę klubo nariai. Iš pranešimų paaiškėjo, kad klubas per metus turėjo $55.908 gryno pelno, kurio $40.000 perkelta į terminuotų indėlių sąskaitą, mokančią didesnes palūkanas. Klubo valdyba, prisitaikydama prie narių pageidavimo, savo valdas ruošiasi papildyti nauja didele sale, kurioje būtų galima sportuoti, rengti koncertus ir didelius pokylius. Konkrečius statybos planus tikimasi paruošti dar šiemet. A. Kramilius ir J. Šarkauskas nusiskundė, kad klubo patalpose vykstančiuose lietuviškuose pobūviuose jų dalyviams neleidžiama dainuoti. Pirm. V. Simniškio teigimu, šia taisykle stengiamasi išvengti galinčio kilti chaoso, kai net kelios grupės, varžydamosios tarpusavyje, užtraukty atskiras dainas. Naujon klubo valdybon išrinkti: A. Migus — 385 balsais, A. Reisgys — 384, K. Protas — 382, V. Simniškis — 374, B. Genys — 370, V. Juška — 343, E. Birkmanienė — 300. Susirinkime taipgi paaiškėjo, kad velionis Juozas Dočkus savo testamentu klubui yra palikęs $14.000. Testamento vykdytojas M. Petronis paprašė valdybą kokiu nors būdu įamžinti pomirtinį šio rėmėjo atminimą.

Britanija

LONDONO LIETUVIŲ MOTERŲ šalpos g r u p ė "Dainava" Lietuvių Namuose paminėjo 21 metų veiklos sukaktį. Ją 1957 m. rugsėjo 21 d. įsteigė 17 moterų, pirmojon valdybon išsirinkusios J. Kerienę, O. Mamaitienę ir M. Stankūnaitę. "Dainavos" krikštynos įvyko tų pačių metų lapkričio 21 d. Kūmais buvo St. Balickienė ir anuometinis klebonas kun. A. Kazlauskas. Dabartinę valdybą sudaro: J. Kerienė, M. Varkalienė ir P. Nenortienė. Metiniame "Dainavos" baliuje dalyvavo Lietuvos atstovas V. Balickas. Sveikinimo žodį tarė St. Balickienė. Daug sveikinimų buvo gauta raštu. Visuose buvo linkima "Dainavai" tęsti jos labai prasmingą ir vertingą darbą. Koncertinę programą turėjo atlikti muz. J. Černis, bet neatvyko dėl jį užklupusios ligos.

Vokietija

DU SUKAKTUVININKAI. Amžiaus penkiasdešimtmetį spalio mėnesį atšventė naujasis VLB krašto valdybos pirm. inž. Juozas Sabas ir ilgametis VLB Saaro apylinkės pirm. A. Palavinskas. Inž. J. Sabas į VLB krašto valdybą buvo išrinktas 1977 m. birželio mėnesį. Jis ypač daug laiko yra paskyręs Vasario 16 gimnazijai, su šeima prisidėdamas prie berniukų bendrabučio remonto, parūpinęs baldų abiem bendrabučiam. Jo pastangų dėka dabar jau sutvarkyta gimnazijos sporto aikštė. Inž. J. Sabas didelį dėmesį skiria ir jaunimo kongresui, glaudžiai bendradarbiaudamas su rengėjų komitetu. A. Palavinskas V. Vokietijon su šeima atvyko 1960 m. iš sovietų okupuotos Lietuvos. Pradžioje dirbo eiliniu darbininku, 1965-67 m. mokytojavo Vasario 16 gimnazijoje ir buvo berniukų bendrabučio vedėju. Baigęs augštesniąją pedagogikos mokyklą, dirbo mokytoju vokiečių mokyklose. Kvalifikuotu vertėju su Sovietų Sąjunga prekiaujančiose vokiečių firmose jį padarė Saarbrueckeno vertėju institute gautas diplomas. Sukaktuvinnikas suorganizavo VLB Saaro krašto apylinkę, kuriai ir šiandien tebevadovauja. Jis taipgi yra buvęs VLB tarybos bei valdybos nariu.

ŽIBURĖLIAI mūsų mažiesiems

Kalėdų dvasia

Toli, toli šiaurėje, pačioje pasaulio viršūnėje, yra mažas namelis. Ten gyvena Kalėdų senelis. Kiekvienais metais jis keliauja per pasaulį ir apdovanoja visus. Jis pralinksmina net kiečiausias širdis geromis savo mintimis.

Žmones maloniai nuteikia galvojimas apie gryną orą, šaltą sniegą, išpuoštas gatves spalvingom švieselėm ir eglių šakom. Vaikuose taip pat matyti kalėdinis jausmas, kai jie laukia tos stebuklingos nakties.

Kasmet apie tą dieną, kurią Kristus gimė, visas pasaulis nušvinta nuostabia šviesa. Ši šviesa yra mūsų meilė, ši šviesa yra Kalėdų senis — Kalėdų dvasia.

Leta Vaitonytė, IXa, Toronto

Kalėdų dieną

Kalėdų dieną aš su draugais važiavau į pamaldas. Važiuojant užpuolė mus kažkokia baidyklė. Mes labai išsigandom — manėm, kad užmuš. Mes nežinojom kaip jį paklausti, nes nemokėjo kalbėti lietuviškai. Atrodė, kad jis nenorėjo mus leisti švęsti Kalėdas. Mes sugalvojome jam duoti dovanų, kad mus paleistų. Mes davėme jam po dovaną, ir jis labai nustebo. Tada jis mus paleido, padėkojo ir pasidarė geru žmogumi.

Jonas Ažubalis, IXa, Toronto

Kalėdų senis

Kai pamatysi žmogų ilga barzda, mėlynomis akimis,, raudonais drabužiais, žinok, kad jis yra Kalėdų senis. Jis gyvena toli šiaurėje su baltuole žmona ir mažais vaikais, kurie vadinasi nykštukais. Jie sunkiai dirba, gamina žaislus viso pasaulio vaikams. Kai ateina Kalėdos, jis įlipa į savo roges ir pradeda ilgą kelionę. Jis aplanko kiekvieną namą ir palieka žaislų vaikams. Kai jis sugrįžta iš savo ilgos kelionės, užsidega ilgą pypkę, pasikalba su žmona, nykštukais ir vėl pradeda ruoštis sekančiom Kalėdom.

Algirdas Slapšys, IXa, Toronto

* * *

Penkerių metų Alvydas manė, kad Kalėdų seniai yra tikri. Jo tėvas sakė, kad Kalėdų senių nėra ir kad žmonės juos sugalvojo. Jie sako, kad Kalėdų senis atvažiuoja naktį rogėmis su aštuoniomis stirnomis, sustoja ant namo stogo, kaminu nulipa žemyn ir padeda žaislus po egle.

Tą vakarą po Kūčių vakarienės Alvydas nuėjo anksti miegoti, nes buvo labai pavargęs. Kai visi kiti jau miegojo, jis nubėgo į svečių kambarį ir pasislėpė. Tą naktį jis girdėjo, kad kažkas subildėjo ant stogo ir lipo žemyn kaminu. Alvydas labai išsigandęs sėdėjo ir matė, kad tai buvo Kalėdų senis. Jis nieko blogo nedarė, tik padėjo žaislus po eglaite, įlindo atgal į kaminą. Alvydas pribėgo prie lango ir matė, kaip jis nuskrido rogėmis. Tada Alvydas nubėgo atgal į lovą.

Iš ryto Alvydas atėjo į saloną ir pamatė žaislus po egle. Jis atidarė juos ir galvojo apie tą Kalėdų senį, kurį matė.

Paulius Karosas, IX a, Toronto

Sniego senis

Sniego senis gyveno už namo ant pievos, kuri priklausė ten gyvenančiai šeimai. Du tos šeimos vaikai pastatė tą senį. Jis buvo pirmas ir gražiausias senis visame pasaulyje. Jis buvo nulipdytas iš trijų dalių. Akys buvo iš sagų, nosis — iš raudono akmens, burna — iš riešutų. Kiekvieną dieną vaikai, sugrįžę iš mokyklos, bėgdavo pas senį. Kai atėjo pavasaris, senis susirgo. Jis kasdieną darėsi mažesnis, o paukščiai sulesė jo burną. Vieną dieną, kai vaikai nuėjo pas senį, jo neberado. Liko tik akys ir nosis ant žolės.

Dabar, kai ateina žiema, visi vaikai lipdo sniego senius ir džiaugiasi jais. Tie sniego seniai yra vaikai to pirmojo sniego senio, kurį buvo nulipdę anie du vaikai.

Monika Spūdaitė, IXa, Toronto

Mačiau skraidančią lėkštę

Tylią, tamsią naktį aš buvau prie jūros. Ten pamačiau UFO — lekiančią lėkštę. Tai buvo per skautų stovyklą. Aš atsikėliau naktį ir pamačiau labai aiškią šviesą. Iš pradžių aš maniau, kad sapnuoju, bet ne — aš tikrai mačiau ryškią šviesą. Šviesos užsidegė ir skraidė toks apskritas lėktuvas aplink mane porą kartų. Jo šviesos pradėjo degti įvairiausiom spalvom. Aš nubėgau pas vadovą ir pasakiau apie tai. Kai grįžom pažiūrėti, to apskrito lėktuvo jau nebuvo. Iš ryto visi juokėsi iš manęs, bet aš tikrai žinau ką tą naktį mačiau.

Alvydas Saplys, IXa, Toronto

Išmintingas šuo

Vieną kartą gyveno trys vaikai — Daivutė, Jonukas ir Elenytė. Jie su rogėm nuėjo slidinėti nuo didelio kalno netoli namų. Jų šuo sekė paskui juos. Jiems buvo labai smagu nuo didelio kalno pasileisti žemyn. Jonukas buvo mažiausias iš trijų. Jis norėjo pažiūrėti kas yra už kalno ir nusprendė ten nueiti. Daiva ir Elenytė pastebėjo, kad nėra Jonuko. Girdėjosi verkiantis balsas tolumoje. Jos nubėgo pasižiūrėti. Jonukas buvo įsmukęs į duobę. Šuo nubėgo namo ir atvedė vaikų tėvą. Šis ištraukė Jonuką iš duobės. Visi buvo labai dėkingi šuniukui.

Violeta Slivinskaitė, IXa, Toronto

Kelionė į erdves

3, 2, 1, 0. Raketa kilo į erdvę. Lakūnas Jonas Žvaigždė jaudinosi, bet greitai nusiramino. Jo kelionės tikslas — nuskristi į Marsą. Lietuvos Erdvių Federacija buvo susitarusi su Marso Erdvių Federacija ir gavo leidimą nusileisti ant Marso. Jono raketa vadinosi "LITUANIKA 305 NOLT." Tai geriausia raketa, turinti 023 motorus pirmyn ir atgal.

Kelionė buvo gana rami, Jonas Žvaigždė klausėsi lietuvių liaudies dainų. Pusiaukely jis susitiko su Kilonu. Šis buvo iš kitos pusės mėnulio, didžiausias Lietuvos ir Marso federacijos priešas. Jis turėjo įsakymą pagauti Joną Žvaigždę. "LITUANIKA" buvo daug greitesnė, negu Kilono raketa. Kai Jonas paspaudė greičiausią mygtuką, pabėgo nuo Kilono. Jonas Žvaigždė laimingai nusileido ant Marso ir buvo apdovanotas medaliu už greičiausią kelionę į Marsą.

Simonas Namikas, IXa, Toronto

Kodėl dramblys turi dideles ausis?

Vieną labai karštą dieną Afrikoje dramblių šeimyna išėjo pasivaikščioti po džiungles. Dramblių mama turėjo du vaikus — dukterį ir sūnų. Saulė labai kaitino. Nuėjo jie visi prie upelio. Sūnus Alfredas norėjo nueiti prie upės kranto ir apsitaškyti, bet mama neleido.

— Čia, Alfredai, gyvena pavojingi gyvuliai: Pavoja gyvatė, Kroklus krokodilas ir Leonas liūtas. Eisime prie kito upelio.

Alfredas buvo labai pavargęs ir nebenorėjo eiti. Jis pasiliko pakrantėje. Buvo labai ištroškęs ir pradėjo gerti vandenį. Išgirdo liūto balsą. Išsigandęs Alfredas įbėgo į upės gilumą. Ten atplaukė gyvatė ir šnyptelėjo. Paskui atplaukė du krokodilai, kurie įsikando Alfredui į ausis ir vilko tolyn.

Nuo tos dienos visi drambliai turi dideles ausis ir nėra gudrūs.

Laura Radzevičiūtė, IXa, Toronto

Žiema Kanadoje

Žiema Kanadoje turi būti pati gražiausia visame pasaulyje. Kitur pasaulyje nedaug sniego iškrenta, o čia visą laiką būna daug sniego. Per vieną naktį viskas gali būti uždengta balta paklode. Kai ateina rytas, vaikai, šiltai apsirengę, išbėga ir pradeda lipdyti sniego senius bei mėtyti sniego gniūžtes.

Būna dar linksmiau, kai vaikai po pamokų eina čiuožti į parką. Atėjus savaitgaliui, visi važiuoja iš miesto į gamtą. Visi eina slidinėti.

Labai gražu pasivaikščioti gamtoje. Visur taip tylu. Kur upelis kunkuliavo, dabar tyli. O miestas atrodo toks šviesus.

Aš manau, kad ir kitur pasaulyje žiemos yra gražios, bet man patinka daugiausia Kanados žiema.

Ramūnas Goceitas, IXa, Toronto

Toli, toli...

Jeigu aš galėčiau važiuoti kur toli, važiuočiau į Lietuvą. Ten labai gražu. Gėlytės auga, medžiai žaliuoja, gyvuliukai bėgioja, žmonės lietuviškai kalba.

Aš žinau, kad daug žmonių norėtų pamatyti Lietuvą, bet negali. Daug giminių jie ten turi, kurių nematė daug metų. Gal kada nors pasimatys.

Tikrai būtų smagu, jeigu aš galėčiau važiuoti į Lietuvą. Ten galėčiau pamatyti daug įdomių dalykų, taip pat vietą, kur mano tėveliai ir tėvukai gyveno. Gal kada ir aš nuvažiuosiu.

Loreta Macytė, Hamiltonas

Jei būčiau mokytojas

Jei aš būčiau mokytojas, vaikus mokyčiau labai stipriai. Jeigu vaikas būtų išdykęs, siųsčiau į raštinę. Aš mokyčiau vaikus daug skaityti.

Aras Petrulis, V sk.

Jei aš būčiau mokytoja, vaikus išmokyčiau daug dalykų. Jie išmoktų rašyti, skaityti ir matematikos. Jei jie neklausytų, siųsčiau pas vedėją arba lauk iš klasės. Jei jie būtų geri, visur vesčiau su savimi.

Rima Zavytė, V sk.

* * *

Kai buvo Lietuvių Dienos, aš dalyvavau rutulio metime, šokime į tolį ir į augštį. Rutulio metime aš laimėjau antrą vietą. Tas vaikas, kuris laimėjo pirmą vietą, pralenkė mane tik vienu inču.

Juozas Namikas, VIII sk.

Tėvynė

Lietuva, tėvyne brangi,
Jūroj, sausumoj —
Mėlyna tavo padangė
Tėviškėj gražioj.

Lietuva, tėvyne mano —
Ten tėvai užaugo,
Ten kapus broleliai saugo,
Ten gėlytės auga.

Rūta Sadauskaitė, Hamiltonas

Kalgario lietuvių draugijai 25

KL Draugija š. m. lapkričio 11 d. atšventė 25 metų veiklos sukaktį (Draugijos įstatai paruošti ir pasirašyti 1953 m. kovo 28 d.). Minėjimas įvyko "Stampeder Motor Hotel" patalpose. Dvi erdvios salės buvo užpildytos dalyvavusiais minėjime nariais ir svečiais. Salė buvo papuošta Kanados ir Lietuvos vėliavom bei Vyčio ženklu. 25 metų sukaktis buvo įrašyta anglų kalba. Prie garbės stalo buvo susodinti draugijos steigėjai: F. Beniušis, T. Andersonas, F. Žukas, B. Yauga. Viena iš steigėjų I. Nekrošytė-Janulienė negalėjo atvykti. Jos atsiųstas sveikinimas iš JAV buvo perskaitytas minėjimo metu.

Minėjimą pradėjo dabartinis draugijos pirm. L. Kučinskas. Jis pasveikino visus dalyvius, paprašė sugiedoti Kanados ir Lietuvos himnus, o po to pagerbti vienos minutės tyla žuvusius už laisvę. Minėjimui vadovauti pakvietė adv. J. Snith, kuris supažindino dalyvius su steigėjais. I. Kilotaitytė prisegė steigėjams pagerbti lietuviškus ženkliukus. J. Snith lietuviškai, o vėliau angliškai trumpai pakartojo Draugijos įstatų svarbesnius straipsnius, paminėjo rengtus lietuvių vakarus, į kuriuos buvo kviečiami nariai, pažįstami ir lietuvių draugai. Draugijos valdyba prisidėjo prie organizavimo reprezentacinės Albertos provincijos šokių grupės, kur buvo atliktas tautiniais drabužiais apsirengusių šokėjų lietuviškas šokis. Jaunimui skatinti, domėtis organizacine veikla buvo sudarytas studentų fondas (veikia jau 3 metai).

Draugijos veiklą visą laiką rėmė ir palaikė moterys, paruošdamos valgius ir priimdamos svečius. Jų dėka lietuvių parengimai turėjo gerą vardą ir svečių nestokodavo. Vera Grigienė už ilgą visuomeninę lietuvišką veiklą buvo apdovanota Albertos provincijos žymeniu ir diplomu (1976 m.)

Draugijai yra vadovavę šie pirmininkai: B. Yauga (11 metų), Jessie Yaugienė, P. Stakėnas, F. Žukas, A. Mackevičius (persikėlęs iš Montrealio), Ev. Ammon, L. Kučinskas (dabar einantis pirmininko pareigas).

Meninę programos dalį atliko Aldona Lederytė, apsirengusi taut. drabužiais ir padainavusi šias dainas: "Baltijos vėjelis", "Pasėjau linelius", "Lietuva brangi". Dainininkei už jautriai atlitkas dainas buvo įteikta gėlių puokštė (gėles įteikė Linda Ammon).

Gerai besimokantieji šiais metais buvo atžymėti ir gavo pinigines dovanas: H. Ammon, Joana Baruta, R. Kučinskas, J. Snith, Verutė Krausaitė, J. Baruta, Kim Wagner, P. Baraniuk, Sandra Kučinskas, Linda Ammon, B. Baroniuk, Nancy Baruta. Studentų vertinimo komisiją sudarė: J. Snith, A. Mackevičius ir Elvyra Krausienė. Šiais metais iš moksleivių fondo buvo išleista $350 ir fondo iždeliko tik $5. Įteikus dovanas, oficiali minėjimo programos dalis buvo baigta. Po to sekė vakarienė ir šokiai.

Minėjimo programa buvo gerai paruošta, kalbos buvo neištęstos. Sukaktuvinis minėjimas buvo gražus draugijos organizacinės veiklos parodymas. Seniesiems iš veiklos pasitraukiant, liks gražus prisiminimas ir jų darbų įvertinimas. **K.**

RAMUNĖ ULBAITĖ pranešinėja programą N. Pr. Marijos seserų vienuolijos šešiasdešimtmečio minėjime, kurį surengė Toronte minėtų seserų rėmėjų būrelis
Nuotr. St. Dabkaus

DVI NAUJOS J. BURKAUS KNYGOS
"DU DVASINIŲ BŪTYBIŲ PASAULIAI", 444 psl., JAV $8.50, ir **"KONNERSREUTHO TERESĖ" (Neumanaitė)**, $5.00. Užsakyti: **"Sūduva", 809 Ramble St., Hot Springs, AR 71901, USA**

Prano Čepėno
"Naujųjų laikų Lietuvos istorijos" I t.
— brangi knyga visiems lietuviams, graži dovana kiekviena proga. Įsigydami pirmąjį tomą, padėsite išleisti antrą istorijos tomą. Kietais viršeliais, 560 psl., kaina $15.00. Reikalaukite knygynuose ir leidėjo adresu: **J. Urbelis, 1649 No. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160, USA.**

TOWN & SURF Apartments,
9024 Collins Avenue,
Surfside, Florida 33154, USA
Pasinaudokite saulėtos Floridos gražiausiu laikotarpiu (dabar) ir pigiausiomis kainomis. Skambinti B. SERGAUČIUI vakarais
1-305-672-4903

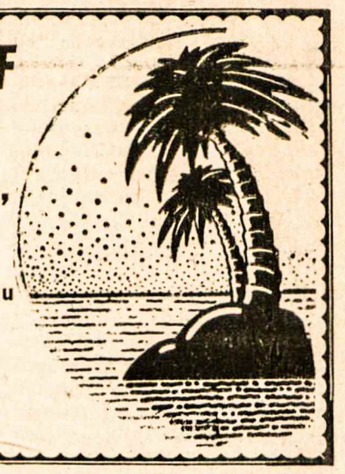

SKAITYTOJAI PASISAKO

AR ISTESĖTI PAŽADAI?

1977 m. lapkričio mėn. "TŽ" pasirodė Pasaulio Lietuvių Dienų finansų komisijos kreipimasis į lietuviškąją visuomenę, prašantis piniginės paramos šiam dideliam renginiui, o gruodžio mėn. "TŽ" paskelbta, kad "aukoję $25 ar daugiau gaus pakvitavimus, atleidžiančius nuo federacinių pajamų mokesčių". "Aukojusieji iki 1977 m. gruodžio 31 d. gaus pakvitavimus už 1977 m. ateinančių metų sausio mėnesyje".

Aš 1977 m. gruodžio 4 d. PLD finansų komisijos atstovui prie Toronto Prisikėlimo parapijos aukų rinkimo štabo įteikiau šimtinę, įrašiau aukotojų sąraše savo pavardę, vardą, pilną adresą ir sumą. Pakvitavimo už šią auką negavau nei už 1977 m., nei iki šiol. Kadangi PLD įvyko 1978 m., tai ir visi pakvitavimai gali būti už 1978 m. Būtų labai įdomu sužinoti, ar PLD finansų komisija pakvitavimus išsiuntinėjo (tik mane užmiršo), ar turi ką apie tai paaiškinti "Tėviškės Žiburiuose"? Jei galima, ir aš norėčiau pakvitavimą gauti.

A. Diržys

KODĖL?

Reportaže "Pasaulio Lietuvių Dienos nebe už kalnų", pagal gautas iš rengėjų žinias "Drauge" 1977 m. lapkričio 3 d. rašiau, jog šio įvykio sąmata net $160.000. "TŽ" 1978 m. lapkričio 2 d. A. R., rašydamas apie Kanados Lietuvių B-nės X krašto tarybos II sesiją, pažymi: "KLB pirm. J. R. Simanavičius, pradėdamas vbos narių pranešimus, ilgiausiai sustojo prie pagrindinio atlikto darbo — Pasaulio Lietuvių Dienų Toronte. Nors nuo šio įvykio jau praėjo daugiau kaip trys mėnesiai, sąskaitos dar nesančios suvestos ir visi išmokėjimai nebaigti svarbiausia dėlto, kad daug kas laiku neatsiuntė išlaidas pateisinančių dokumentų, kurie yra reikalingi tiksliai atsiskaitant už pinigines pašalpas, gautas iš valdžios." O kodėl ir ne už pajamas, gautas ir iš lietuviškosios visuomenės bei kitų šaltinių? Iš kelių valdžios įstaigų esą gauta $93.000, o visa šventės apyvarta siekianti netoli milijono dolerių...

Kaip tai? Pagal pirmąjį sąmatinį nustatymą — buvo $160.000, o dabar jau tos išlaidos siekiančios netgi "netoli milijono dolerių?"...

Pranys Alšėnas

Red. pastaba. Pasiteiravus K L B krašto valdyboje, patirta, kad pradinė PLD sąmata buvo numatyta nesiremiant Kanados institucijų pašalpa. Vėliau padėtis pasikeitė, o su ja ir išlaidos bei pajamos. KLB tarybos suvažiavime padarytame pranešime buvę sakyta, kad PLD apyvarta siekianti ketvirtį milijono dolerių (ne arti milijono — tai esanti korespondento klaida).

KORESPONDENTO SLYSTELĖJIMAS

"TŽ" spalio 12 d. buvo išspausdinta santrauka rašinio iš "U.S. News and World Report" "Baltijos valstybės kamuoja Rusiją". Nors korespondentas Robin Knight neblogai nušviečia esamą padėtį ir faktus okup. Lietuvoje bei Pabaltijyje, visdėlto ir jam teko suklupti paviršutiniškai susidarytoje išvadoje: "Keletas mažų grupių Baltijos valstybėse tebepropaguoja nepriklausomybę nuo Sovietų Sąjungos, bet daugumai šios srities gyventojų (7 milijonai) ekonominė gerovė, bent šiuo metu, atsveria Kremliaus kontrolės nepatogumus". Teko parašyti šio žurnalo redaktoriui ir priminti, jog šitokia korespondento nuomonė iškelia jo "stoką gilesnio supratimo bei tyrinėjimo, rašant apie daugumos lietuvių aspiracijos..." Dėl "Vilna" vietoje Vilnius buvo atsakyta, jog "žurnalas nusistatęs geografinius vardus rašyti taip, kaip yra "Columbia Lippincott Gazetteer of the World arba National Geographic Atlas of The World".

Džiugu priminti, jog panašiai reagavo nemažas JAV lietuvių skaičius. Du laiškai — lietuvio kunigo ir organizacijos atstovo — buvo išspausdinti vėlesnėje "U.S. News & World Report" laidoje.

V. Semaška, Miami, Fla.

"Tėviškės Žiburiams" aukojo

$35: Baltic Human Rights Rally, Inc. (Juozas Ivanauskas); $25: Toronto Lietuvių Vyrų Choras, Br. Liškauskas; $24: J. Stalioraitis; $13: Pirmasis Toronto Lietuvių Pensininkų Būrelis; $10: p. Aperavičienė, dr. Ed. Juodis, Alf. Šmigelskis, A. Šimkevičienė; $8: Julius Sinkevičius, Juozas Užupis, Rimas Kaknevičius, St. Damulis, V. A. Mažeika, E. Dubininkas; $6: Ramona Vaičiūnaitė, Juozas Jagėla, L. Oleka; $5: Laima Stanevičienė, Petras Dranginis, V. Lumbis, kun. D. Lengvinas, Vl. Armalis.

$3: Ignas Kazlauskas, G. Kupčinskas, P. Maleckas, Karolis Lukošius, E. Gantautienė, P. Liaukevičius, Vyt. Gudaitis, J. Jakubonis, Br. Mozūras, Daina Kojelytė, P. Mazaitis, E. Kazickienė, Vyt. Marijošius, E. Sakienė, kun. J. Matutis, S. Laniauskas, P. Juodienė, J. Kriščiūnas, A. Mikoliūnas, P. Balanda, S. Rakauskas, St. Daučanskas.

$2: A. Butvydas, K. Malaske, V. Sulaitis, J. Smailys, A. Diržys; $1: St. Mureika.

Rėmėjo prenumeratas atsiuntė — $25: Vladas Keršys; už dvejus metus $40: Juozas Bubelis.

$20: Albinas Markevičius, S. Kažemėkaitis, Emilija Lorenz, A. Karnius, dr. J. Mališka, Marija Leparskienė, J. Stalioraitis, Soeur Valentina Maria, dr. Ed. Juodis, kun. J. Grabys, dr. H. Brazaitis, Antanas Jonika, A. Druseikis, J. Baltrėnas, Vyt. Lenauskas, A. L. Mitalas, Tėvai jėzuitai (Cleveland), Stasė Kowbell, Stasys Ruibys, dr. A. Užupienė-Lukienė, P. Misevičius, J. Leveris, dr. J. Vingilis, kun. dr. V. Skilandžiūnas, A. Krakaitis, J. Račyla.

Reiškiame nuoširdžią padėką visiems lietuviškosios spaudos rėmėjams.

• Ar naikindami religinę kultūrą, nesunaikinsim ir visos kultūros? (Jonas-Paulius I).

Praktiškiausios KALĖDINĖS DOVANOS giminėms Lietuvoje

KALĖDINIS SIUNTINYS (1978) 2

3 metrai angliškos vilnonės medžiagos eilutei su įaudimu "All wool made in England"; stora "crimplene" medžiaga moteriškai eilutei arba moteriškam apsiaustui; vilnonė medžiaga suknelei arba medžiaga vakarinei suknelei; vyriškas arba moteriškas puikus akrileno užsegamas megztinis; 2 poros geriausių vyriškų arba moteriškų kojinių; 20 angliškų cigarečių; 20 amerikoniškų cigarečių; 1 svaras kavos pupelių; 1 svaras šokoladinių saldainių.

Kaina su muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis — $209.00

Į šį siuntinį dar galima įdėti 8 svarus įvairių prekių. Medžiagos dar galima pridėti 4 metrus, 3 jardus minko kailio arba ką nors iš žemiau išvardintų praktiškesnių bei naudingesnių dalykų:

Jeans "Wrangler" arba "Levi Strauss"	$44.00
Tų pačių firmų švarkeliai	48.00
Vyriškas arba moteriškas megztinis	33.00
Geresnis megztinis	40.00
Vilnonės ilgos moteriškos kojinės	6.50
Vyriškos arba moteriškos nailono kojinės	3.50
Tights (kelnaitės-kojinės)	5.00
"Crimplene" medžiaga suknelei	21.00
"Crimplene" medžiaga moteriškai eilutei	35.00
Vilnonei eilutei medžiaga "All wool made in England"	55.00
Vilnonei eilutei medžiaga "All wool made in England"	65.00
Vilnonei eilutei medžiaga "All wool made in England"	80.00
Vyriški arba moteriški labai geri bateliai	40.00
Dirbtinio minko kailis moteriškam apsiaustui	95.00
Sudedamas lietsargis	13.00
Vilnonė gėlėta skarelė	12.00
Nailoniniai marškiniai	13.00
Geresni marškiniai	20.00

Įvairūs kalkuliatoriai ir stetoskopai siunčiami pagal susitarimą.

Kalėdinis maisto siuntinys, sudarytas iš leidžiamų siųsti gaminių su visomis persiuntimo ir muito išlaidomis ..... $85.00.

Sudarant savo nuožiūra siuntinį, reikia pridėti $33.00 persiuntimo išlaidoms.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba pinigais.

BALTIC STORES LTD.
Z. Juras
11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England.
Tel. 01 460 2592

Ištvermingai keliavęs kunigas

A. a. kun. Lionginas Kemėšis, dirbęs kanadiečių parapijose, palaidotas lietuvių kapinėse

A.A. KUN. LIONGINAS KEMĖSIS

Š.m. lapkričio 12 d., 3 v.r., Sault Ste. Marie, Ont., ligoninėje užgeso kun. Lionginas Kemėšis, sulaukęs 64 metų amžiaus ir 36 metų kunigystės. Jis buvo dažnas pacientas, daug kartų buvęs ligoninėse, bet šį kartą buvo paskutinis vizitas. Artėjantį fatališką žingsnį pajuto lapkričio 7 d. ir iš Thessalono, kur klebonavo, buvo nuvežtas į už 50 mylių esančią didesnę ligoninę Sault Ste. Marie mieste. Deja, ir čia pagalbos nebuvo . . .

Kun. Lionginas buvo atžala garsios Kemėšių giminės, iš kurios išėjo net 7 kunigai. Labiausiai žinomas buvo kan. prof. Fabijonas Kemėšis, miręs kankiniu Vladimiro kalėjime.

Kun. Lionginas gimė 1914. VIII. 22 Vastapų k., Aluntos valsč., Utenos apskr. Jį ir brolį Lauryną (taip pat kunigas) globojo dėdė kun. Aleksandras Kemėšis, gyvenęs Žemaitijoje. Dėlto velionis, kiek pasimokęs tėviškėje, vėliau mokėsi Telšiuose, Kėdainiuose, Mažeikiuose. Gimnazijos kursą baigęs Kauno kunigų seminarijoje, įstojo Lietuvos kariuomenėn, kur gavo vyr. puskarininkio laipsnį. Bet nei karinė, nei kita kuri tarnyba jo netraukė. Jam teberūpėjo kunigystė. Dėlto įstojo Vilkaviškio kunigų seminarijon, kurią baigė 1942 m. ir tapo kunigu.

Pirmuosius išsvajoto pašaukimo žingsnius velionis išbandė Lankeliškių parapijoje. Deja, po dvejų metų užėjo raudonoji audra, kuri nubloškė jį toli į vakarus. Ten jis ieškojo laisvės, nes jo gimtąjį kraštą prislėgė sovietinė vergija. Sustojęs kuriam laikui Berlyne, dairėsi ir laukė tolimesnės įvykių eigos. Kaip jaunas, augalotas kunigas buvo pakviestas kapelionu vieno lietuvių savisaugos dalinio vakarų fronte prie Oldenburgo. Pradėjęs eiti šias pareigas, buvo įskųstas vieno savo tautiečio vokiečių vadovybei, esą kapelionas agituoja karius nesipriešinti ir pasiduoti anglams. Prasidėjo bausmės procedūra — tardymas, kalėjimas, vėliau — belaisvių stovykla, darbai pas ūkininkus. Toji kančia truko ištisus 8 mėnesius. Kai, atėjus anglams, atsirado išvietintųjų stovyklos, kun. Lionginas tapo vienos jų (lietuvių) kapelionu Oldenburge.

Bet tai buvo laikinio pobūdžio patvarkymas: visi dairėsi nežinioje — kur toliau? Grįžimas į Lietuvą, apie kurį daug kas kalbėjo, nebuvo įmanomas. Reikėjo rasti pastovią prieglaudą kitur. Ir taip 1947 m. kun. Lionginas emigravo Brazilijon. Bandė čia pritapti, bet patyrė, kad pastoviai įsikurti jam nebus įmanoma. Dėlto pagyvenęs ten 18 mėnesių, su turistine viza atvyko Kanadon. Bet ir čia pirmieji žingsniai nebuvo lengvi. Visdėlto, matydamas, kad Kanadoje įsikūrimo galimybės daug platesnės, ryžosi pasilikti.

Negalėdamas įsijungti lietuvių sielovadon, kun. Lionginas įsidarbino paprastu darbininku elektrinės jėgainės statyboje Thessalono vietovėje. Ir koks sutapimas: vėliau toje vietoje kun. Lionginas tapo klebonu! Joje pradėjo savo karjerą Kanadoje, joje ir baigė. Žinoma, tarpinis kelias buvo gana ilgas ir vingiuotas. Iš darbininko vėl tapo kunigu, nes vietos vyskupas priėmė jį savo vyskupijon. Kunigavo jis keliose vietovėse, patarnaudamas kanadiečiam įvairose parapijose. Kiek sąlygos ir laikas leido, patarnaudavo ir lietuviams. Bet daugiausia širdies jis paliko Manitowadge vietovėje, kur įsteigė naują parapiją, viską suorganizavo, pastatydino šventovę. Čia jis buvo ne tik misijonierius, bet ir pijonierius, kurio sveikata pagaliau ėmė šlubuoti. Vyskupas, matydamas, kad tam uoliam darbininkui reikia poilsio, paskyrė į lengvesnę parapiją Webwoode, paskui Thessalone.

Daug energijos bei sveikatos palikęs kanadiečių tarnyboje, kun. Lionginas visdėlto norėjo būti su savo tautiečiais. Vykdydamas testamentą, jo brolis kunigas Laurynas, velionį palaidojo lietuvių kapinėse Mississaugoje. Negalėjo velionis pastoviai dirbti saviesiems būdamas gyvas, tad prisijungė prie jų miręs. Jo kapą pasiekė sauja žemės nuo motinos kapo Vėžaičiuose. Tai buvo ženklas, kad jo dvasiniai ryšiai su tėvyne yra nenutraukiami nė mirties.

Kun. Liongino laidotuvėse dalyvavo 15 kunigų, kurie išlydėjo savo brolį su nuoširdžiu maldingumu, vadovaujant kun. dr. J. Gutauskui. Sault Ste. Marie vyskupo ir kunigų vardu atsisveikinimo žodį tarė kun. J. Hutton, vadovavęs kelių kunigų delegacijai. Jis gražiai įvertino velionies darbą kanadiečiams. Taip pat apie jį rašė ir dienraštis "The Sault Daily Star" 1978. XI. 14.

Taip baigė ištvermingą kelionę kun. Lionginas toli nuo gimtosios Lietuvos, radęs svetingą prieglobstį antrojoje savo tėvynėje Kanadoje. Ilsėkis ramybėje! **Pr. G.**

Kanados latviai demonstruoja prie Sov. Sąjungos ambasados Otavoje Latvijos nepriklausomybės paskelbimo 60 m. sukakties proga Nuotr. J. Krūminš

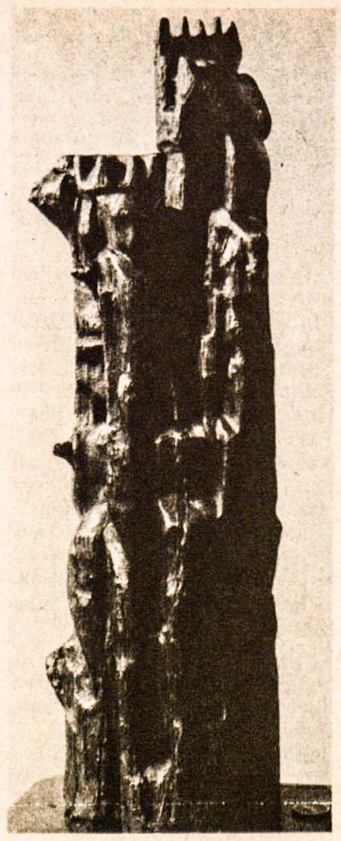

Torontiečio skulptoriaus DAGIO medžio skulptūra "Sugriautas miestas", kuri buvo išstatyta parodoje, įvykusioje kultūriniame kanadiečių centre Paryžiuje, Prancūzijoje. Paroda truko visą š. m. spalio mėnesį

Jaunimo kongreso žinios

Rugsėjo mėnesį Mečys Landas, atvykęs iš Vokietijos, privačiai lankėsi JAV-bėse ir Kanadoje. IV PLJK komiteto jisai buvo prašomas šią progą panaudoti ir pokalbiams su PLB ir PLJS valdybų nariais jaunimo kongreso reikalais. Mečys susitiko su PLB pirm. V. Kamantu, PLJS pirm. G. Juozapavičiūte ir kitais. Pirmoj eilėj tarėsi finansiniais klausimais.

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Miesau apylinkė rugsėjo 9 d. surengė Tautos šventės iškilmę, kurioje dalyvavo apie 50 žmonių. Šiai apylinkei tai daug. Paskaitą skaitė IV PLJK studijinės ir akademinės programos komisijos pirm. V. Bartusevičius. Minėjimo proga buvo suruošta loterija, kuri davė 451 DM pelno kongresui.

Kristinos Pauliukevičiūtės vadovaujama kultūrinės programos komisija kreipėsi į visą eilę jaunų lietuvių menininkų ir ansamblių, kviesdama prisidėti prie IV PLJK programos. Paaiškėjo kad Klevelando "Grandinėlė" kongrese negalės dalyvauti, nes jos kelionė į Europą perbrangi. Šiuo metu tariamasi su "Atžalynu" ir "Volunge" iš Toronto ir "Malūnu" iš Baltimorės.

Ugnė Kazokaitė iš Australijos šiuo metu dirba kelionių biure Duesseldorfe. Jinai sutiko įeiti į IV PLJK tehnikinę komisiją ir rūpintis turistine programa.

Barūnaitė iš Muencheno ir Romas Kynas iš Muensterio ruošia kongreso plakatus ir įvairių ženkliukų projektus.

Arminas Eipšys, Vokietijos Lietuvių Bendruomenės valdybos narys jaunimo reikalams ir IV PLJK komiteto narys, sodo šventės proga Romuvoje, atspausdino 70 marškinių su jaunimo kongreso emblema ir įvairių lipinukų automobiliams. Tą pačią dieną viskas buvo išparduota. Arminas planavo Romuvoje įrengti laikiną spaustuvėlę ir tęsti šį pelningą darbą kongresui, bet rugpjūčio gale jį ištiko sunkus širdies priepuolis. Jis iš ligoninės bei sanatorijos sugrįš tik gruodžio mėnesį. Arminas yra 41 metų amžiaus. IV PLJK komitetas dabar ieško pigios spaustuvės, kuri šiuos darbus atliktų.

IV PLJK komitetas ir Europos lietuviškų studijų savaičių rengėjai stengiasi suderinti šių abiejų renginių datas. Numatyta studijų savaitę rengti tuo pačiu metu, kaip IV PLJK studijų dienas, tik skirtingose vietose. Kongreso studijų dienos bus Altenberge, prie Koelno. Jose dalyvaus rinkti jaunimo atstovai, spaudos atstovai ir ribotas skaičius svečių. Studijų savaitę numatyta rengti Belgijoje. Jeigu Belgijoje nepavyktų, bus surasta vieta prie Koenigsteino. Tuo atveju studijų savaitės dalyviams nereikėtų toli keliauti į kongreso uždarymą. Studijų savaitėje galės dalyvauti visi, kurie laiku užsiregistruos.

Rūta - Ona Šiūlytė

• **Būti 70 metų jaunu yra kartais daug linksmiau, kaip būti 40 metų seniu (Oliver Wendell Holmes).**

Pasiektos laisvės akiračiuose

Iš atviro pokalbio su solistu Ričardu Daunoru

A. Balašaitienė

Paskutiniųjų k e l i ų mėnesių laikotarpyje mūsų lietuviškoji spauda mirgėte mirgėjo straipsniais ir reportažais apie neseniai iš Lietuvos pasitraukusio solisto Ričardo Daunoro gastroles Š. Amerikos ir Australijos lietuvių kolonijose. Klevelando LB apylinkės vadovybei paskelbus, kad Ričardo Daunoro koncertas bus tradicinių Lietuvių Dienų metu, susidomėjimas buvo l a b a i didelis. Pilnutėlė DMNP parapijos salė su dideliu dėmesiu išklausė jauno solisto — boso Ričardo Daunoro, kuriam akompanavo jauna, bet suspėjusi pasižymėti muzikė Rita Čyvaitė-Kliorienė. Koncerto repertuaras buvo dviejų skirtingų dalių — lietuviškos harmonizuotos liaudies dainos ir Puccini, Bellini, Verdi, Beethoveno ir Šuberto kūriniai.

Jo balsas rodo puikią mokyklą, gerą dainavimo techniką, subtilią pasirinkto repertuaro interpretaciją, švelnų piano, nuostabiai išlaikomą legato ir gerą tareną. Koncertą publika įvertino šiltai, negailėdama katučių ir išreikalaudama priedo net dvi dainas. Džiugu buvo pastebėti, kad LB vadovybė atsisakė mums taip įprastų, bet įkyrių pokoncertinių kalbų ir pilnai išlaikė koncertui deramą orumą, pasitenkindama solisto ir akompaniatorės apdovanojimu gėlėmis.

Šuolis į laisvę

Po koncerto dauguma bandė iš arčiau susipažinti su solistu, kurio tvirtos rankos paspaudime dar buvo šiltas gimtojo krašto pulsas ir kurio dainose girdėjosi tolimos tėviškės aidai. Maloniam mūsų LB apylinkės pirmininkui Jurgiui Malskiui tarpininkaujant, man ne tik buvo sudaryta proga su Ričardu Daunoru susipažinti, bet ir susitarti dėl ilgesnio pokalbio.

Sekančią dieną LB jaunimo atstovė Nijolė Lenkauskaitė svečią pristatė į mano namus. Pasikalbėjimas buvo įdomus ne vien Ričardo pasakojimu apie jo pabėgimo smulkmenas, bet ir tuo, kad jis padarė eilę pareiškimų su viltimi, kad jie pasieks plačią laisvojo pasaulio lietuvių spaudą,

Ričardas Daunoras gimė 1944 m. rugpjūčio mėnesį Žagarėje tuo metu, kai Lietuva buvo tapusi kautynių lauku. Baigęs Žagarės gimnaziją, jaunasis Ričardas įstojo į valstybinę Vilniaus konservatoriją, kurioje studijavo dainavimą pas savo jau tada pragarsėjusį brolį Vaclovą. Baigęs konservatoriją, buvo priimtas į Vilniaus dainų ir šokių ansamblį "Lietuva", kuriame dalyvavo kaip solistas. "Lietuvos" repertuarą sudarė liaudies dainos, muzika, šokiai, montažai ir vadinamieji šventiniai vakarai. 1976 m. su Vilniaus universiteto studentų dainų ir šokių ansambliu išvyko į Prancūzijoje rengiamą tarptautini folkloro festivalį.

Po gastrolių Marseilles, Nicoje ir Cannes ansamblis atvyko į Paryžių pasiruošti skridimui į Maskvą. Dienos metu ansambliui buvo sudarytos sąlygos apžiūrėti Paryžiaus įdomybes. Liepos 18 d. vakarą Ričardas apsisprendė padaryti lemtingą žingsnį. Jis nenorėjo smulkiai aiškinti s a v o planų, tačiau prisipažino turėjęs ir studijavęs Paryžiaus gatvių planą. Sutemus jis slaptai išsmuko iš viešbučio ir pėsčias pasileido Paryžiaus gatvėmis Amerikos ambasados link. Momentas buvo jaudinantis. Dabar jis tvirtina, kad tai b u v ę perdaug rizikinga. Būtų u ž t e k ę prisistatyti artimiausiam Paryžiaus policininkui ir prašyti politinio pabėgėlio globos. . .

Amerikos ambasadoje jis buvo sutiktas šiltai. Jam nebuvo daromi jokie sunkumai. Susikalbėjo per vertėją, kalbantį rusiškai. Amerikiečiai jį laikinai perdavė prancūzų globai, kurioje jis b u v ę s visiškai saugus, tačiau apie tą laikotarpį kalbėti nenorėjo. Tokiais atvejais atliekamas nuodugnus asmens ištyrimas, kuris užtrunka 6-8 mėnesius.

Reikalams susitvarkius, jam buvo pasiūlyta viza vykti į Čikagą. Ričardas, turėdamas pakankamai laiko susipažinti su ateities perspektyvomis, priėjo išvadą, kad savo specialybėje jis turės didesnių galimybių Europoje, negu Amerikoje. Atsisakęs imigracinės vizos į Ameriką, jis gavo prancūziškus dokumentus. Prancūzai jam buvę labai geri ir paslaugūs. Sovietų ambasada dariusi daug nemalonumų, bandydama jį surasti per vietinius Paryžiuje gyvenančius lietuvius. Buvo vartojami gąsdinimo, šantažo ir graudinimų metodai. . .

Nauji planai

Pirmomis laisvės dienomis jį rėmė garsusis Tolstojaus Fondas, įsteigtas rusų emigrantų, kurio centras yra Niujorke. Tas fondas mokėjo už jo viešbutį ir kitas smulkias būtinas išlaidas. Ričardas Daunoras ypatingą padėką nori pareikšti BALFui ir jo pirmininkei M. Rudienei už vienkartines pašalpas. Paryžiuje gyvenantis Petras Klimas ir Ponia jį supažindino su Paryžiaus impresario, kuris aprūpina operas solistais Šveicarijoje, Prancūzijoje ir iš dalies Belgijoje. Taip Ričardas pasirašė sutartį su Briusselio opera, kurios šešiuose "Aidos" spektakliuose dainavo Egipto karaliaus vaidmenį. Konkurso keliu jis buvo priimtas į Paryžiaus operos chorą, kurio nariai gauna gana gerą atlyginimą. Pripuolamai susipažinęs su Alina Plechavičiūte-Veigel, jis nutarė t o l i a u tobulintis savo srityje, n e s p. Veigel supažindino jį su Stuttgarto Augštosios Muzikos ir Parodomojo Meno Mokyklos direktoriumi ir jam sudarė sąlygas ten studijuoti dainavimą. Ričardas tikisi po dvejų metų baigti tą mokyklą kvalifikuoto operos dainininko ir mokytojo diplomu. Pasiryžęs apsigyventi Europoje.

Laisvieji lietuviai

Baigęs savo trumpą biografiją, Ričardas papasakojo savo įspūdžius apie laisvojo pasaulio lietuvius. Pirmoje eilėje Vakarų pasaulio lietuviai nustebino jį savo skaičiumi. "Kai buvau pradžios mokykloje, vėliau gimnazijoje, mums buvo aiškiai kalama, kad 1944-45 metais iš Lietuvos pasitraukė maža sauja fašistų, žmogžudžių ir karo nusikaltėlių, bijodami teisingumo. Ir mes tuo turėjome tikėti, nes jokios kitos informacijos nebuvo. Vėliau, jau studijuodamas, aš niekada negirdėjau apie čionykščių lietuvių veiklą, Bendruomenę, spaudą, organizacijas. Atminkit, kad dauguma lietuvių nežino nieko, kaip nežinojau ir aš. Kaikurios žinios pasiekia tik labai mažą saujelę žmonių, kurie apie tai nekalba. Televizija, knygos, radijas — visa tai tarnavo įtikinimui, kad čia tokio skaičiaus lietuvių emigrantų negali būti.

Esu nustebintas veikla. Niekad niekas negirdėjo apie pasaulio lietuvių jaunimo kongresus, lietuviškas parapijas. Kiek čia puikių knygų, plokštelių!"

— beveik susijaudinęs kalbėjo mano mielas svečias. Jis aiškino, kokie sunkumai laukia dainininko, norinčio išleisti plokštelę Lietuvoje. "Čia nieko daugiau nereikia, tik dainuoti ir sutelkti lėšas", — su nuostaba sako jis.

Neigiamybės

"Tačiau negaliu nepaminėti kaikurių neigiamybių. Pirmiausia negaliu atsistebėti, kad tarpe tų, kurie bėgo nuo komunizmo, yra jam tarnaujančių be prievartos, o laisvu noru. Tai man nesuprantama. Ar patikėsit, kad kaikurie mano pokalbiai Vakaruose yra įrašomi į magnetofono juostas, kurios po trumpo laiko atsiranda Vilniaus saugumo įstaigoje?" Jo skruostai buvo kiek įraudę.

"Iš kitos pusės matau nepaprastas pastangas lietuvybės išlaikymui, bet pasigendu vienybės ir meilės vienų kitiems. Jaučiamos intrigos, nesusipratimai; spaudos puslapiuose suvedinėjimas asmeninių sąskaitų mane nuteikia karčiai. Aš, pasilikęs Vakaruose, buvau idealistiškai nusiteikęs, manydamas, kad lietuviai, palikę savo tėvynę, bus vieningi. Deja, kaikurie dabar čia gyvenantieji teikia informaciją — padeda sovietams. Kaip tai suprasti?". . . Atsakymo į tai neturėjau ir aš. . .

"Tačiau turiu pabrėžti, kad

(Nukelta į 9-tą psl.)

Sol. RIČARDAS DAUNORAS Klevelando lietuvių scenoje, akompanuojamas R. Čyvaitės-Kliorienės Nuotr. V. Bacevičiaus

Tokia skani
...tokia švelni

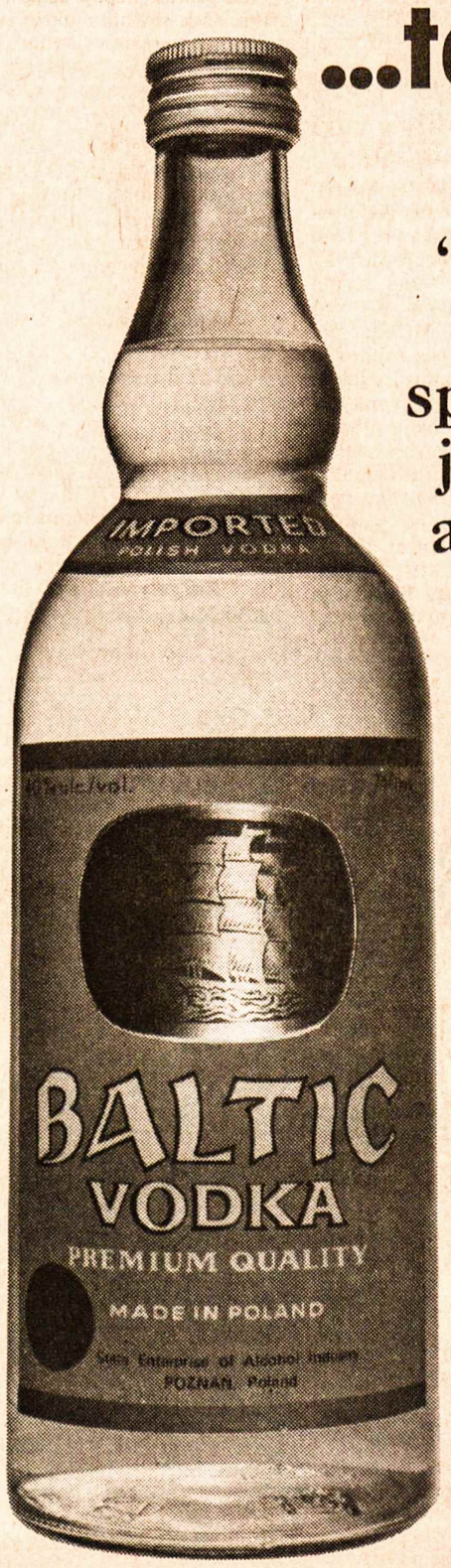

"Baltic vodka", pagaminta iš specialiai Baltijos jūros pakrantėj augintų bulvių.

Suderintas senojo pasaulio sumanumas su šių dienų skoniu.

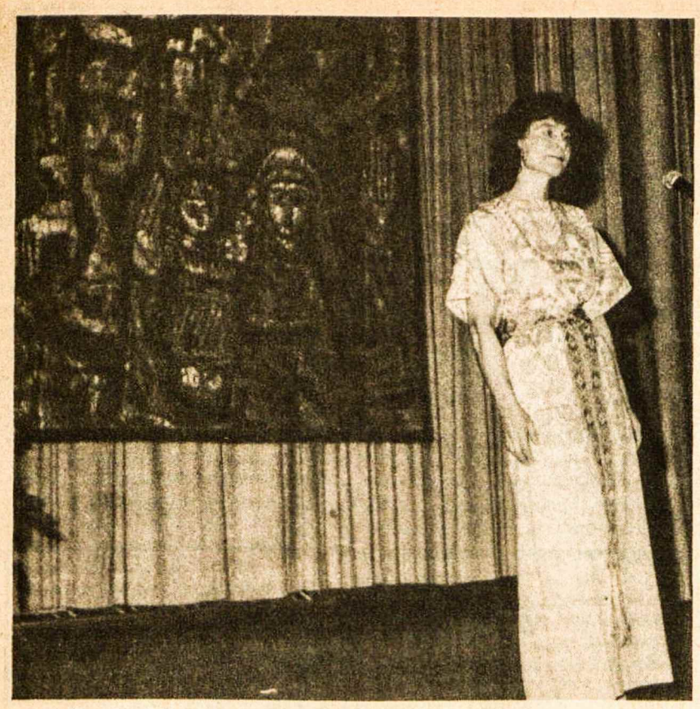

Dailiojo žodžio puoselėtoja Izabelė Žmuidzinienė iš atminties deklamuoja ir interpretuoja įvairių autorių kūrinius Toronte N. Pr. M. seserų vienuolijos 60-čio sukakties iškilmėje. Už jos — originalus K. Manglico paveikslas, savo tematika pritaikytas iškilmei Nuotr. St. Dabkaus

Moljeras "Aukuro" rankose

Č. SENKEVIČIUS

"Aukuras", vienas seniausių lietuvių išeivijos teatrų Kanadoje, pasirinko septintajam daugiakultūrinių teatrų festivaliui Toronte J. Moljero "Paniekintą vyrą", 3 neilgų veiksmų komediją.

Moljero komedijose rodomos žmonių ydos yra bendros visiems laikams ir visoms tautoms. Tų komedijų svoris — tai sukurti charakteriai. Apie juos, tarsi apie ašį, sukasi visas veiksmas. Visa, rodos, reikalinga tik tam, kad dar daugiau ir giliau paryškintų keliamąją ydą.

"Aukuro" vaidinime š. m. lapkričio 17 d. Lawrence Centre teatre ta ašimi tapo didelio patyrimo aukurietis Kazimieras Bungarda, vaidinęs George Dandiną — pagrindinį veikalo vaidmenį. Kaikurių ir pati komedija tuo vardu vadinama.

George Dandin — tai nelaimingas žmogus, vedęs jauną ir gražią aristokratų šeimos dukterį, kuriai, ypač tėvams, rūpėjo tik Dandino pinigai. Jaunoji žmona per visus tris veiksmus meluoja, veidmainiauja, apgaudinėja savo vyrą ir vis išsiteisina prieš tėvus, kurių bijo ir klauso, o vargšui žentui tik atsiprašinėjimai lieka, nors jis visur teisus. Uošvių ir tarnų tarnaičių apsuptas, eilinės kilmės pilietis George Dandin kenčia ir iš tos kančios, aristokratiškų papročių bei tradicijų spaudžiamas, nebegali išsivaduoti. Pastatomas iš karto į tragikomišką padėtį, iš kurios nebejmanoma pabėgti. Su savimi šnekasi, gailisi, bet bijo žmonos ir jos tėvų. Prasiveržę susinervinimai ir pyktis šeimos narių priimami kaip elgesys neišauklėto žmogaus, kurio tik gailėtis tenka.

Kazimieras Bungarda tą charakterį kūrė, naudodamas ilgametę vaidybinio meno patirtį. Kaikurios vietos buvo puikios, o kaikuriose žiūrovas jautė šaržavimą — charakterio kontūrai buvo be reikalo didindami, nustelbiant dvasią. Be to, pirmojo veiksmo pradžioje kažkodėl aktoriaus balsas vietomis buvo pertylus. Šiaipjau pasiimtą vaidmenį Bungarda atliko virš mėgėjo lygmens.

George Dandino žmonos Angelikos daugialypio ir rafinuoto aristokratiško charakterio gabaliukus labai įdomiai ir talentingai lipdė jauna aktorė Danutė Kudabaitė. Neliko abejonės dėl jos sceninių gabumų.

Angelikos mamą vaidino Marytė Kalvaitienė. Patyrusi, ištikima aukurietė. Tai ponia de Sotenville — išdidi, pilna aristokratiškų manierų ir tuščios elgsenos didikė, kuriai kartais ir šeimos nariai gali pavirsti daiktais, jau nekalbant apie tarnus. Kalvaitienė tas aristokratės ypatybes perdavė, stengdamasi įsijausti, ir buvo pakankamai įtikinanti.

Ponas de Sotenville — Antanas Mingėla — buvo geresnis akimirkose, kai reikėjo vaidinti naivų vyrą. Puošnūs drabužiai rodė XVII šimtmetį, nors pro juos tarpais prasikišdavo Mingėla, ne de Sotenville.

Angelikos mylimasis Clitandre — Kęstutis Kalvaitis, jaunosios kartos aktorius, savo išvaizda, laikysena, gera lietuviška tarena pasirodė kaip simpatingas, neperdėtas, tikras anų laikų asmuo visose situacijose.

Aristokratų paralelėj rodomas nesudėtingas tarnų meilės bruožėlis. Angelikos tarnaitei Claudine (Teresė Kalmantavičienė) meilinasi George Dandin tarnas Lapien (Elena Dauguvietytė-Kudabienė, vaidinusi vyrą). Tai nelengvas uždavinys visais požiūriais, bet jos išėjimų laukė žiūrovai kiekviename veiksme. Jie preciziškai komediją statė į jai skirtą vietą ir užkaišiojo sprageles, kurių kitose scenose pasitaikė. Ji, be abejonės, verta skirtingo vertinimo, negu eilinis žiūrovas gali ką apie ją pasakyti.

Jaunuolis Edvardas Labuckas vaidino Clitandre tarną. Labai reikšmingas yra jaunimo įsijungimas į lietuviško teatro veiklą.

Apskritai, vaidinimas ir klasiško veikalo įdomumu, ir skoningu scenovaizdžiu, ir pakankamu aktorių pasiruošimu (suflerio nebuvo girdėti) paliko malonų įspūdį žiūrovams, kurių galėjo būti daugiau.

Turime George Dandinų, žmonų Angelikų ir šiais laikais. Charakteriai Moljero komedijose yra savi bei suprantami ir šių dienų žmogui. Gal tik modernus žmogus galėtų pasiginčyti dėl psichologinio pagrindo pačioje atomazgoje, kur Dandin, visaip apgaudinėtas, apmeluotas, jo paties žodžiais tariant, susitaiko su "asilo" likimu ir jokios reakcijos neparodo, nors šių dienų žiūrovai to reagavimo labai laukė. Komedija baigėsi tragišku herojaus pralaimėjimu ir todėl, kaip tokia, atrodė be pabaigos.

Nagys Kanados poezijoje

Kanadietis rašytojas John Robert Colombo, gyvenąs Toronte, šiais metais išleido antologiją "Kanados poetai" (The Poets of Canada), kurion įdėjo po vieną eilėraštį 200 kanadiečių poetų, pradedant pačiais pirmaisiais, prancūzų ir anglų kalba rašiusiais, iki šiandieninių. Antologija skiriasi nuo visų kitų tuo, kad rinktinių, reprezentatyviųjų poetų tarpan pirmą kartą įtraukti ir 12 poetų, rašančių kitomis kalbomis. Iš lietuvių poetų pakviestas jon Henrikas Nagys. Įdėtas jo eilėraštis "Laterna obscura" ir trumpa biografinė apybraiža. Apie šią antologiją Montrealio dienraščio "The Gazette" kultūriniame priede atspausdintoje recenzijoje (lapkričio 18 d. numeryje) štai kaip pasisakoma, minint tuos dvylika neoficialiom Kanados kalbom rašančius poetus: "Šie trumpi žvilgtelėjimai į mažai težinomus poetus yra perskubūs, o ir atranka kartais nelabai sėkminga, kad galėtume prie jų priartėti. "Laterna Obscura" montrealiečio lietuvio poeto Henriko Nagio tačiau yra žavinti išimtis (is a spellbinding exception)." Knygą išleido Hurtig Publishers Edmontone. (Kaina: $12.95).

Atsiųsta paminėti

SVEČIAS nr. 1, 1978 m. Lietuvių evangelikų liuteronų žurnalas, redaguojamas kun. A. Trakio. Kanadoje gaunamas pas administratorę A. Langienę, 37 Brumell Ave., Toronto, Ontario M6S 4G6.

Dr. Albertas Gerutis, PETRAS KLIMAS. Valstybininkas, diplomatas, istorikas, kankinys. Viltis (6116 St. Clair Ave, Cleveland, Ohio 44103, USA) 1978 m., 320 psl. Kaina—$10.

Plataus užmojo veikalas

Zenono Ivinskio Lietuvos istorija iki Vytauto mirties

J. JAKŠTAS

1. Apie autorių

Dažnai istorijos mokslo raštuose užtinkamas posakis: kiekviena karta rašo sau istoriją. Tuo pasakoma, kad istorijos mokslas nėra pastovus, o kintantis drauge su gyvenimu. Bet istorijos mokslo objektas, t. y. jo vaizduojamoji praeitis, nekinta. Ji palieka amžinai tokia, kokia buvo. Tad iš kur istorijos mokslo nepastovumas, jo nuolatinis kitimas su kintančiu gyvenimu? Atsakymas yra paprastas. Istorija kaip praeities žmonių gyvenimo tikrovė yra vienas dalykas, o istorija kaip mokslas yra kitas. Istorijos mokslas neteikia tikrovės tokios, kokia ji buvo, nes ji dėl savo įvairumo ir sudėtingumo neaprėpiama. Istorijos mokslui pasiekiama tik "kaikas" ir tai dar netobulai, lyg per miglas.

Iš pasakyto seka, kad istorikams tikrovė nėra duota. Jiems reikia ją atkurti pagal visokias praeities liekanas, šaltiniais vadinamas. Istorikai kaip praeities atkūrėjai (tik ne kūrėjai) artimi literatams. Skirtumas tas, kad literatams valia kurti, kad ir paisant istorinio pagrindo, laisvai, iš savo vaizduotės. Tuo tarpu istorikai saistomi praeities šaltinių, t. y. betarpiškų praeities liudininkų. Istorikai stengiasi atkurti praeitį, juos interpretuodami, aiškindami.

Istoriko pagal šaltinius atkurtoji praeitis visados turi jo asmenybės žymes. Istorikas įneša į vaizduojamą praeitį savo turimas pažiūras įvairiais visuomeninio gyvenimo klausimais, savo pasaulėžiūrą, idėjas, polinkius. Iš to suprantama, kodėl kiekviena originaliai parašyta istorija vis būna individualus kūrinys. Iš jos turinio galima spręsti, kas per autorius rašė ją.

Perdėm individuali istorija, turinti autoriaus žymes, yra neseniai LKMA išleistoji prof. Z. Ivinskio Lietuvos istorija. Išskirtinė Ivinskio istoriko žymė, pasireiškusi ne tik šioje istorijoje, bet ir visoje jo istorinėje kūryboje, buvo augšto laipsnio imlus protas, nepaprastas sugebėjimas įsisavinti mokslo žinias ir jas mokamai panaudoti savo kūrybai. Su tuo jo talentu siejosi ir bibliografo-archyvaro gabumai, apie kuriuos liudija prie jo darbų pridurti labai gausūs bibliografiniai duomenys. Su tais jo sugebėjimais reiškėsi protinis guvumas, judrumas, greita orientacija, interesų platumas. Su šiomis proto savybėmis Z. Ivinskis ėmėsi istorinių studijų ir pradėjo reikštis jau studentavimo metu.

Mano atmintyje gyvi išliko bendri studijų metai Berlyno universitete. Tai buvo 1930 Vytauto D. metai. Buvome įpareigoti išknisti ką nors iš didelių Berlyno bibliotekų apie tą mūsų didvyrį ir duoti spaudai. Ivinskis parengė ne straipsnį, bet geroką studiją, pavadintą "Vytautas D. istorinėje literatūroje ir jo periodo bibliografija". Tai didelis bibliografinis kūrinys, parodęs jauno autoriaus sugebėjimus rinkti ir trumpai apibūdinti daugybę veikalų bei šaltinių, lietusių Vytautą ir jo laikus. Jo daktaro disertacija "Geschichte des Bauerstandes in Litauen" (1933) ir išsiskyrė iš įprastų disertacijų šaltinių bei literatūros gausumu. Išnašose sužymėti šaltiniai ir veikalai užėmė net 150 psl. (petitu). Tokios pat apimties buvo ir disertacijos tekstas, spausdintas normaliu šriftu. Tad bibliografinė dalis buvo ilgesnė už patį disertacijos turinį. Ivinskis parašė itin originalią disertaciją, kurios vertė glūdėjo ne tik dėstomoje dalyje, bet ir gausių šaltinių bei veikalų interpretacijoje.

Iš pat pradžių pasireiškęs labai iškiliu imlaus proto istoriku, Ivinskis liko tokiu per visą, deja, trumpą gyvenimą. Ką jis berašė, vis grindė dideliu bibliografiniu krūviu. Jo knygos ir šaltinių leidiniai buvo ne šiaip sau surašyti, bet išnagrinėti, perleisti per kritikos koštuvą. Iš šaltinių ir veikalų jis atkūrė ir atvaizdavo daugelį ir įvairių Lietuvos istorijos temų. Kas rašys Ivinskio kaip istoriko biografiją, turės nemažai pasidarbuoti jo istorinei kūrybai išnagrinėti.

2. Veikalo sąranga ir vedamoji mintis

Kiekviename tinkamai suplanuotame veikale visuomet ryški

Žymusis Lietuvos istorikas profesorius ZENONAS IVINSKIS, kurio raštus leidžia Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija Romoje

pagrindinė, vedamoji mintis, kuri raudonu siūlu eina per visą veikalą. Kokia vedamoji mintis garbingo mūsų istoriko kūrinyje? Į klausimą atsakė pats autorius pratarmėje: "Bandydami kritiškai ir, kiek žmogiškai prigimčiai nustatytos ribos leidžia, objektyviai eiti į lietuvių tautos išgyventus šimtmečius, visą savo dėstymą norime sutelkti apie **valstybingumo idėją** lietuvių tautoje. Kaip ji atsirado, vystėsi, suklestėjo ir paskui silpo ir kaip ji vėl atsigavo ir vėl buvo realizuota, — yra mūsojo darbo vedamoji mintis" (2 p.). Kadangi istorikui vedamoji mintis buvo valstybingumas, tai, aišku, veikale vyrauja apraiškos, kuriose valstybingumas išeina aikštėn, t. y. politinės. Tad Ivinskis pateikė mums iš esmės politinę Lietuvos istoriją. Visame istoriniame vystymosi vyksme paisomi pirmoje eilėje politiniai faktai. Tiesa, neaplenkiami ir socialiniai, ekonominiai, ypač kultūriniai bei religiniai veiksniai, tačiau jie trumpai, prabėgomis kliudomi.

Su politine istorija derinama ir jos sąranga. Jau įžanginės dalies pradžioje apibrėžiami geografinės erdvės rėmai valstybingumo aspektu šiais žodžiais: "Pirmiausia reikia mesti bendrą akies žvilgsnį į aną gausiomis upėmis tarp dviejų jūrų išraižytą erdvę. Joje reikia suvokti ano geografinio ploto pagrindinius elementus, kurie įgijo savos specifiškos reikšmės, kai lietuvių tauta ten per eilę šimtmečių įkūnijo savąjį **valstybingumą** (19 p.).

Po įvadinio skyriaus, kur daugiausia vietos skirta autoriaus itin mėgstamam dalykui — istoriografijai, imamasi dėstyti pati Lietuvos istorija. Dėstomoji medžiaga suskirstoma pagal istorijos veikaluose dažniausiai praktikuojamą trijadą: skyriai, poskyriai ir straipsniai (paragrafai). Pirmasis skyrius aprėpia visą proistorinį laikotarpį. Šio laikotarpio medžiagos suskirstyme ir prasikiša autoriaus polinkis lenkti dėstymą į valstybingumą. Tai rodo antro šio proistorinio skyriaus poskyrio antraštė "Lietuviai iki Lietuvos valstybės pradžios". Čia rodomos, tarp kitų dalykų, ir kaikurios lietuvių valstybinio gyvenimo apraiškos. Paskutinių dviejų skyrių tema — Lietuvos valstybės istorija nuo Mindaugo iki Vytauto imtinai. Pirmasis šių dviejų skyrių — valstybės iškilimas ir sustiprėjimas. Jis baigiamas Krevo unija. Antras ir paskutinis skyrius gvildena valstybės suklestėjimą. Jis skirtas Vytautui ir jo laikams.

3. Įvadas

Nuostabus, retam istorikui pasiekiamas žiningumas (erudicija) išeina aikštėn šioje įvadinėje veikalo dalyje. Maža istorijos veikalų, kur randamas panašus įvadas. Jis pradedamas nuo geografinės erdvės apžvalgos, kur buvo paskli dusios baltų sodybos. Vaizdavimas labai margaspalvis, be kronologinių rėmų. Pradžioje paliečiamas ledynų laikotarpis, toliau kalbama apie Pabaltijo plotus ir taip prieinama prie istorinių ir net naujausių laikų.

Dėstymo atžvilgiu panaši į geografinę apžvalgą ir antroji įvadinė tema — Lietuvos istorijos periodizacija. Tai svarbus dalykas, mūsų istorijoje iki šiol beveik negvildentas. Deja, Ivinskio jis nevisai nuosekliai, koncentruotai ir nepakankamai giliai nagrinėjamas. Iš tikrųjų ilgame periodizacijos straipsnyje daroma visos Lietuvos istorijos santrauka (epitome). Nevisai laikomasi kronologinės eilės ir vietomis kartojamasi. Epizodinis Lietuvos istorijos kursas privedamas iki II D. karo ir antros bolševikinės okupacijos (41 p.). Šiek tiek paliečiamas ir "autoritatyvinio režimo eksperimentas". Čia tarp kitų įvykių paminėtas ir "moksleivių ateitininkų organizacijos uždarymas" (41 p.). Laikantis istorinės tiesos, teiginys pripažintinas mažiausiai kaip "nepilnas". Juk tada (1930), be ateitininkų, buvo uždarytos dar dvi moksleivių organizacijos; visos trys tuometinės valdžios buvo laikomos politinio atspalvio organizacijomis.

Trumputėje Lietuvos istorijos apžvalgoje įterpiamos trys periodizacijos ir trumpai pagrindžiamos. Pirmosios pagrindan dedamas politinis veiksnys. Jis yra mūsų autoriui pusiau tradicinis, "pažįstamas iš nepriklausomybės laikų" (37 p.). Šios periodizacijos laikosi ir Ivinskis. Įdomiai aptariama marksistinė Lietuvos istorijos periodizacija pagal Lietuvos TSR istorijos tris tomus. Duodama dar ir trečia visai originali periodizacija "pagal vietinių gyventojų santykius su žeme" (35 p.). Šios periodizacijos rėmuose Lietuvos istorija nuo seniausių laikų iki 1940 (t. y. iki žemės nacionalizacijos) suskirstoma į 6 laikotarpius (autoriaus vadinamus epochomis).

Ilgiausias įvadinėje dalyje yra istoriografijos skyrius (44-92). Čia surašyti Lietuvos istoriją liečiantieji veikalai nuo 16 š. (Rotundo) iki paskutinių metų vokiečių istorikų leidinių, skirtų Rytų Europai, kartu ir Lietuvai. Visa istoriografinė apžvalga suskirstyta į tris punktus. Punktas a skirtas raštams nuo XVI iki XIX š., b — XIX šimtmečiui ir c — nepriklausomybės laikams. Ženkli c punkto antraštė, taikliai nusakanti nepriklausomybės istorinę rašliavą: "Lietuvos istoriografijos posūkis moksline kryptimi iki nepriklausomybės sutemų (1940)". Į istoriografinę apžvalgą įtraukiami dar kaikurie sovietinės Lietuvos istorikai, mūsų išeivijos istorikai ir pabaigoje keli svetimi autoriai, rašę apie Lietuvą.

Kaikurių lietuvių istorikų veikalų sąrašas pateikiamas su jų pačių trumpomis biografinėmis užuominomis. Daugiau Ivinskis kalbėjo apie sau artimesnius kolegas ir skyrė kaikuriems, kaip K. Jablonskiui, nemažai eilučių.

Ivinskio Lietuvos istoriografija yra didelio kruopštumo ir gabaus bibliografo kūrinys. Šimtai leidinių — šaltinių, veikalų, žurnalų ir jų straipsnių ne tik suregistruota, bet ir patikrinta jų vertė. Daugelis vienetų duota ne tik su pilniausiomis metrikomis, bet ir su trumpomis pastabomis. Jos rodo, kad leidiniai studijuoti ir jų turiniai atmenami ar į korteles buvo įrašyti. Žodžiu sakant, duota glausta Lietuvos istorija, kokios iki šiol neturėjome.

(B. d.)

B. VYTIENĖ

Kaip karalius

Sakyčiau, kas gyvena
po pusės šimto metų,
jis jau tikras karalius
jam paskirtų dienų.

Tai kas, kad sąnariuose
kartais ugnis rusena
ir širdis smarkiai plaka
palipus laipteliais.

Tada jis tik pamato,
kaip skleidžias jaunas žiedas,
ir mėlynoj padangėj
koks grožis debesų!

Mato, kaip viskas slenka,
tartum plačiam ekrane —
niekas nesugrąžins jau
praėjusių dienų.

Jis džiaugiasi, kad
paukščiai grįžta iš pietų krašto,
kad jie vėl čia atskridę
gyvens, linksmai čiulbės.

Ir jis kartu su paukščiais
džiaugsis vėl šilta vasara.
Tai kas, kad karts nuo karto
jam sąnariai skaudės.

• **TIKRAS KŪRĖJAS savo jėgų svorį jaučia savyje ir dėl to kūrybiškas yra net toli nuo savųjų. Jam Lietuva yra ten, kur jis pats yra.**

J. ERETAS

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

LENKŲ KULTŪROS CENTRE Londone, Britanijoje, spalio 20 d. Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjimą surengė šios šalies mokslinės, kultūrinės ir visuomeninės lenkų organizacijos. Gausūs dalyviai užpildė salę, kuri buvo papuošta Vilniaus universiteto herbu bei miesto vaizdais. Vilnietis prof. dr. J. Buinowskis skaitė pranešimą "Jubilėjinis žvilgsnis į Batoro universitetą". Minėjimo dalyviams jis priminė broliškosios lietuvių tautos kančių kelią, sovietinio komunizmo atneštą tamsą, kuri dabar slegia senąjį Gedimino miestą. Pranešimą apie Batoro universiteto akademinės bendruomenės veiklą užsienyje padarė prof. M. Botrusz-Szisko. Meninėn programon buvo įtraukti Vilniui skirti poetiniai ir muzikiniai kūriniai. Minėjimas užbaigtas tarptautiniu studentų himnu "Gaudeamus".

TRIJŲ POETŲ POEZIJOS VAKARĄ spalio 15 d. Bostone surengė Petro Viščinio radijo valandėlė "Laisvės Varpas". Dalyvavo du vietiniai poetai — Stasys Santvaras, Antanas Gustaitis ir buvęs bostonietis Bernardas Brazdžionis. Vakarą savo eilėraščiais pradėjo S. Santvaras, ypač didelį įspūdį padaręs Romui Kalantai skirtais posmais, kuriuose prabilo šio jaunuolio lūpomis. S. Santvaras taipgi priminė Australijoje mirusį Pulgį Andriušį, su kuriuo dažnai tekdavo dalyvauti literatūros vakaruose. B. Brazdžionis skaitė savo eilėraščius "Kvietimas į tėviškę Lietuvą", "Karalius ir poetas", "Jieškom mes", "Tėve mūsų", "Kvietimas". A. Gustaitis, kaip jau įprasta, pasuko satyrinėn poezijon, apdainuojančion nuosavą karstą, poeto dalią, nutolimą nuo tėvynės, liaudišką ištikimybę istoriniame narsių bajorų teisme. Po pertraukos S. Santvaras grįžo scenon su pluoštu rubajatų, A. Gustaitis — su feljetonu "Jubilėjinė garbė", B. Brazdžionis — su dviem satyriniais eilėraščiais apie pasaulio politiką ir politikus, nauju Vaidilos Valiūno šauksmu apie miestų fragmentus.

DAIL. PRANO DOMŠAIČIO (1880-1965) 80 darbų paroda pirmą kartą pasiekė Ameriką. Ji atidaryta lapkričio 18 d. Havajuose, Honolulu universiteto meno galerijoje, ir truks iki gruodžio 15 d. Parodos kataloge bei reklamose pabrėžiama, kad Pranas Domšaitis yra Rytprūsiuose gimęs lietuvio ūkininko sūnus, studijavęs Karaliaučiaus dailės akademijoje, kur jam didelės įtakos turėjo dailininkai Van Gogh, Cezanne, Matisse, Max Liebermann, tačiau jo kūriniai atspindi lengvas lietuvių liaudies meno formas bei ryškias spalvas. Tapybos studijas gilino Paryžiuje, Florencijoje, Amsterdame, Rusijoje ir Balkanų šalyse. Vėliau jam didelės įtakos turėjo norvegas E. Munch. Dail. P. Domšaičio darbai susilaukė Vokietijos meno galerijų pripažinimo, jo parodos buvo surengtos Šveicarijoje ir netgi Turkijoje. Kūrybinį darbą Vokietijoje sukliudė A. Hitlerio atėjimas valdžion. Ekspresionistų darbai tada buvo laikomi išsigimėlių kūryba. Dail. P. Domšaitis persikėlė Austrijon. Anksčiau jis pasirašydavo vokiška versija — Franz Domscheit — iš tėvų gauta pavarde. Austrijoje pradėjo pasirašinėti lietuviškai — Pranas Domšaitis. Čia pokaryje jis susitiko su lietuviais ir pirmą kartą kaip lietuvis dalyvavo lietuvių dailės parodoje Bregenze 1946 m. 1929 m. dail. P. Domšaitis vedė dainininkę Adelheid Armhold, kuri pokaryje buvo pakviesta dėstyti dainavimo į P. Afrikos respubliką, Cape Town universitetą. Kūrybinį darbą tęsė P. Afrikoje iki savo mirties 1965 m. lapkričio 6 d. Johannesburge. Velionies dailininko tapybos, akvarelės, pastelės, grafikos darbų, piešinių bei siuvinėjimų parodą Havajuose surengė universiteto talkos susilaukusi jo žmona Adelheid Armhold, ištekėjusi už Kazio Žvirono. Velionies našlės adresas: Mrs. Adelheide Domšaitis-Žvironas, 632 Onaha St., Kahala, Honolulu, Hawaii 96816, USA.

LITUANISTIKOS INSTITUTAS ruošiasi VII-jam savo narių suvažiavimui, kuris įvyks 1979 m. gegužės 26-27 d. d. Kultūros Židinyje, Brooklyne, N. Y. Pagrindinis dėmesys jame teks Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai. Šia tema paskaitas ruošia: dr. Stasys Goštautas — "Ispanijos humanistas Petras Roizijus Vilniuje 1551-71 m.", dr. Vincas Maciūnas — "Tautiška Vilniaus studentų giesmė 1823 m.", Simas Sužiedėlis — "Vilniaus universiteto istorijos apžvalga", Vincas Trumpa — "XIX amžiaus pradžios Vilnius pagal Stanislovo Moravskio atsiminimus", Stasė Vaškelienė — "Vilniaus universiteto biblioteka pokario metais". Suvažiavime dalyvaus ir penki kiti paskaitininkai. Pilnas paskaitų sąrašas bus paskelbtas vėliau. Kadangi nebus lygiagrečių sesijų, suvažiavimo dalyviai galės klausytis visų paskaitų iš eilės. Moksline suvažiavimo programa rūpinasi Lituanistikos Instituto prezidiumas, kita darbotvarke ir techniniais reikalais — talkos komitetas, vadovaujamas pirm. Aleksandro Vakselio. Suvažiavimą remia JAV LB kultūros taryba.

KAMERINIS LIETUVOS ORKESTRAS, vadovaujamas Sauliaus Sondeckio, laimėjo sovietinę 1978 m. Lenino komjaunimo premiją už augštą profesinį meistriškumą bei indėlį į estetinį jaunimo auklėjimą. Orkestras, grįžęs iš šiemetinio "Varšuvos rudens" festivalio, išvyko koncertuoti į Tolimuosius Rytus.

LITERATŪROS IR TEATRO DIENAS Kaune surengė dirbtinio pluošto gamykla savo kultūros ir sporto rūmuose. Jose dalyvavo Vilniaus, Kauno ir Panevėžio dramos teatrai su Juozo Grušo veikalais "Cirkas", "Unija", "Pijus nebuvo protingas", su J. Marcinkevičiaus "Mindaugu", "Katedra", "Mažvydu", Kazio Sajos "Devynbėdžiais" ir "Mediniais balandžiais". Šia proga buvo pagerbti dramaturgai J. Grušas ir K. Saja. J. Grušo pagerbtuvėse apie jo dramų herojus prabilo filologijos mokslų kandidatas A. Samulionis, dramos aktoriai R. Stalilūnaitė ir K. Genys, neseniai Kauno teatre "Uniją" pastatęs vyr. rež. J. Vaitkus. "Švitrigailos" ir "Barboros Radvilaitės" ištraukas atliko kauniečiai aktoriai — G. Balandytė, R. Stalilūnaitė, K. Genys, A. Matulionis. Pagerbtuvių dalyvius į ankstesniuosius J. Grušo kūrybos laikus nukėlė ekrane prabilęs prūsų vadas Herkus Mantas. J. Grušas papasakojo apie savo kelią į literatūrą, ryšius su Lietuvos dramos teatrais. Kauniečiui K. Sajai skirtame vakare jis pats skaitė savo kūrinių ištraukas, talkinamas aktoriaus Č. Stonio, atskleidė kaikurias kūrybines detales. Trečiame vakare kauniečiai susitiko su Justinu Marcinkevičium, skaičiusiu savo poeziją. Jam talkino aktorius L. Noreika.

KETVIRTOJI JAUNŲJŲ PABALTIJO ARCHITEKTŲ paroda Vilniuje atskleidė nemažus jų laimėjimus. Lietuvai atstovavo jaunųjų architektų suprojektuotas naujasis Vanagupės kurortas prie Baltijos Jūros. Nemažo dėmesio susilaukė gyvenamojo Šeškinės rajono centro fragmentai, kurių autoriai yra G. Dindienė, K. Pempė, G. Ramunis. Miestų projektavimo institute talentingai reiškiasi L. Merkinas, S. Šarkinas, H. Vaigauskas, K. Pempė, G. Ramunis, "Komprojekte" — G. Telksnys, A. Uljanovas, J. Anuškevičius ir P. Tamošiūnienė. Pernykštėje sąjunginėje jaunųjų architektų darbų apžiūroje vieną iš penkių pirmųjų premijų yra laimėjęs Česlovas Mazūras, kuris taipgi dalyvavo ir šioje parodoje. Jaunieji Latvijos ir Estijos architektai pagrindinį dėmesį skyrė įvairiems projektams savo miestuose. Nuotraukomis iškiriami: latvio V. Valgumso respublikinės bibliotekos projektas Rygoje, esto T. Reino suprojektuoti gyvenamieji pastatai Piarnu mieste.

RESPUBLIKINIS KLASIKINĖS DRAMATURGIJOS festivalis spalio 23-30 d. d. įvyko Vilniuje. Jis pratęsė teatrinius skirtingų temų festivalius, kurie buvo surengti: 1974 m. Kaune, 1975 m. Klaipėdoje, 1976 m. Šiauliuose ir 1977 m. Panevėžyje. Vilniškiame festivalyje dalyvavo dramos teatrai: Šiaulių — su M. Gorkio "Vasarotojais", Panevėžio — su N. Gogolio "Revizorium", Klaipėdos — su M. Gorkio pjese "Dugne", Vilniaus — su V. Šekspyro "Vindsoro šmaikštuolėmis" ir A. Čechovo "Vyšnių sodu", Vilniaus jaunimo — su Lope de Vegos "Sokių mokytoju", Vilniaus rusų — su N. Gogolio "Mirusiomis sielomis". Vertinant festivalį, buvo premijuojami ne tik šių, bet ir kitų klasikinių veikalų spektakliai. Festivalio laureatais paskelbti: Šiaulių teatro vyr. rež. A. Ragauskaitė (M. Gorkio "Vasarotojai", P. Vaičiūno "Prisikėlimas"), Klaipėdos teatro vyr. rež. P. Gaidys (M. Gorkio "Dugne"), Kauno teatro vyr. rež. J. Vaitkus (M. Gorkio "Paskutinieji"), dail. G. Malinauskaitė ("Paskutiniųjų" scenografija), rež. M. Karkelis (K. Donelaičio "Metai" Klaipėdos teatre), kompoz. O. Balakauskas (muzika "Prisikėlimui" Šiaulių teatre). Už vaidmenis festivaliniuose spektakliuose laureatų diplomai įteikti aktoriams: panevėžiečiams D. Banionniui ir G. Karkai, kauniečiams G. Balandytei, V. Masalskiui, J. Onaitytei, V. Šinkariukui ir V. Valašinui, klaipėdiečiams B. Gražiui ir V. Paukštei, šiauliečiui P. Steponavičiui, Vilniaus dramos teatro atstovams R. Rimeikiui, E. Gabrėnaitei, R. Ramanauskui, Vilniaus rusų — L. Vladimirovui. Specialias premijas aktoriams paskyrė ir kaikurios Vilniaus pramonės įmonės.

SĄJUNGINĖJE BUITIES KERAMIKOS parodoje Kauno paveikslų galerijoje dalyvavo septynių respublikų meno gaminių įmonės. Apie 1.600 meninės gamybos dirbinių pateikė 240 dailininkų. Pasak recenzentės Alės Počiulpaitės, gaminių gausa bei įvairumu išsiskyrė Kauno "Jiesios" gamykla, geriausiai išryškinusi savo kryptį ir netgi individualų dailininkų braižą. Kiti rinkiniai pasižymėjo monotonija, kuriai yra būdingas susiformavusių tradicijų laikymasis, nesirūpinimas naujais jieškojimais. A. Počiulpaitė pasigedo kažkodėl parodoje nedalyvavusių estų, turinčių turtingą buitinės keramikos patirtį.

V. Kst.

R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

JANE-BABY POINT, atskiras, centrinio plano, 6 kambarių namas; apšildomas saulės kambarys; gražus natūralus medis viduje; garažas su privačiu įvažiavimu; namas be skolų.

ROYAL YORK-EGLINTON, gražus 6 kambarių vienaaugštis; pilnai užbaigtas rūsys, 2 prausyklos, 2 atviri malkomis kūrenami židiniai; garažas su privačiu įvažiavimu.

SWANSEA, atskiras, originalus tributis, 3 ir 2 miegamųjų, vos keliolikos metų senumo; garažai su privačiu įvažiavimu.

RUNNYMEDE-BLOOR, 8 kambarių mūrinis namas, 2 mod. virtuvės; garažas su privačiu įvažiavimu; namas be skolų; prašoma kaina $64.900.

HIGH PARK-BLOOR, 7 kambarių atskiras namas; kvadratinis planas, vandeniu-alyva šildomas; 2 prausyklos; garažas su plačiu įvažiavimu, netoli Bloor.

ROYAL YORK-BLOOR, atskiras vienos šeimos 2 miegamųjų (5 kamb.) vienaaugštis, vandeniu-alyva šildomas; užbaigtas rūsys, nemažas sklypas, garažas su privačiu įvažiavimu.

INDIAN RD.-BLOOR, 10 dideliu kambarių atskiras namas; kvadratinis planas; garažai su plačiu privačiu įvažiavimu; namas be skolų.

JANE-ANNETTE — palikimas, 5 kambariu atskiras mūrinis vienaaugštis; garažas; prašoma kaina tik $55.000.

16 ĮSTAIGŲ JŪSŲ PATARNAVIMUI TORONTE IR ONTARIO PROVINCIJOJE.

P. KERBERIS,
2336 BLOOR STREET WEST
tel. 763-5555 **namų 239-5923**

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 15 milijonų

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10 - 3	term. indėlius 1-3 metų	9½%
Antradieniais	10 - 3	pensijų ir namų s-tas	9%
Trečiadieniais uždaryta		taupomąsias s-tas	8½%
Ketvirtadieniais	10 - 8	depozitų-čekių s-tas	6%
Penktadieniais	10 - 8	DUODA PASKOLAS:	
Šeštadieniais	9 - 1	asmenines	9½%
Sekmadieniais	9.30 - 1	nekiln. turto	9¼%
		investacines	10%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais — 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 **Telefonas 531-1331**
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) **Telefonas 531-1305**
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai ★ taisymai. ★ Sniegines ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. ★ GOODRICH. RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETIT

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR **1072 Bloor St. W.**
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus **A. Bliūdžius**
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

Simons *TELEVISION*
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto **Tel. 532-8772**
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam televizijas, "stereo" aparatus, lietuviškas plokšteles ir suvenyrus.

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario **Telefonas 535-1258**
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: **A. Paškevičius** ir **J. Tamošiūnas**

Toronto atžalynietės ir atžalyniečiai šoka spaudos baliuje Londone, Ontario

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

"Žalgirio" futbolo komanda užbaigė šio sezono kovas palyginti sėkmingu debiutu pirmojoje lygoje, kurion ji buvo perkelta po pernai laimėtų antrosios lygos žaidynių. Pirmojoje lygoje šiemet varžėsi 20 komandų. Debiutuojantis "Žalgiris", neturėdamas galimybės laimėti pirmosios lygos pirmenybes, stengėsi įsitvirtinti pirmojo dešimtuko eilėse. Visoms komandoms sužaidus po 38 rungtynes, pirmą vietą šioje lygoje laimėjo Kuibyševo "Krylja Sovetov" su 56 taškais, antrą — Rostovo ASK su 54, trečią — Minsko "Dinamo" su 53, ketvirtą — Lvovo "Karpatai" su 52. Penktoji vieta teko Grozno "Terekui", šeštoji — Krasnodaro "Kubanei", septintoji — Vilniaus "Žalgiriui". Šios trys komandos pirmenybėse buvo surinkusios po 41 tašką, tad jų rikiuotei nustatyti buvo atsižvelgta į pasiektus įvarčius. Septinton vieton žalgiriečiai iškopė, laimėdami 11 rungtynių, lygiomis sužaisdami 19, pralaimėdami 8, iškovodami labai nežymų įvarčių santykį 38:37 savo naudai. "Žalgirio" poziciją susilpnino perdidelis lygiomis sužaistų rungtynių skaičius: su 19 tokių rungtynių žalgiriečiai pasiekė šių pirmenybių rekordą bendroje visų komandų įskaitoje. "Žalgirio" komandą treniruoja B. Zelkevičius ir S. Ramelis. Sekantį sezoną ji stengsis pagerinti savo poziciją, nes augščiausion futbolo lygon tegalima patekti, tapus pirmosios lygos pirmenybių laimėtoju.

Kauno "Granitas", žaidęs augščiausioje vyrų rankinio lygoje, išsikovojo V vietą, surinkęs 29 taškus. Geriausio šešetuko komandos išsirikiavo šia tvarka: I. Maskvos CASK — 57 taškai, II. Maskvos MAI — 53, III. Maskvos "Kuncevas" — 43, IV. Zaporožės ZII — 37, V. "Granitas" — 29 ir VI. Zaporožės ZAS — 25. Pernykštėse rankininkų augščiausios lygos pirmenybėse granitiečiams priklausė VI vieta. Taigi, šiemet vienu laipteliu koptelta į viršų.

Augščiausioje Lietuvos futbolo lygoje šiemet 34-tą kartą varžėsi 16 komandų, kurioms teko sužaisti po 30 rungtynių. Laimėtoju pirmą kartą tapo Klaipėdos "Granitas", surinkęs 42 taškus. Antrą vietą užėmė Šiaulių "Statybininko" komanda su 39 taškais, trečią — Kauno "Banga" su 38. Paskutinėje vietoje atsidūrė Kapsuku pavadintos Marijampolės "Sūduva", išsikovojusi tik 18 taškų. Klaipėdos "Granitas", treniruojamas F. Finkelio, šios lygos pirmenybėse tris kartus yra laimėjęs antrą vietą. Šiaulių "Statybininkas" su treneriu R. Urniku, dabar atsidūręs II vietoje, augščiausios lygos pirmenybes yra laimėjęs 2 kartus, II ir III vietas po vieną kartą. Kauno "Banga" į pirmąjį trejetuką iškopė pirmą sykį. Ankstesnių laimėjimų neturėjo. Ją treniruoja A. Komskis.

Moterų rankinio tarptautines "Poliarinės taurės" varžybas Norvegijoje laimėjo Jugoslavijos rinktinė, baigminėje kovoje 11:9 rezultatu įveikusi Sovietų Sąjungos rinktinę, kuriai teko antroji vieta. Sovietų rinktinėje žaidė dvi Lietuvos rankininkės — kaunietė A. Nenėnienė ir vilnietė S. Mažeikaitė. Grįždama į Maskvą, Sovietų Sąjungos rinktinė Kopenhagoje sužaidė dvejas rungtynes su Danijos rinktine. Pirmąjį susitikimą laimėjo 20:6, antrąjį užbaigė lygiomis — 11:11. Pasaulinėms moterų rankinio pirmenybėms Čekoslovakijoje Sovietų Sąjungos rinktinė treniruojasi Vilniuje. Čia į jos eiles buvo įjungta trečioji Lietuvos atstovė — vilnietė V. Suravniova.

Šį rudenį vėl buvo surengtas tradicinis bėgimas "M. K. Čiurlionio pamėgtais takais", pradedamas Druskininkuose prie jam skirto paminklo. Dalyvavo bėgikai iš įvairių Lietuvos vietovių ir svečiai iš Gardino. Vyrų 8 km bėgimą laimėjo panevėžietis treneris A. Sniečkus, jaunių 4 km — druskininkietis V. Navickas, vaikų 200 m — šešiamečiai Druskininkų atstovai J. Petkevičiūtė ir A. Sasnauskas.

Pasaulinėse akademinio irklavimo varžybose N. Zelandijoje dalyvavo kaunietė Leonora Kaminskaitė, plaukusi dviviete valtimi su leningradiete Liuda Parfionova. Šią irkluotojų porą treniruoja Janina Aleksandravičienė ir Eugenijus Vaitkevičius. Baigminiame plaukime lietuvaitė su rusaite laimėjo sidabro medalį ir pasaulio vicečempijonių vardus. Jas pralenkė olimpinės čempijonės bulgarės — Z. Jordanova ir S. Otcetova.

Ateitininkų žinios

Bendros ateitininkų Kūčios įvyks sekmadienį, gruodžio 10 d., 5 v.p.p., Prisikėlimo par. salėje. Visi prašomi užsiregistruoti iš anksto pas G. Kaknevičienę tel. 532-6760. Kainuos: sendraugiams ir tėvams — $3.00, studentams — $1.00, moksleiviams ir jaunučiams — nemokamai. Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

Jaunučių berniukų ir mergaičių susirinkimai iki Kūčių bus kas sekmadienį, 2.30 v.p.p. Seselių Namuose.

Studentų susirinkimas, įvykęs praėjusį sekmadienį, buvo gana gausus dalyvių skaičiumi. Susirinkimui buvo pateikta metinė tema "Aplinka ir mes". Metų laikotarpyje patys studentai paruoš temas, kaip įvairi aplinka mus veikia: gamtinė aplinka, dvasinė aplinka ir jos išraiškos — spauda, radijas, televizija, moralinės problemos, lietuviškoji bendruomenė, K. Bendrija, parapija, mokykla, draugai, šeima ir t.t. Ypatingas dėmesys bus kreipiamas į "mes". Kas mes esame, kokiu masteliu privalome visa, kas mus supa, matuoti? Kaip visą kasdieninį gyvenimą suderinti su mūsų šūkiu "Visa atnaujinti Kristuje"?

Nuoširdžiai dėkojame ateitininkų jaunimo rėmėjams, savo paveikslais, laimikiais ir darbu prisidėjusiems prie Havajų vakaro bei meno parodos pasisekimo. **Rengėjai**

Skautų veikla

• LSS korespondencinio suvažiavimo dalyviai gavo biuletenį nr. 1. Jame paskelbta, kad užregistruoti 644 dalyviai; 48% naujų , 1975 m. nedalyvavusių vadovų-vių, skautų-čių. Atspausdinti LSS vyriausių vadovybės narių pranešimai, suvažiavimo dalyvių siūlymai, pasisakymai; skelbiami kandidatų sąrašai ir visų dalyvių sąrašai. Iš Toronto kandidatuoja — į tarybą bendruoju sąrašu v.s. K. Batūra, s. I. Meiklejohn-Šernaitė ir v.s. Č. Senkevičius; į tarybą seserijos sąrašu — s. D. Keršienė; į Kanados rajono vadus — v.s. V. Skrinskas; į LS seserijos garbės gynėjas — v.s. M. Vasiliauskienė. Iš viso iš Kanados rajono suvažiavime dalyvauja: brolijos — 24, seserijos — 34; akademikų — 1.

• Gruodžio 2 d. — skautininkų-kių sueiga pas E. M. Kazakevičius. Dalyvauti reikia!

• Vilkiukų sueiga — gruodžio 4 d., 7 v.v., Prisikėlimo parodų salėje. Į dr-vę įstojo Gintaras Batūra, Justas Freimanas ir Tadas Freimanas.

• Gruodžio 3 d. — abiejų tuntų vadovų-vių pasitarimas Kūčių reikalu. Renkamės būkle 11 v.r. Skautiškos Kūčios — gruodžio 17 d., 5 v. p.p., Prisikėlimo salėje. **Č. S.**

Pajieškojimai

Maloniai prašau atsiliepti šiuos asmenis: **Vytautą Maskvytį, Hubertą Mudėną, Tubaitį ir Dovydaitį** (pastarųjų dviejų vardų nebeatsimenu). Su jais aš tarnavau vokiečių aviacijoje 1944 - 1945 m. Taip pat maloniai prašau atsiliepti **Martyną Markevičių** ir **Joną Suslavičių** šiuo adresu: P. Grenda, Frankfurter Weg 4, 29 Oldenburg, W. Germany.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave, Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

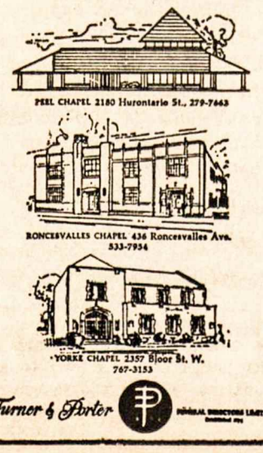

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

krypdamas nuo įprastinio diplomatinio protokolo, palinkėjo Kanadai išlaikyti savo vienybę: "Visi amerikiečiai nori ir toliau gyventi bei bendradarbiauti su vieninga Kanada, mūsų geriausia ir artimiausia bičiule". Po šios pastabos jis pabrėžė, kad tai nereiškia kišimosi į Kanados vidaus reikalus. Sekretoriaus C. Vance apsilankymas vėl išjudino JAV prez. J. Carterio viešnagės klausimą. Jo atvykimo, be abejonės, norėtų premjeras P. E. Trudeau. Problemą betgi sudaro artėjantys Kanados parlamento rinkimai sekančiais metais. Tokiu atveju prez. J. Carteris nenori susilaukti priekaištų, kad savo vizitu atėjo talkon dabartinei vyriausybei ar kuriai nors kitai partijai.

Spauda skeptiškai sutiko premjero P. E. Trudeau pasakytą kalbą Toronte įvykusiame Ontario liberalų suvažiavime, kuriame jis metė kaltinimą, kad didžiausi liberalų priešai yra opozicinės partijos ir laikraščiai, kritikuojantys jo vyriausybės sprendimus, nepajėgiantys jų suprasti. Pasak P. E. Trudeau, visa tai, ką vyriausybė padaro, laikoma bloga. Tokia laikysena esanti neteisinga. Kanadai labai reikia liberalų partijos, nes tik ji viena kovoja už stiprią Kanadą. Laikraščių vedamieji pabrėžė, kad toks išpuolis prieš spaudą primena JAV prez. R. Niksoną ir buvusį Kanados premjerą J. Diefenbakerį, kurie taip pat visur matė spaudos pastangas pašalinti juos iš valdžios. Kartu pastebima, kad premjeras P. E. Trudeau, Kanadą valdantis 10 metų, neprisipažįsta nė prie vienos padarytos klaidos, liečiančios dabartines problemas, ir kaltininkų jieško kitur. Šią premjero P. E. Trudeau kalbą vėliau bandė sušvelninti buvęs Toronto universiteto rektorius J. Evansas, kaip liberalų kandidatas, pralaimėjęs papildomus rinkimus į federacinį parlamentą Toronto Rosedale apylinkėje. Užuot jieškojęs atpirkimo ožių, jis patarė liberalams atkreipti didesnį dėmesį į save.

Kanados pašto min. G. Lamontagne pranešė federaciniam parlamentui naują pašto paslaugų pabranginimą nuo 1979 m. balandžio 1 d. Vietinių laiškų pristatymas Kanadoje ir į JAV tada pabrangs nuo 14 centų iki 17, užjūrin oro paštu siunčiami laiškai — nuo 30 centų iki 35. Už antra klase siunčiamus laikraščius reikės mokėti 15% daugiau, už kitus periodinius leidinius — 25%. Spaudos siuntų pristatymo pabrangimą sumažins valstybinė $135 milijonų pašalpa, kurią gaus ne leidėjai, o paštas. Kokiems leidiniams ji bus taikoma, nustatys valstybės sekr. J. Robertsas. Pašto paslaugų pabrangimą padiktavo didėjantis deficitas, kuris šiemet sieks $500 milijonų. Šiuo klausimu apžvalginio pobūdžio vedamąjį paskelbė dienraštis "The Toronto Sun". Jo duomenimis, 1968 m. laiško pasiuntimas kanadiečiams tekainavo 4 centus, o dabar per 10 metų spėjo pabrangti net 430%. 1968 m. pašto deficitas buvo vos $67 milijonai, pernai pasiekęs $567 milijonus, t.y. padidėjęs 800%. Per 10 metų valstybės iždas pašto deficitui padengti yra išleidęs $2,8 bilijono. Liūdniausia, kad pašto paslaugos ne tik nepagerėjo, bet kasmet pastebimai blogėja.

Metiniame Britų Kolumbijos Darbo Federacijos suvažiavime Vankuveryje paštininkų unijos veikėjas F. Waldenas perskaitė tekstą telegramos, kurią Kanados premjerui P. E. Trudeau yra pasiuntusi Australijos paštininkų ir telegrafo darbuotojų unija. Šia telegrama reikalaujama, kad Kanados paštininkų unija nebūtų baudžiama už nelegalų streiką, ir grasinama sustabdyti pašto ryšius tarp Kanados ir Australijos, jeigu ji bus nubausta. F. Waldenas priklauso unijos vadų grupei, kuri yra patraukta į teismą dėl atsisakymo grąžinti paštininkus į darbą, kai parlamentas šiuo klausimu priėmė specialų įstatymą. Pasak F. Waldeno, Kanados paštininkų unija neprašė Australijos paštininkų unijos pagalbos. Sprendimas buvęs padarytas pačioje Australijoje.

Federacinis teismas Otavoje įsakė Kanados pašto ministerijai sumokėti $10.000 kompensacijos 1972 m. iš darbo atleistam montrealiečiui A. Achorneriui. Dirbdamas Montrealio pašte, jis atsisakė priklausyti unijai, dirbo 1965 m. Montrealyje paskelbto nelegalaus streiko metu. Unijos nariai jam atsilygino 1966 m. pavasarį, žiauriai sumušdami — buvo sulaužyta nosis, pažeistas smakras, mėlynėmis padengtas visas kūnas. Po šio incidento A. Achorneris buvo perkeltas į mažesnį skyrių, bet ir ten ji po penkerių metų surado kerštingieji unijos nariai. A. Achorneris tada kreipėsi į pašto vadovybę, prašydamas parūpinti apsaugą, kad galėtų netrukdomas tęsti savo darbą. Nesulaukęs teigiamo atsakymo, keletą dienų neatėjo į darbą ir buvo iš jo atleistas. Teisėjas A. Walshas, paskyręs $10.000 kompensaciją, pabrėžė pašto vadovybės kaltę. Užuot sutramdžiusi kerštinguosius unijos narius, ji atleido dėl nelegalaus streiko nukentėjusį A. Achornerį, pataikaudama karingai paštininkų unijai. Ši byla išryškina nepateisinamą kaikurių unijos narių siautėjimą pašte. Tokiems pašto tarnyboje neturėtų būti vietos. Kol jie nebus pašalinti, visos pastangos pagerinti pašto paslaugas yra aiškiai beprasmės.

AL GARBENS
REAL ESTATE LTD.
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
Telefonai: 536-2738 ir 536-2664
1611 BLOOR ST. WEST

BLOOR-QUEBEC CONDOMINIUM, prabangūs 6 kambariai, beveik visi su balkonais, 2 prausyklos, brangūs kilimai, suaugusiems pastatas (be mažų vaikų); privilegijos — sauna, plaukimas, žaidimas. High Parko vaizdas, antras augštas, greitas užėmimas. Prašoma kaina $85.900.

INDIAN TRAIL-BLOOR, atskiras 14 kambarių, plytų namas, vidus moderniai įrengtas, 4 prausyklos, pajamos $620. į mėnesį ir 5 kambariai savininkui; gilus sklypas, 2 garažai. Prašoma kaina $98.900.

RONCESVALLES-HIGH PARK, viso 10 kambarių plytų namas, 2 modernios prausyklos ir virtuvės, pilnai užbaigtas rūsys, židinys, nauji kilimai, privatus įvažiavimas. Prašoma kaina $69.900. Įmokėti apie $10.000.

JANE-ST. JOHNS RD., naujas 3-jų metų senumo, 3-jų miegamų, plytų namas, užbaigtas rūsys, privatus įvažiavimas, garažas. Prašo $79.500.

Vakarais skambinkite į namus
A. Garbenis 489-1543

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA:		IMA:	
9½%	už 3 m. term. indėlius	9¾%	už asm. paskolas
9½%	už 1 m. term. indėlius	9½%	už mortgičius
9%	už pensijų ir namų planą		
9%	speciali taup. sąsk.		
8%	už taupymo s-tas		
6%	už čekių s-tas (dep.)		

AKTYVAI virš 21 milijono dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: **532-8723** ir **532-1149**

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9 **Tel. 533-5454**

Lietuviška "Real Estate" įstaiga St. Petersburge, Floridoje
ANGELĖ E. KARNIENĖ Broker • Realtor Notary Public — REALTOR® — Rezidencijos - moteliai - sklypai Daugiabučiai (kondominiumai) Nuomojimo patarnavimas
3701 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach, Florida, 33706
Telefonas (813) 360-2448 • vakare (813) 345-2738

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

Lietuviška maisto krautuvė **EUROPEAN MEAT & DELICATESSEN**
2899 Bloor St. W., prie Prince Edward
Tel. 233-9783 *NAUJI LIETUVIAI SAVININKAI*

STEPHAN'S FURS
Telefonas 762-7775 • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir 2239 Bloor Street West
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 *FILTSOS BROS*
Telefonai 533-8451, 533-8452

Lietuviai Čikagoje

K. A. SAULAITIS

DAILIOJO SKAITYMO KONKURSĄ Čikagoje surengė Amerikos Lietuvių Mokytojų Sąjunga lapkričio 12. Per valandą prezidiumas — gen. konsulė Juzė Daužvardienė, JAV LB švietimo tarybos pirm. Br. Juodelis, LB vid. Vakarų apygardos pirm. Kazys Laukaitis ir penkių mokyklų vedėjai drauge su vertinimo komisija (kun. J. Vaišnys, V. Milavickienė, D. Bindokienė, S. Kelečienė, S. Jelionienė, Ž. Numgaudaitė) išklausė 42 jaunus skaitytojus ir paskirstė po tris premijas (20, 15 ir 10 dol.) trijose skaitymo ir deklamavimo grupėse. Konsulė J. Daužvardienė, kuri pati laimėtų kiekvieną iškalbos, žodingumo ir kalbos dailumo konkursą, prasitarė, kad jaunieji mokiniai tikrai gražiai skaitė.

Grupės sudarytos pagal amžių — 2 ir 3 skyrius; 4, 5 ir 6 skyrius; 7 ir 8 skyrius. K. Donelaičio mokyklai teko 7 premijos (vedėjas J. Širka), Marquette Parko — 6 premijos (vedėjas Pr. Razminas), Brighton Parko — 5 premijos (ved. Sofija Jonynienė), Dariaus-Girėno — viena (ved. Juozas Plačas), Lemonto — viena (ved. L. Trinkūnienė).

MOKYMO PRIEMONIŲ CENTRO mintis pakartotinai siūlyta XII Kanados ir JAV mokytojų studijų savaitėje Pasaulio Lietuvių Dienų metu Toronte. Tokios medžiagos pavyzdžius, fotokopijas buvę mokytojai, dabar mokyklose dirbantieji ir kiti asmenys kviečiami siųsti šiuo adresu: Dr. Sigita Ramanauskienė, Jared Sparks Road, West Willington, CT 06279, USA. Gauta medžiaga bus išsiuntinėta visoms lituanistinėms mokykloms ir paskelbta "Sietimo Gairėse".

JAV LB ŠVIETIMO TARYBĄ, pradėdama savo trečiuosius veiklos metus, lapkričio 14 d. posėdyje pranešė, kad jau išleista dr. Mirgos Girniuvienės parašyta ir iliustruota knyga vaikams "Senojo bokšto paslaptis", užsakytas naujas VIII skyriaus vadovėlis (autorius — Paulius Jurkus) ir nauja laida IV skyriui vadovėlio "Lietuvos laukai" (autorė — Sofija Jonynienė). Leidinių komisija su pirm. Antanu Dundzila suplanavo 30-40 psl. skaitynių knygeles iš lietuvių klasikų, užsakė dr. Danguolės Tamulionytės vadovėlį pradedantiems lietuviškai mokytis, rekomendavo išleisti bei platinti skaidrių ir pratimų metodu Alfonso D. Petraičio (Brazilijoje) paruoštą medžiagą lietuviškai dar nemokantiems. Iliustruotasis žodynas vaikams (pagal angliškąją Richard Scarry leidinį) išeis antra 3,000 egzempliorių laida. Čikagos augštesniosios lituanistinės mokyklos pastangomis spausdinti V ir VII skyr. vadovėliai sulauks $1,500 Lietuvių Fondo paramos. Dr. Algirdas Budreckis redaguos "Lithuanians in America" 120 psl. leidinį Lerner leidyklos serijai apie etnines grupes. Taryba nubalsavo XIII mokytojų savaitę rengti pas Tėvus pranciškonus Kennenbunkporte, Maine, 1979 m. liepos pradžioje ir pradėti suaugusiųjų lituanistinį lavinimąsi lietuvių kalbos kultūros (įskaitant naujos rašybos taisykles) seminaru Čikagoje vėlyvą žiemą.

JAV KULTŪROS TARYBA teatro festivalį Čikagoje rengia 1980 m. lapkričio 26-30 dienomis, o 1981 m., turbūt tuo pačiu metu, rengiamas IV mokslo ir kūrybos simpoziumas. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimas, minėsiantis Vilniaus universiteto 400 m. sukaktį, įvyks 1979 m. rugpjūčio 31 — rugsėjo 3 taip pat Čikagoje.

JUZĖ DAUŽVARDIENĖ, Lietuvos garbės konsulė Čikagoje, daug laiko praleidžia, atsakydama į pasiteiravimus apie Lietuvą. Šių paklausimų atsiranda vis daugiau, ypač po televizijoje dukart rodytos serijos "Roots". Konsulatas, kurio visą darbą atlieka pati konsulė, paruošia dokumentus tiems, kuriems reikia gimimo ar kitų metriku, iš Lietuvos negaunamų, ir taip pat rūpinasi palikimų reikalais. Kaip lietuviai neplauna automobilio (tada lis), neapsidraudžia (tada susižeis), neina pas gydytoją, kol yra vilties pagyti, sirgdami bijo kviesti kunigą (nes tikrai numirs), taip ir nesudaro tvarkingo testamento, prie kurio didžiulės advokatų agentūros, tarnaudamos sovietams, negalėtų prisikabinti ir savo honorarais bei kitais būdais palikimo suėsti. Palikimų ir tvarkingų testamentų reikalu vis labiau rūpinasi ir Lietuvių Fondas. Lietuviai pradeda reaguoti, nebijodami tokius dokumentus laiku paruošti. Apie savo pareigas bei darbą konsulė Daužvardienė lapkričio 13 kalbėjo beveik 30-ties suaugusių grupei, kuri mokosi lietuvių kalbos pietiniame Čikagos priemiestyje.

STAMBESNIEJI RENGINIAI. 1979 m. ypatingesnių renginių sąraše yra: sausio 27 — spaudos balius, rengiamas Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Daužvardžio fondui ir jo skiriamoms jaunųjų žurnalistų premijoms; sausio 28 — LB Vidurio Vakarų apygardos valdybų suvažiavimas; vasario 17 — Užgavėnės Jaunimo Centre; kovo 4 — Kaziuko mugė, kurios apyvarta gali siekti $20,000; kovo 10 — "Laiškų Lietuviams" vakaras su premijų įteikimu konkursui "Tikras draugas — retas paukštis"; balandžio 21, 22 ir 28 — lietuvių opera; gegužės 5 — Lietuvių Fondo suvažiavimas; gegužės 25 ir 26 — poezijos dienos Jaunimo Centre; rugsėjo 18 — vargoninkų ir muzikų sąjungos seimas; rugsėjo 22 — "Draugo" balius (ir 70 metų sukaktis); rugsėjo 30 — Putnamo seselių rėmėjų madų paroda; spalio 13 — "Ateities" vakaras; spalio 19 — 21 metinė Akademinio Skautų Sąjūdžio šventė; spalio 27 — Baltijos tautų draugystės vakaras.

Pasiektos laisvės akiračiuose

(Atkelta iš 6-to psl.)

visur, kur buvau apsistojęs ir globojamas, patyriau nepaprastai daug nuoširdumo ir šilumos. Pirmomis savo pabėgimo dienomis nesijaučiau vienas. Manimi buvo rūpinamasi. . . Mane vežioję rodė įdomias vietoves, net kvietė žvejoti. Australijoje sugavau 24 svarų lašišą". Čia aš nusijuokiau, paminėdama tradicinius žvejų perdėjimus. "Bet tai tiesa. Net turiu nuotrauką įrodyti" — juokėsi su manimi svečias.

Atsisveikinant

Laikrodžio nesustabdomos rodyklės skrieja ratu. Ričardas autografuoja man savo Stuttgarte išleistą plokštelę, kurios vienoje pusėje įdainuotos lietuvių liaudies dainos, kitoje Giuseppe Verdi prologas ir arija. Sekantį rytą jis išskrenda į Niujorką trumpam apsilankymui pas Simą Kudirką, o iš ten — į Stuttgartą studijuoti. Ričardas ruošiasi parodomajam koncertui prieš N. Metus ir jau yra pakviestas į lietuvių jaunimo kongreso atidarymą.

Spaudžiu tvirtą jo ranką. Jis stovi ties manim augštas, tiesus, kaip mano tėviškės ąžuolas. Jo kalba — kaip mano jaunystės pavasarių muzika. Susimąstau pagalvojus apie tai, ką jis kalbėjo. Darosi ir liūdna, ir graudu. Gaila, kad ir jo platūs išsvajotos laisvės akiračiai kartais aptemsta.

Mūsų kredito unijos nariui

a†a Alfonsui Daugėlavičiui

mirus, jo žmonai VIKTORIJAI bei visiems kitiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia —

Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Litas" valdyba

A†A

ONAI IVANAUSKIENEI

mirus, vyrui KAZIMIERUI, sūnui TOMUI ir visiems giminėms reiškiame gilią užuojautą —

Jonas ir Juzefa Vizgirdai — *Janina ir Juozas Šarūnai*

St. Petersburg, Florida

Demonstracija Niujorke

Sov. Sąjungos pavergtų tautų — estų, latvių, lietuvių, gudų ir ukrainiečių organizacijų vadovybės paruošė išsamų memorandumą, paremtą gausia dokumentacija ir įteikė Jungt. Tautų pirmininkui. Įteikimas buvo numatytas ir jau sutartas per JT gen. sekretoriatą, bet pastarojo pareigūnas sutartą pasimatymą su pavergtųjų tautų delegacija atšaukė. Tada buvo rastas kitas kelias. Ta proga aplankyti JAV ir Kanados atstovai Jungt. Tautose. Amerikietis kalbėjo gana viltingai, o kanadietis — pesimistiškai. Pasak jo, sovietų pavergtoms tautoms nedaug tėra paramos J. Tautose.

Lapkričio 22 d. Niujorke įvyko spaudos konferencija, kurioje, šalia sovietų pavergtų tautų atstovų, dalyvavo apie 100 spaudos žmonių įvairių tautybių laikraščių, jų tarpe ir amerikiečių. Susirinkusieji buvo painformuoti apie pavergtųjų daromus žygius Jungt. Tautose ir kitur. Kalbėjo ukrainiečių disidentas gen. Grigorenka, Simas Kudirka ir rusų disidentas Plijušč. Dalyvavo ir latvių disidentas Kalninš, bet jis nekalbėjo.

Lapkričio 26 d. Niujorke įvyko demonstracija, kurioje dalyvavo arti 5000 asmenų — baltiečių, gudų ir ukrainiečių. Demonstrantai žygiavo gatvėmis apie porą valandų, reikalaudami laisvės sovietų pavergtom tautom. Pagrindinis taikinys buvo Sov. Sąjungos atstovybė prie J. Tautų. Kalbas pasakė kiekvienos dalyvaujančios tautybės atstovas. Stipriausią kalbą pasakė Simas Kudirka. Taip pat kalbėjo gen. P. Grigorenka. Demonstracijos metu sudeginta Sov. Sąjungos vėliava. Įvyko keletas mažų susikirtimų su policija, kuri keletą asmenų suėmė. Demonstracijos dalyvių daugumą sudarė ukrainiečiai, kurie tą savaitę turėjo laisvojo pasaulio tautiečių suvažiavimą.

Demonstraciją aprašė "New York Times", paminėdamas 2000 dalyvių, ir kiti laikraščiai. Taip pat ji buvo rodoma ir televizijoje.

Planuotoji ekskursija iš Toronto į Niujorką demonstracijos proga neįvyko, nes nesusidarė pakankamas skaičius keleivių.

Iškili kariuomenės sukaktis

Lietuvos kariuomenės atsteigimo šešiasdešimtmetį Toronto visuomenė paminėjo lapkričio 25 d. rūpestingai paruošta iškilme, kurioje dalyvavo estų ir latvių atstovai.

Iškilmė įvyko Lietuvių Namų Karaliaus Mindaugo menėje. Susirinkus gausiem dalyviam, ją pradėjo rengėjų atstovas — Vl. Pūtvio šaulių kuopos pirm. St. Jokūbaitis, taręs įžanginį žodį. Įnešus net 8 organizacijų vėliavas (jų tarpe ir latvių), estų orkestras "Estonia" atliko Kanados himną. Kun. P. Ažubaliui perskaičius jautriai patriotišką invokaciją, pasigirdo "Estonijos" grojama "Marija, Marija. . ." Taip buvo pagerbti žuvusieji Lietuvos kariai.

Taiklų žodį tarė gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, primindamas, kad ir Lietuvos partizanai, kovoję 1944-1954 m., buvo tikri savanoriai. Estų atstovas kpt. A. Nomik, sveikindamas lietuvius karius, iškėlė jų narsumą ir visuomeninį veiklumą. Latvių atstovas E. Ozols patarė ir lietuviams būti triukšmingesniais, eiti į gatves ir ten daryti spaudimą į pavergėjus. Išvesti į gatves ir jaunimą. Tai esą išbandę latviai, minėdami Latvijos nepriklausomybės 60-tį.

Gražiai buvo pagerbti Toronte gyveną kūrėjai-savanoriai: Alf. Zubrys, St. Banelis, Kl. Kazlauskas, J. Dūda, A. Jakimavičius, S. Paciūnas, L. Vaštokas. Jiems, išsirikiavusiems prie vėliavos, šaulės prisegė po gėlę.

Aktualią, rūpestingai paruoštą paskaitą skaitė dipl. teisininkas M. Šnapštys atvykęs iš Detroito. Jis nušvietė kariuomenės vaidmenį valstybės gyvenime, jos pasiaukojimo efektingumą, pavaizduodamas faktais, žymių žmonių pareiškimais ir pridėdamas savo pastabų, liečiančių dabartį bei ateitį.

Sugiedojus Lietuvos himną ir išnešus vėliavas, iškilmės dalyviai turėjo malonią progą gėrėtis estų orkestro atliekamomis lietuviškomis melodijomis, paruoštomis muz. A. Pralgaus. Šią programos dalį visi išklausė su malonia nostalgija širdyje, nes tai melodijos, kurios taip plačiai skambėjo nepriklausomoje Lietuvoje. Orkestro vadovas muz. U. Kook meistriškai valdė savo vienetą ir pajėgė įsijausti į lietuviškų melodijų ritmą bei pulsą.

Padėkos žodį rengėjams ir visuomenei tarė KLB Toronto apylinkės atstovė B. Paliulytė. Iškilmė užbaigta B. Jonušo maršu "Sėriau žirgelį". Antroji renginio dalis buvo grynai pramoginė — šokiai, vaišės, pašnekesiai.

Delhi, Ontario

BUS NAUJŲ KNYGŲ. KLK Moterų Dr-jos kviečiamas, Anapilio knygyno vedėjas — gruodžio 3, sekmadienį, atvyksta su naujausiom knygom, plokštelėm, kalėdinėm kortelėm ir įvairiais lietuviškais rankdarbiais bei lipinukais. Taip pat bus išstatyti naujausi dail. A. Petrikonio paveikslai. Gera proga įsigyti dovanų kalėdoms. **Kor.**

• **Be lietuviškos spaudos nebus sąmoningos tautos.**

Aukokime Tautos Fondui!

Gerbiamieji Toronto ir jo apylinkių lietuviai. Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 60-tieji jubiliėjiniai metai jau baigiasi. Visi, kurie žadėjote, buvote prašomi, bet dar nesuspėjote paremti Lietuvos laisvinimo — VLIKo darbų, būkite malonūs tuojau pat atsiųsti savo auką Tautos Fondui.

Š.m. liepos 11 d. Vilniuje V. Petkaus teisme liudininkė Petkevičienė jį sveikino ir tarė: "Garbė Tau, tautos sūnau, kuris paaukojai laisvę už mūsų teises".

Čia kiekvienas prisiminkime, ką ir kiek paaukojome mes už jų teises šiais metais. Savo aukomis padėkime pavergtai tėvynei, ten esantiems broliams ir sesėms kovoti už savo teises, už Lietuvos laisvę.

Aukas siųsti: Tautos Fondo Toronto apyl. atstovybė, 6 Constance St., Toronto M6R 1S4. Tel. 535-9864.

KALINIŲ LAIŠKAI IŠ SIBIRO

(Atkelta iš 1-mo psl.)

1978 m. vasario 22 d., kovo 11 d., balandžio 7 ir 21 d., o adresatė nė vieno Nijolės laiško negavo! "Claudijai Damm aš rašiau keturis registruotus laiškus, o ji nė vieno negavo. Gražu! Šiandien vėl parašiau ir įdėjau savo nuotrauką, gal penktą laiškutį gaus! Na ir cenzūra! Aš, be poros žodžių ant atviruko, nieko nerašau. Vargšeliai saugumiečiai . . . Nei gėdos, nei sąžinės kruopelytės nebeturi. Štai jų moralė!"

1978 m. balandžio 21 d. Nijolė rašė: "Atėjo į centrinį paštą užklausimas, kur dingo 1977 m. gruodžio 10 d. rašytas man laiškas iš Vakarų Vokietijos. Užklausimą rašė Benigna Kaiser. Jos laiško (registruoto su įteikimu) aš negavau. Pašte pasakiau, kad aš to laiško negavau, o kur jis dingo, nežinau. Iš Benignos negavau nė vieno laiško".

Prieš penkis mėnesius iš Izraelio Nijolei išsiuntė 1978 m. lietuvišką kalendorių, tačiau ji jo negavo. Kalendorius negrįžo ir siuntėjui.

Iš Vakarų Vokietijos Sadūnaitė gauna maisto banderoles, kuriose nuo įvairių maisto miltelių mišinių nuplėšytos etiketės — neaišku kaip vartoti. Cenzoriai bijo net etikečių su vokiškais užrašais. Banderolėse kažko jieško, net celofaninius maišelius sudrasko, nors per juos viskas matosi, kas yra viduje.

1977 m. gruodžio 11 d. Erich Weiss iš Vakarų Vokietijos rašė Nijolei: "Mano pažįstami parašė Tau daug laiškų. Dėl mums nesuprantamų priežasčių beveik visi mano pažįstamų Tau rašyti laiškai grįžo atgal į Vokietiją. Tu, brangi Nijole, negalvok, kad mes Tave užmiršome . . ."

Čia suminėjome tik mažą dalį pavyzdžių, kaip cenzūra elgiasi su Sadūnaitės laiškais, banderolėmis ir siuntinėliais. Saugumo cenzorių tikslas aiškus — betkokiomis priemonėmis sutrukdyti susirašinėjimą su Sadūnaite. Ji neturi jausti vienminčių materialinės ir moralinės paramos.

Pašto darbuotojai pageidauja, kad Sadūnaitės adresas būtų užrašomas rusų kalba: SSSR Krasnojarskij kraj, 663-430 Bogučany, Partizanskaja kv. 1, Sadūnaitė Nijolė, Jono.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

TORONTO ONT

SLA 236 kuopos metinis narių susirinkimas įvyks š.m. gruodžio 10, sekmadienį, 1 v. p.p., Lietuvių Namuose. Darbotvarkėje — nominacijos į vykd. tarybą ir naujos kuopos valdybos rinkimai. Visi nariai prašomi dalyvauti. Atskiri pranešimai nebus siunčiami. Po susirinkimo — kavutė.

Šie, 1978 metai, baigiasi. Kviečiame "T2" skaitytojus atnaujinti prenumeratas 1979 metam, kad nesusitrukdytų laikraščio siuntinėjimas. Pakartotinai primename, kad metinė "T2" prenumerata nuo 1979 m. sausio 1 d. bus $14. Tie, kurie atnaujins prenumeratas prieš tą datą, gali mokėti $12. "T2" administracija iki N. Metų bus atidaryta ir sekmadieniais po 11 v.r. pamaldų (maždaug iki 1 v. p.p.).

Metinis "T. Žiburių" spaudos balius bus 1979 m. balandžio 21, Atvelykio šeštadienį, Anapilio salėje.

"T. Žiburiai" jau priima kalėdinius sveikinimus. Tai pigiausias ir lengviausias būdas pasveikinti savo artimuosius. Sveikinimai yra dvejopi — individualūs ir kolektyviniai. Individualūs yra rėminiai, vartojami daugiausia organizacijų, institucijų, veikėjų, verslo žmonių. Jų kaina priklauso nuo sveikinimo dydžio. Kolektyvinis arba bendras sveikinimas yra daugiau asmeninio pobūdžio. Prie jo galima prisidėti, skiriant auką "T. Žiburiams".

"Tėviškės Žiburiams" aukojo vietoj kalėdinių sveikinimų atvirukais $25: Sofija ir Stasys Rakščiai, Fruitland, Ont.; $20: K. ir J. Dervaičių šeima, Hamilton, Ont.; $15: J. ir V. Ignaičiai su šeima, A. ir St. Urbonavičių šeima, Hamliton, Ont.; $12: dr. Aleksas ir Aldona Valadkos; $10: Sofija Pyževienė, Jonas ir Ona Ažubaliai, $8: Lina ir Liudas Einikiai; $5: Albina ir Stasys Kavaliauskai. Aukojusių pavardės bus įrašytos į bendrą kalėdinį sveikinimą kalėdiniame numeryje.

Telefoniniai pranešimai "T. Žiburių" redakcijoje priimami tiktai svarbiais, išimtinais atvejais, nes labai dažnai įvyksta klaidų užrašant. Be to, nei redakcijoje, nei administracijoje nėra tiek tarnautojų, kad būtų galima įvesti telefoninę tarnybą. Dėlto maloniai p r a š o m e tautiečius v i s u s pranešimus, padėkas, skelbimus siųsti raštu. Užuojautos priimamos ir telefonu. Paskutinė diena skelbimams, skirtiems rengiamam numeriui, yra ketvirtadienis. Iš anksto dėkojame v i s i e m s už bendradarbiavimą.

Šypsenos

Pinigai

— Betgi, brolau, tu turėtum įsisąmoninti, kad pinigai tai dar ne viskas.

— Taip. Aš tai suprantu. Bet tu pamėgink įtikinti mano žmoną, kad taip yra.

Vyšnios

Antanėlio motina, atėjusi į krautuvę, nusiskundė pardavėjui:

— Mano vaikas šįryt pas tamstą pirko 5 svarus vyšnių, bet pasvėrusi radau tik keturis.

Krautuvininkas: Mano svarstyklės yra tikslios ir valdžios patikrintos. Grįžusi pabandykite pasverti savo vaiką.

Kalinys

Lankytojas: Kaip matau, esate vargšas žmogus. Nejaugi niekas iš šeimos neaplanko tavęs kalėjime?

Kalinys: Jie visi yra čia.

Parinko Pr. Alš.

Kūrėjui-savanoriui Viktorui Štreitui mirus, jo atminimui įamžinti paaukojo Tautos Fondui K. Daunys $25. Už auką nuoširdžiai dėkojame.

Tautos Fondo

Toronto apyl. atstovybė

Moterų popietė. Lapkričio 10 d. KLK Moterų Dr-jos Prisikėlimo par. skyriaus rengta "vyno ir sūrio" popietė praėjo pakilioje nuotaikoje. Dalyvavo evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos, Lietuvos Kankinių parapijos ir Prisikėlimo parapijos moterys. Popietę pradėjo skyriaus pirm. B. Biretienė, sveikindama Išganytojo par. moteris, kurios šiais metais švenčia savo veiklos 25-metį. A. Sungailienė vadovavo programai ir skaitė kelias ištraukas iš Donelaičio "Metų". J. Adomavičienė skaitė paskaitą "Evangelikai Lietuvoje". "Gintaro" ansamblio mergaičių oktetas, kuriam vadovauja G. Paulionienė, padainavo septynias dainas. Išganytojo parapijos moterų pirmininkė Dambarienė padėkojo už pakvietimą, pageidaudama, kad tokių popiečių būtų daugiau. Viešnios ir narės buvo pavaišintos vynu, sūriu ir pyragais.

Vestuvės. Lapkričio 25 d. Lietuvos Kankinių šventovėje susituokė Stasys-Jonas Petrauskas su Irena-Sofija Kryževičiūte, dalyvaujant gausiam būriui giminių bei šeimos bičiulių. Jungtuvių apeigas atliko klebonai — kun. P. Ažubalis, kun. A. Simanavičius, OFM, ir kun. J. Staškus. Solo giedojo S. Žiemelytė, akompanuojama varg. E. Krikščiūno ir čelisto P. Rapsono. Vestuvinis pokylis įvyko didžiojoje Anapilio salėje. Programai vadovavo J. Žiūraitis. Dalyvavo arti 250 asmenų, įskaitant gimines iš JAV.

Tą pačią dieną susituokė Richard J. Allely su Daiva M. Sinkevičiūtė Lietuvos Kankinių šventovėje. Jungtuvių apeigas atliko kun. P. Ažubalis ir kun. Iz. Grigaitis. Giedojo sol. S. Ziemelytė, akompanuojama varg. E. Krikščiūno ir čelisto P. Rapsono. Vestuvinis pokylis įvyko parapijos salėje.

KLB krašto valdybos pirmininkas ir "Tėvynės prisiminimų" radijo programos vedėjas J. R. Simanavičius drauge su savo žmona išvyko atostogų į Floridą. Grįš gruodžio 4 d.

A. ir A. Smigelskiai, praleidę vasarą Toronte, išvyko žiemoti į St. Petersburg, Floridoje.

Daugiakultūrėje Kanados taryboje, kurią sudaro per 100 įvairių tautybių narių, šiuo metu nėra nė vieno lietuvio. Į tai buvo atkreiptas min. N. Cafiko dėmesys. Atsakydamas į laišką, ministeris užtikrino, kad ateityje, kai bus skiriami naujі nariai tarybon, lietuvio paskyrimas taip pat bus svarstomas.

Ontario liberalų partijos ir opozicijos vadas S. Smith praneša, kad yra sudaryta patariamoji grupė Toronte ir Peel srityje. Jai pirmininkauja lietuvis advokatas Clem Neimanas. Jos direktoriumi pakviestas ukrainietis Lubomyr Kwasnycia, kurį laiką buvęs daugiakultūrės Kanados tarybos tarnyboje. Minėtos patariamosios grupės uždavinys — palaikyti ryšį su įvairiomis Toronto srities bendruomenėmis, patirti jų poreikius bei rūpesčius, informuoti liberalų partijos vadą, kad šis galėtų įvairius pageidavimus kelti parlamente. Kreiptis: L. Kwasnycia tel. (416) 961-3800.

FRANK BARAUSKAS LTD., Realtor
3828 BLOOR STREET WEST, ISLINGTON, ONTARIO
FB • NAMAI • VASARNAMIAI • ŪKIAI
Stayner, Springhurst, Wasaga, Collingwood
(705) 445-8819
atstovas MARIO TURCO
ĮSTAIGOS 233-3323 NAMŲ 743-0100

BALTIC EXPORTING CO.
SIUNTINIAI Į BALTIJOS KRAŠTUS IR SOV. SĄJUNGĄ
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui.
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu); šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 — Telefonas 531-3098 — Savininkai S. ir F. Janavičiai

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

S.G. TIRE SERVICE
459 RONCESVALLES AVE. (kieme)
Tel. 534-6602 • 534-9989
AUTOMOBILIAMS PADANGOS IR RATAI: B. F. Goodrich, Pirelli, Uniroyal, Michelin, radials ir kt. Elektroniškas ratų išbalansavimas, padangų taisymas, naujos ir vartotos padangos. Atidaryta: pirmad. iki penktad. 8.30 v.r. — 6 v.v., šeštad. 8.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD. ir W. G. DRESHER REAL ESTATE • REALTOR
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKSIENĖ
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v. — 8 v,v, šeštadieniais — 9 v.r. — 12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

Maloniai kviečiame atsilankyti į

Halinos Žmuidzinienės

KŪRINIŲ

PARODOS

ATIDARYMĄ 1978 m. gruodžio 2, šeštadienį, 4 v. p. pietų, Prisikėlimo parapijos Parodų salėje.

Sekmadienį, gruodžio 3, paroda atidaryta nuo 10 v.r. iki 3 v.p.p.

Rengėjos — *KLKM Draugijos centro valdyba*

TORONTO

Anapilio žinios

— Šią savaitę Lietuvos Kankinių šventovėje įrengiami nauji "Allen" firmos elektroniniai vargonai. Jie su visu įmontavimu ir specialiais garsiakalbiais kainuos per $20.000.

— Vargonų fondui aukojo $1.000: V. Dimskienė-Užupienė a. a. Tomo Užupio prisiminimui; $250: A. Z. Vaičeliūnai (Oakville); $100: L. V. Rimkevičiai; $50: V. Jasiūnienė; $30: A. Vinskas. Iki šiol surinkta aukų $13.240.

— Ryšiumi su įsigijimu vargonų gruodžio 16, šeštadienį, 4 v. p. p., šventovėje įvyks religinis koncertas, kurio programą atliks jaunosios kartos vargonų virtuozas muz. Albinas Prižgintas iš Brooklyno, N. Y.

— Praėjusį sekmadienį, švenčiant Lietuvos kariuomenės 60-ją sukaktį, iškilmingose 11 v. pamaldose dalyvavo Toronto šauliai su vėliavomis. Šaulės visų vardu padėjo prie altoriaus gėlių puokštę, pagerbdamos žuvusius Lietuvos karius. Pamaldos baigtos Lietuvos himnu.

— Pirmasis jaunimo choro pasitarimas įvyksta šį sekmadienį, 10.30 v. r., parapijos salėje. Jaunimo choro vadovu pakviestas muz. Jonas Govėdas. Kviečiame įsijungti berniukus 9-13 m. ir mergaites 9-16. Repetucijos bus sekmadieniais prieš 11 v. pamaldas. Kreipiamės į priaugantį jaunimą, kviesdami įsijungti į chorą. Prašome tėvus paraginti savo ir kaimynų vaikus atsilankyti į pirmąjį pasitarimą.

— Šį sekmadienį po pamaldų platinami N. Metų Anapily sutikimo bilietai. NM sutikimas įvyks gruodžio 31 d., 6.30 v. v. Šilta vakarienė — 7 v. v., šalti užkandžiai — 11 v. v. Visi gėrimai įeina į bilieto kainą. Įėjimas nuo asmens — $20.

— Pamaldos: šį šeštadienį, 10 v. r,. už a. a. Oną Ivanauskienę; sekmadienį, 10 v. r., už Girnių šeimos mirusius, 11 v. už a. a. Nijolę Rickytę, už a. a. Kleopą Daulenskį ir Kureivų šeimos mirusius.

— Susituokė: Stasys J. Petrauskas ir Irena S. Kryževičiūtė; Richard J. Allely ir Daiva M. Sinkevičiūtė.

— Ruošiasi tuoktis: Alenas Paulius Bigauskas ir Anne Maria Cormier.

Lietuvių Namų žinios

— Viktoras Ignaitis iš Bradfordo, Anglijos, padovanojo LN du gražius Lietuvos kunigaikščių portretus. LN valdyba reiškia nuoširdžią padėką.

— Gruodžio 2 d. — LN Vyrų ir LN Jaunimo Būrelio rengiamas vakaras. Programą atliks solistai — V. Paulionis ir L. Marcinkutė.

— LN rengiama Kūčių vakarienė įvyks sekmadienį, gruodžio 24 d., 7.30 v. v.

— LN rengiamas N. Metų sutikimas — gruodžio 31 d., 7 v. v. Bilietai gaunami LN pas A. Skilandžiūnienę trečiadieniais ir penktadieniais 10-3 ir 5-8 v. v., sekmadieniais popiečių metu iki 6 v. v. Bilietai nerezervuojami.

— Pr. sekmadienį LN popietėje dalyvavo apie 250 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: M. Šnapštys, Ant. Grinius, J. Orentas su šeima, M. Gilvydis su šeima iš Detroito, Olga Paulikienė iš Čikagos.

Toronto "Atžalynas" maloniai kviečia visus lietuvius atsilankyti į tradicinę popietę gruodžio 3, sekmadienį, 3 v.p.p., Lietuvių Namų Karaliaus Mindaugo menėje. Programoje: visos keturios "Atžalyno" šokėjų grupės ir dainuojanti trijulė "Vasaros garsai". Bazaras veiks nuo 1 v.p.p., kuriame kiekvienu traukimu — bilieto pirkimu lošėjas bus laimėtoju. Tuo pačiu metu bus platinami stambesnių laimikių loterijos bilietai (televizijos priimtuvas, radijas ir t.t.) Pavaišinsime kava ir pyragais. Savo dalyvavimu jūs paskatinsit ir paremsit šokantį-dainuojantį jaunimą. Įėjimas — laisva auka. **"Atžalynas"**

Profesionalų ir Verslininkų Sąjunga š.m. gruodžio 10, sekmadienį, 3.30 v.p.p., Toronto Lietuvių Namuose rengia paskaitą apie kooperatyvinius butus bendrabutiniuose pastatuose (condominium). Kalbės adv. H. Steponaitis.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Pirmasis mėnesio penktadienis — gruodžio 1 d.

— Pirmasis mėnesio sekmadienis — gruodžio 3 d. Antroji rinkliava — parapijos skoloms mokėti.

— Pakrikštyta Loretta-Aldona, Romos (Birštonaitės) ir Leono Breen duktė.

— Bronius ir Marta Jurėnai lapkričio 25 atšventė vedybinio gyvenimo 25 metų sukaktį.

— Ateitininkų Kūčios — gruodžio 10 d., skautų Kūčios gruodžio 17 d.

— H. Žmuidzinienės kūrinių paroda — gruodžio 2 ir 3 d. d., Jurgio Račkaus darbų paroda — gruodžio 16-17 d. d.

— Jaunų šeimų vakaras su vynu ir sūriu įvyks gruodžio 8, penktadienį, 8 v. v., Parodų salėje.

— KLK Moterų Dr-jos parapijos skyriaus metinė šventė ir agapė — gruodžio 10, sekmadienį. Visos narės dalyvauja 11.30 v. Mišiose organizuotai su vėliavomis. Kurios turi, prašomos pasipuošti tautiniais drabužiais. Agapė ir susirinkimas — po 11.30 v. Mišių Parodų salėje. Metinis susirinkimas ir valdybos rinkimai — sausio 14 d.

— Tretininkių vizitacija, kurią atliks kun. J. Bacevičius, OFM, įvyks gruodžio 17, sekmadienį.

— Salės inventoriui bei remontams aukojo: J. G. Szabo $350, M. D. Regina $100, A. Raslanas $100, J. A. Urkiai $50, N. Adams $50, P. Šimkevičienė $50, G. J. Raškauskai $50, V. V. Strimaičiai $40, P. V. Seibučiai $40, E. J. Ehlers $30, J. Seperis $30, J. E. Kriviai $30, B. Urbelis $25.

— Uždaros rekolekcijos vyrams — gruodžio 8-10 d. d. Registruotis klebonijoje.

— Bilietai į N. Metų sutikimą gaunami par. salėje sekmadieniais po 10 v. Mišių pas V. Tasecką.

— Mišios: šeštadienį 8 v. už Antaną Balnį, užpr. T. Balnienė, 8.30 už Antaną Laurinavičių, užpr. S. M. Putrimai, 9 v. už Oną Varnienę užpr. V. F. Skrinskai, 9.20 už Vytautą Senkevičių, užpr. V. Senkevičienė, 9.45 už Barborą Stonkienę, užpr. J. M. Matulioniai; sekmadienį 8 v. už kan. Pr. Žadeikį, užpr. S. Kviecinskas, 9 v. už Feliksą ir Kunigundą Saplius, užpr. P. B. Sapliai, 10 v. už Joną Kalinauską, užpr. O. Kalinauskienė, 11.30 už parapiją, 7 v. v. už Eleną Vaidotienę, užpr. R. Valickis.

Prisikėlimo parapijos choras gruodžio 2, šeštadienį, minės savo 25-rių metų veiklos sukaktį. Ruošiama speciali programa, kurią atliks sustiprintas choras (kviečiami prisidėti ir buvę choristai). Be to, bus pilnas bufetas, loterija ir šokiai. Rengėjai kviečia galinčiuosius paaukoti laimikių loterijai. Tel. 763-6984.

KLK Moterų Dr-jos Lietuvos Kankinių par. skyrius gruodžio 10, sekmadienį rengia savo metinę šventę. 11 v. r. pamaldose visos narės dalyvauja organizuotai su vėliava. Po to bus kultūrinė programa ir vaišės salėje. Pobūvyje narės dalyvauja su šeimomis.

Mes matome, kad kitose vietovėse ši draugija yra gausi narių skaičiumi ir daug prisideda prie parapijos klestėjimo. Kilo mintis ir mums atnaujinti šią garbingą organizaciją, kviečiant į mūsų eiles įsijungti daugiau moterų ir drauge dirbti katalikybės bei lietuvybės srityje. Katalikių moterų draugija yra pagrindinis ramstis parapijoje. Mielos parapijietės, gruodžio 10 d. mielai kviečiame jus ir jūsų šeimas ateiti į mūsų pobūvį, susipažinti su mūsų veikla, praleisti valandėlę laiko su mumis.

Valdyba

Margio vaistinė "Margis Drug Store" (408 Roncesvalles Ave.) turi "Lottario" loterijos skaitytuvą (kompiuterį).

PARDUODU privačiai pigia kaina kelis gintarinius dalykus, lietuviškus audinius ir didelę pūkinę antklodę (kaldrą). Skambinti tel. visą dieną 248-5064 Toronte.

Maloniai kviečiame Jus atsilankyti į PRISIKĖLIMO PARAPIJOS CHORO rengiamą

25 metų sukakties jubilėjinį KONCERTĄ-šokius,

kurie įvyks 1978 m. gruodžio 2, šeštadienį, 7 valandą vakaro, Prisikėlimo parapijos salėje.

Programą atliks parapijos moterų choras, mišrus parapijos choras ir Toronto vyrų choras.

Veiks užkandžių ir gėrimų bufetas. Gros geras orkestras.

Įėjimas: suaugusiems $5, studentams ir pensininkams $3.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS CHORAS

1978 m. gruodžio 2, šeštadienį, visi į Toronto Lietuvių Namus!

ŽIEMOS sutikimo VAKARAS

Karaliaus Mindaugo menėje — Vytauto Didžiojo menėje

KONCERTAS-ŠOKIAI — **JAUNIMO ŠOKIAI**

PROGRAMOJE: solo dainos ir duetai
Atlieka: sol. V. Paulionis, sol. L. Marcinkutė, akomp. muz. J. Govėdas
"Aitvaras" atliks "Ir taip atsitinka"
Programos pradžia - 7 v.v. Šiltas bufetas, baras, loterija. Šokiams gros 5 asmenų orkestras. Salė ir baras atidaromi 6 v.v.
Bilietai — $4, pensininkams — $3.
L. Namų nariams įėjimas nemokamas. Nariai atsiima pakvietimus nevėliau lapkričio 26 d. sekmadienių popietėse arba pas V. Kulnį (tel. 769-1266). Rengia **L. Namų Vyrai**

Gros gera muzika su "DJ"
Pradžia 8 valandą vakaro
Veiks baras
Bus staigmenos

Bilietai studentams — $1, nariam/kandidatam (su kortelėm) nemokamai.
Rengia **L. Namų Jaunimo Būrelis**

DĖMESIO! **DĖMESIO!**

Visus maloniai kviečiame atsilankyti š. m. gruodžio 3, sekmadienį, 4 v. p. p., į Toronto PRISIKĖLIMO salę. Čia HAMILTONO TEATRAS "AUKURAS" vaidins

3 veiksmų satyrinę dramą

"Ponios Dulskienės moralė"

Jos autorė Gabrielė Zapolska (vertimas F. Neveravičiaus)

Bilietų kaina — $4, pensininkams ir studentams — pusė kainos

DĖMESIO!

JAUNIMAS IR SENIMAS – VISI!

"VARPO" chorui reikia dainininkų

– VISŲ BALSŲ!

Amžius nesvarbu — prašome visus ir senus varpiečius bei jų draugus jungtis į Toronto "Varpo" choro naują sezoną. Repeticijos vyksta Lietuvių Namuose, 7.30 v. v. kiekvieną antradienį Gedimino Pilies menėje, (III augštas).

Informacijų teiraukitės: Aida Vekterytė 481-9563 arba Dalia Vaškevičiūtė 533-6220

PADĖKA

Reiškiu nuoširdžią padėką lietuviams, kurie man, kandidatuojančiam į Toronto miesto tarybą pirmoje apylinkėje, talkino savo darbu bei kitokia parama ir už mane balsavo. Būdamas miesto tarybos nariu, stengsiuosi ir toliau palaikyti glaudžius ryšius su lietuviais bei jiems, kiek glaėdamas, padėti.

W. Boytchuk

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju visoms rengėjoms ir viešnioms už man suruoštą mergvakarį, gražias bei vertingas dovanas, kurios praturtino mano ir Rimanto naujo gyvenimą pradžią.

Ypatingai dėkoju vyriausiajai rengėjai Anelei Puterienei už dideles pastangas.

Už jūsų visų parodytą nuoširdumą visada liksime dėkingi —

Joana ir Rimantas Šimkai

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame mūsų draugams ir bičiuliams už atvykimą "sušildyti namų" naujoj vietovėj, už dovanas ir už taip puikiai paruoštas vaišes.

Nuoširdus ačiū dukrai Kristinai, G. J. Bakšoms, O. A. Baltrūnams, W. Bartley, H. Chai, M. Gonsalves, O. A. Kanapkoms, R. Kulnytei, V. J. Leveriams, I. A. Pūkams, M. A. Radžiūnams, Danai, Linai ir Ritai Radžiūnaitėms, Vikt. Radžiūnui, M. Raškauskienei, A. J. Raškauskams, M. Žaliauskams, londoniškiams M. Chainauskui, O. A. Svilpoms, L. B. Zabulioniams ir R. Zabulioniui.

Praleistas vakaras su Jumis liks ilgai neužmirštamas.

Viktorija ir Viktoras Staškūnai

ALDONA'S BEAUTY SALON
1618 Bloor St. West, Toronto
kviečia ponias gražiom šukuosenom; specialistė pusmetinių (permanent) ir dažymų. Telefonas 533-2904

Geriausia dovana Kalėdoms –
lietuvišku arba angliškų raidynu rašomoji mašinėlė!

SCM SMITH-CORONA

Atstovas *St. Prakapas*

Tel. 233-4486
49 Norseman St.
Toronto, Ont. M8Z 2P7

Pristato betkur žemiausiomis kainomis

PADĖKA

Toronto Lietuvių Namų Vyrai dėkoja visiems, prisidėjusiems prie š.m. lapkričio 12 d. sol. A. Stempužienės-Švedienės ir kompoz. J. Švedo sėkmingo koncerto rengimo.

Ypatingą padėką reiškiame p.p. S. ir G. Kuzmams už menininkų globą ir jiems surengtą priėmimą, TL Namų valdybos pirm. A. Senkui, LN visuomeninės veiklos komiteto pirm. T. Stanuliui, LN valdybos nariui B. Jackui, A. Skilandžiūnienei už pagalbą koncerto rengime, K. Bubeliui už plakatus.

Dėkojame J. Zubrickienei iš St. Catharines, J. Pleiniui Hamiltone, V. Aušrotui Anapilyje už bilietų platinimą.

Dėkojame ponioms prisidėjusioms prie vaišių ir kavutės paruošimo: G. Adomaitienei, A. Bubelienei, M. Juzumienei, A. Kulnienei, A. Lukošienei, J. Skrebutėnienei, A. Šimkienei, B. Zladkienei. Ypatingas ačiū A. Padolskienei už sumanų ir tvarkingą kavutės organizavimą.

TLN Vyrai

Prašo patikslinti. Vasario 16 gimnazijai Toronto Lietuvių Namų "Labdaros" Fondas aukojo $550 (ne $450, kaip paskelbta "TŽ" 47 nr.). — Susituokė Gintautas J. Venskaitis, ne Venckaitis ("TŽ" 47 nr.). — Naujų Toronto Lietuvių Namų narių sąraše turi būti Linas Markelis, o ne Merkelis ("TŽ" 46 nr.).

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

ARTĖJA KALĖDOS

Šiemet popiežius prabilo lietuvių kalba. Ar nebūtų gražu, kad Kalėdų, N. Metų proga ir mes naudotume tik lietuviškus sveikinimus lietuviams. Įvairiausių lietuviškų sveikinimo kortelių rasite Anapilio knygyne.

Jei svarstote ką padovanoti Kalėdoms, pagalvokite apie lietuvišką knygą, muzikos plokštelę, paveikslą ar rankdarbį. Užsakykite laikraštį.

Ką tik gauta visai nauja plokštelė "Jūros paslaptys" (12 dainų rinkinys iš Lietuvos. Kaina — $7.).

Anapilio knygynas veikia sekmadieniais Lietuvos Kankinių Parapijos salėje. Užeikite tarp 10.30 v. r. ir 13 v.

HIGH PARK rajone I-me augšte išnuomojamas kambarys ir virtuvė su baldais. Skambinti tel. 537-9239 Toronte.

PARDUODAMA dvigubo pločio pūkinė antklodė (kaldra). Skambinti po 4 v.p.p. tel. 537-9737 Toronte.

PARDUODU salono ir valgomojo baldus, žolei pjaunamą mašiną, lėkštes. Skambinti tel. 231-7015 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvių Namus. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

MONTREALQUE

KLK Moterų Dr-jos metinėje šventėje, kuri įvyks gruodžio 2-3 dienomis ir kurioje dalyvaus su savo darbais B. Dilkutė iš Toronto ir N. Lingertaitis iš Bostono, paskaitininke yra pakviesta neseniai iš Putnamo atkelta dirbti į Montrealį seselė Teresė, turinti magistro laipsnį iš psichologijos. Todėl, be įdomių parodų, turėsime puikią progą susipažinti su mūsų naująja sesele Terese, kuri jau įsijungė į Montrealio lietuvių gyvenimą. Paroda veiks gruodžio 2 d. nuo 6 v.v. iki 9 v.v., sekmadienį — iki 3 v. po pietų. Įėjimas — laisva auka.

N. Bagdžiūnienė

Naujoji "Gintaro" ansamblio programa: keturi metų laikai, pavaizduoti daina, šokiu ir muzika, pagal Donelaičio "Metus".

Sugrįžę po vasaros atostogų, 53 gintariečiai ruošiasi dešimtmečio šventei — 1979 m. gegužės 5 d. Repeticijos — kartą į savaitę. Dirba jaunių grupė, dainininkės, vyresnieji ir muzikantai. Taip pat dirba ir 8 poros vadinamųjų "veteranų" — tai šokėjai iš pirmųjų "Gintaro" metų. Šokių paruošimu ir bendrais "Gintaro" reikalais rūpinasi Rasa Lukoševičiūtė. Andrius Lapinas pavaduoja Algį Lapiną, laikinai išvykusį tarnybos reikalais, liaudies intrumentų orkestro paruošime.

Gintariečių tėvų k-tas drauge su ansamblio vadovais ir atstovais rado, kad programos paruošimas eina patenkinamai; kiek blogiau su ūkio reikalais. Z. Lapinas tęsia "Gintaro" rinkimą instrumentų, kurie yra pasilikę pas atskirus narius. Tautinių drabužių suderinimas tiek mergaitėms, tiek berniukams, parūpinimas klumpių, gėlių, juostų šokėjams prie esamų išteklių yra nemažas darbas. Tai paskatino vykdyti visuotinio narių susirinkimo nutarimą — apsidėti mėnesiniu nario mokesčiu.

Atšventus šį jubilėjų ir naujosios programos premjerą, pagrindiniu gintariečių tėvų k-to rūpesčiu bus sudarymas sąlygų "Gintarui" pasirodyti už Montrealio, o gal ir Kanados ribų. **I. M.**

Montrealio Lietuvių Studentų Sąjunga

mielai kviečia visus studentus į **XVI tradicinę**

ŽIEMOS STOVYKLĄ

1978 m. gruodžio 27 – 1979 m. sausio 1 d.

"L'Auberge de la Perdriere" viešbutyje, St. Donat, Que.

Stovyklos programoje — slidinėjimas, įvairus žiemos sportas ir pramogos. Stovyklos kaina — $93. Įmokėjimas — $50, kuris nebus grąžinamas po gruodžio 10 d. Informacijų ir įmokėjimų reikalu teirautis:

Tomas Murauskas, 6834 Pierre Gadois, Montreal, Quebec, Canada H1M 2X9, 1-514-259-8725

Regina Kudžmaitė, 5045 Bossuet, Montreal, Quebec, Canada H1M 2M3, 1-514-256-4318

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6.0 %	Asmenines	11 %
Taupomąsias s-tas	9 %	Nekiln. turto	10.5 %
Pensijų planas	8.5 %	Čekių kredito	12.0 %
Term. ind. 1 m.	9.5 %	Investacines nuo	11 %
Term. ind. 2 m.	9.75 %		
Term. ind. 3 m.	10 %		

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas. Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

Juo daugiau netikrumo ekonominiame gyvenime, juo daugiau reikia užtikrintų garantijų –

gyvybės draudos!

Jūs turite turėti asmeninę savo gyvybės draudą, nes nėra garantijos, kad grupinė darbovietės draudа galios iki jūsų pensijos.

VYTAS PTAŠINSKAS

yra gyvybės draudos agentas, turįs patyrimo. Jis parinks atitinkamą draudos planą kiekvienam.

Prašome skambinti įstaigos telefonu: 722-3545 namų: 366-9916

Adamonis Insurance Agency Inc.

DOWNTOWN FLOWERS (savininkai latviai)

Gėlės įvairioms progoms. Pristatoma 2 kartus į dieną į visas ligonines ir laidotuvių namus. Savininkė DIANA WALTERS pataria ir sutvarko gėles vestuvėms. Adresas:

St. Lawrence Market, Lower Level, South Bldg.
95 Front St. E., Toronto, Ont. M5E 1C2 Telefonas 862-7042

Arteja Kalėdos! Aprūpinkite savo šeimas Lietuvoje!

Mes turime neplautų džinsų

LEVI'S	$16.99	Taip pat turime
LEE	$15.99	neplautų švarkų
WRANGLER	$15.99	

"WORLD OF JEANS"

1543 Bloor St. West (kampas Dundas St. West)